

LIETUVIŲ
DIENOS

LITHUANIAN DAYS
JUNE, 1962

DR. ANTANAS TRIMAKAS, VLIKŲ PIRMININKAS

1962 – MAIRONIO METAI, BIRŽELIO MĖN.

Vyriausias Redaktorius / Editor-in-Chief

Bernardas Brazdžionis

Literatūros Redaktorius / Literature Editor

Juozas Tininis

Foto Redaktorius / Photo Editor

Daumantas Čibas

Anglų kalbos Redaktorius / Senior English Editor

Milton Stark

Anglų kalbos Redaktorius / English Editor

Mrs. Dalilė Polikaitis

Leidėjas / Publisher

Anthony F. Skirius

Administracijos / Circulation Manager

Juozas Andrius

Redakcijos atstovai atskiruose miestuose ir valstybėse
/ Contributing Editors:

Juozas Bertulis, Chicago, Ill.; Vladas Butėnas, Chicago, Ill.; Vytautas A. Brazūnis, Cleveland, Ohio; Jurgis Almis Jūragis, Sydney, Australia; Vladas Mingėla, Detroit, Mich.; Balys Raugas, Philadelphia, Pa.; Cezaris Surdokas, Baltimore, Md.; Povilas Sulaitis, Chicago, Ill.; Petras W. Urban, Cleveland, Ohio; Vaclovas Verikaitis, Toronto, Ont., Canada; Vytautas Volertas, Riverside, New Jersey.

Nuolatiniai foto bendradarbiai / Photographers:

JAV: Brockton, Mass. — B. Kerbelienė. Brooklyn, N. Y. — V. Augustinas; V. Mažeikis; G. Penikas. Chicago, Ill. — A. Gulbinskas, B. Lungys, V. Noreika. Cleveland, Ohio — V. Bacevičius. Los Angeles, Calif. — L. Briedis, Pr. Gasparonis, L. Kančiauskas. Manchester, N. H. — K. Daugėla. New Haven, Conn. — P. Jasiukonis. Omaha, Nebr. — Rev. L. Musteikis. Philadelphia, Pa. — F. Jakaitis, V. Gruzdis. Washington, D. C. — P. Labanauskas; Photo Alda. Waterbury, Conn. — J. Gaidys, V. Vaitkus. CANADA: Hamilton, Ont. — A. Juraitis. Montreal, P. Q. — L. Stankevičius. Toronto, Ont. — J. Dvilaitis. AUSTRALIA: E. Butkūnas, P. Sakalauskas; E. Karpavičius.

Straipsniai, autoriaus pasirašyti pavarde, slapyvardžiu ar inicialais nebūtinai reiškia ir redakcijos nuomonę. The opinion expressed in signed or initialed articles are not necessary those of the Editors.

Žodinę ir visą kitą medžiagą, spausdintą "Lietuvių Dienų" žurnale, LD leidykla pasiiaiko teisę panaudoti kitais atvejais.

"LIETUVIŲ DIENOS" YRA SUJUNGTOS SU "KALIFORNIJOS LIETUVIŲ", LEISTU 1946-1949 METAIS.
"LITHUANIAN DAYS" IS COMBINED WITH "CALIFORNIA LITHUANIAN".

Skaitytojų pageidavimu prenumerata atnaujinama automatiškai, nelaukiant atskiro pranešimo. Nutraukdamas prenumeratą, skaitytojas administraciją painformuoja laišku / If subscription is to be discontinued at expiration, notice to that effect should be sent; otherwise it will renewed automatically. This policy accords with the wishes of our subscribers.

Leidžiama kas mėnuo, išskyrus liepos ir rugpiūčio mėn.
Published monthly, except July and August

Atskiro nr. kaina 65 centai Single copy 65¢

Prenumerata metams \$6.00 bet kuriame pasaulio krašte.
Subscription \$6.00 per year in any country of the world.
Garbės prenumerata / Honorary subscription \$10.00.

"Second Class Postage Paid At Los Angeles, California".

LIETUVIŲ

DIENOS

LITHUANIAN DAYS MAGAZINE

4364 Sunset Boulevard

Hollywood 29, California

NO 4-2910

BIRŽELIS, 1962 MAIRONIO M.
N. 6 (125), XIII metai

JUNE, 1962
Vol. XIII, No. 6 (125)

TURINYS / CONTENTS

Pasipriešinkime apatijai. Mintys iš dr. A. Trimaako paskaitos LKD konferencijoje	3
K. L. Jankus, Dr. A. Trimakui 60 metų	4
St. Barzdukas, Bendruomenė Lietuvos laisvės kovoje. Iš JAV LB Tarybos suvažiavimo. ..	5
Kutūros Taryba ateina planuoti, skatinti, derinti. Pokalbis su K T pirm. J. Puzinu.	6
M. Klimka, Lietuvos savanoriai-kūrėjai. Nuo org. įsikūrimo (1926) iki šių dienų.	7
Danutė Brazytė, Vienumos žingsniai. Novelė.	8
Nado Rastenio eilėraščiai.	9
Lietuvių Fondas ir jo rėmėjai	10
E. Šulaitis, Turtiniausias Chicago lietuvių vienetas — L. Prekybos Rūmai.	11
Pedagoginis Lituanistikos Institutas V. Noreikos reportažas.	12
Knygos ir Autoriai. Recenzijos.	13
Paulius Jurkus, Nauja lietuvių bažnyčia Maspeth — lietuvių menininkų kūrinys.	14
Žmonės, dienos ir darbai. Smulkioji kronika ir Los Angeles žinios	20

ENGLISH SECTION

Soviet Suffocation of the Lithuanian Art.	21
Lithuanians against the Reds, by A. Yuknis.	22
Birutė, Poem by S. Valiūnas, translated by N. Rastenis.	23
What is VLIK? By J. Kairys.	24
Lithuanian History in Stamps. Part XLVIII. By Bernotas.	24
Lithuanians Make News	25
Lietuvių vasarvietės ir moteliai.	26

VIRŠELIAI / COVERS

Front Cover - Pirmasis

Dr. Antanas Trimakas, chairman of the Supreme Committee for the Liberation of Lithuania, reached his sixtieth year of life.

He received his Doctorate in Law upon graduation in 1930 from the University of Lille, France. He was a member of the Diplomatic Corps at the consular offices of Stockholm, Warsaw, Vilnius, etc. He is a member of the Ateitininkai, The Peasant Party and of the Christian Democratic Party.

After leaving Lithuania he lived in Western Germany until 1947. Upon arrival to the USA he held a Professorship at Seton Hall University, N. J.

He held the VLIK chairmanship since 1957.

Dr. A. Trimakas, Vyriausiojo Lietuvos išlaisvinimo Komiteto pirmininkas ir Lietuvos Laisvės Komiteto narys, šių metų birželio mėn. sulaukė 60 metų amžiaus.

Teisės mokslus baigė Prancūzijoje ir daktaro laipsnį gavo 1930 m. Lille un-te.

Visą laiką veiklus ateitininkų, ūkininkų ir Krikščionių Demokratų partijos narys.

Diplomatinį darbą dirbo įvairiose Lietuvos pasiuntinybėse Stockholme, Varšuvoje, Vilniuje ir kt.

Iš Lietuvos pasitraukęs iki 1947 m. gyveno V. Vokietijoje, 1947 m. atvyko į JAV ir buvo profesorium Seton Hall un-te.

VLIKo pirmininkas yra nuo 1957 metų.

Foto V. Maželis

Back Cover - Paskutinis

At the conference of the ALRC organists, during their Golden Jubilee, held on June 3 at Maria High School auditorium, about 300 singers participated. They were directed by A. Aleksis, B. Budriūnas, Alice Stephens, L. Šimutis and A. Gečas. Participating soloists were: Pr. Bičkienė, A. Giedraitienė, G. Giedraitienė, G. Mačytė, G. Peškienė, A. Brazis.

Organists and guests at the monument of the fallen in Chicago, Ill.

Birželio 2-3 d. L. R. K. Vargonininkų Sąjunga Chicagoje atšventė savo auksinį — 50 metų nuo įsikūrimo — jubiliejų. Be suvažiavimo posėdžių, surengtas didelis koncertas (ž. 19 psl.).

Kai kurie vargonininkų suvažiavimo dalyviai prie paminklo žuvusiems Chicagoje. Pirmoje eilėje (iš kairės) — vargonininkų dr. jos pirm. A. Giedraitis, dvasios vadas prel. I. Albavičius, komp. A. Aleksis, komp. J. Žilevičius, J. Bujan, J. Olišauskas, P. Ambrazas, J. Kreivėnas. Užpakalinėje eilėje: J. Čižauskas, komp. J. Bertulis, I. Sakalas, J. Šiaučiušas, Vl. Daukša, J. Narukynas, J. Kudirka, K. Gaubis, Mačiulis, L. Šimutis, (? ?), G. Giedraitienė, A. Mondeika, P. Skridaila, B. Jonušas, P. Turuta, N. Kulys, kun. B. Šantaras, komp. B. Budriūnas, P. Labanauskas, F. Strolia. Foto V. Noreika

Liepos ir rugp. mėn. žurnalas neišėina. Sekantis — rugsėjo mėn. — nr. išeis rugsėjo pradžioje. Medžiagą siųsti iki rugp. 5 d.

JAV Lietuvių Bendruomenės III-sios Tarybos antrosios Clevelando 1962 m. birželio 2-3 d. sesijos dalyviai — Tarybos nariai ir svečiai:
I eilė (iš kairės): prez. vicepirm. Alf. Mikulskis, pirm. St. Barzdukas, PLB valdybos pirm. dr. J. Sungaila, dr. B. Matulionis, CV pirm. J. Jasaitis, techn. sekr. A. Barzdukaitė, M. Leknickaitė. II eil.: Bostono Apyg. atst. Vyt. Mačys, A. Giedraitis, St. Dzikas, CV išd. Z. Dailidka, prez. sekr. Vyt. Kamantas, T. Blinstrubas, CV švietimo vadovas J. Ignatonis, dr. A. Razma, V. Volertas, CV narys Algis Kėželis, KF sekr. V. Micas, Clevelando Apyl. vald. buv. narys F. Saukevičius, Chicagos Apyg. vald. narys D. Bielskus, Dirvos red. J. Čiuberkis, CV vicepirm. V. Adamkavičius, Clevelando II

Apyl. buv. pirm. K. Morkūnas. III eilė: CV buv. narys Vl. Braziulis, Vyt. Izbickas, Chicagos Apyg. pirm. K. Drunga, J. Švedas, Hartfordo Apyg. pirm. K. Bagdonas, žurn. J. Vaidelys, Br. Shotas, LB Inf. komisijos pirm. žurn. J. Vaičiūnas, dr. P. Kisieliū. žurn. Alb. Valentinas, dr. Vyt. Vardys, žurn. V. Zalatorius, techn. sekr. M. Rinkus, Clevelando Apyl. vald. buv. narys Steponavičius, Clevelando I Apyl. buv. pirm. J. Virbalis, CV buv. išd. J. Staniškis.
Foto V. Pliodzinskas

The American-Lithuanian Community Council third conference, held in Cleveland, Ohio, June 2-3.

Pasipriešinkime apatijai

Mintys iš VLIKo pirmininko dr. A. Trimako pranešimo LKD Sąjungos konferencijoje Clevelande, birželio 16-17 dienomis

Savo pranešime apie laisvojo pasaulio pranašumą dr. Antanas Trimakas išsamiai išnagrinėjo komunistų siekimus, jų strategiją, kovos priemones ir šių pajėgumą. Jis nurodė, kad laikas dirba ne Maskvos naudai ir kad komunizmui plėstis sąlygos nėra palankios. Išdėstęs, kodėl subankrutavo komunistinė ūkio sistema, kodėl jaunimas yra nusistatęs prieš komunizmą — jis pamėgdžioja visa, kas vakarietiška, — toliau dr. Trimakas pabrėžė, kad istorija komunistinę santvarką minės kaip nuosmūkių, klaidų dogmų ir vergijos santvarką.

Suprasdami savo nesėkmės, Kremliaus valdovai daro visa, kad pratęstų komunizmo dienas. Jie kursto žmones įvairiose pasaulio dalyse, siekdami nugriauti esamą tvarką. Kur to negali, jie eina aplinkiniais keliais ir naudojami "nekaltomis" priemonėmis kultūros ir meno priedanga. Ir šis kelias yra pavojingiausias. Politinę bei ideologinę komunizmo taktiką daug kas pažįsta. Pažįstame ją ir mes. Bet "nekaltomis" priedangomis jie braunasi ir į mūsų gretas. Jie siūlo kreipti visą dėmesį į kultūrinę veiklą, meną, literatūrą, mokslą ir mesti svajones apie laisvę tautai. Sovietai žino, kad laisvojo lietuvių (kaip ir apskritai laisvojo pasaulio) kultūriniai veikalai į Lietuvą nepateks. Jie todėl komunistams nepavojingi. Savo "kultūriniais" laimėjimais jie apgauna ir sužvejoja net ir labai patyrusius komunizmo priešus. Išeivijos bendruomenę nukreipus nuo politikos, t. y. nuo laisvės kovos, bus sustiprinta defetizmas, neviltis ir susilpnintas laisvės siekimo darbas.

Kaip tačiau komunistai besistengtų, ateitis yra laisvės pusėje. Komunizmas tėra pranašesnis teroru. Laisvojo pasaulio jėgos visais atžvilgiais yra stipresnės ir patvaresnės. Toliau dr. Trimakas pastebėjo, kad nėra kito tokio krašto, kur būtų tiek daug antikomunistinių organizacijų, radijo ir spaudos, kaip JAV-se. Visa tai išeina iš laisvos piliečių iniciatyvos. Jei pernai mūsų laisvės reikalui buvo Kongrese tik Lipscomb-Kuchel rezoliucija, tai šiandien jų jau dešimtys.

Nurodęs, kad mums tenka atmesti bet kokią teoriją, kad sovietai subyrėtų iš vidaus, pabrėžė, kad pasaulis turi nedelsdamas įtempti visas jėgas kurių tarpe išryškėja ir mūsų uždaviniai.

Mes, pasak dr. Trimako, turime savo lietuviškajame fronte pasipriešinti bet kokiai apatijai ir pastangoms suniveliuoti mūsų politinę vadavimo veiklą. Būtinai reikalinga, kad kiekvienas atiduotume savo duoklę laisvės labui. Svarbu, kad visos organizacijos talkininkautų VLIKo vedamam laisvinimo darbui. Reikia, kad mūsų organizacijos, jų žmonės nepraleistų jokios progos, kongreso, parodos ar viešo mitingo Lietuvos reikalui kelti ir lėšoms rinkti — laisvinimo darbui finansuoti. Taip pat svarbu, kad mūsų spauda ir organizacijos suintensyvintų Lietuvos laisvės problemų svarstymą ir naujų būdų ieškojimą laisvinimo darbui pagyvinti. Nesilpninti jėgų tarpusavio kovose, bet ruošti naujus darbuotojus, tausoti ir stiprinti savo jėgas, kad darbas būtų vykdomas nemažėjančiu įtempimu iki galutinio laimėjimo.

Dr. Antanas Trimakas su žmona ir sūnumis.

Dr. and Mrs. A. Trimakas and their 2 sons.

VLIKŲ PIRMININKUI – DR. A. TRIMAKUI 60 METŲ

Kai dėl II-jo karo Lietuvos vaikai buvo išvyti iš namų, jų tarpe buvo gana daug jau pasaulio mačiusių, vėlytų ir mėtų tautiečių. Kai kurie jų turėjo net aukso raktus nuo New Yorko miesto vartų, kiti buvo gerai pažįstami tos ar kitos valstybės žymiesiems vyrams. Tokių pagarbųjų tarpe mes turime ir jubilatą dr. Antaną Trimaką, dabartinį Vyriausiojo Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto pirmininką, švenčiantį 60 metų amžiaus sukaktį.

Antanas Trimakas g. Taupriuose 1902 m. birželio 19 d. Pirmojo karo siaubas nesugaišino Antano mokslų, nes 1925 metais vos 23 metų jaunuolį Trimaką jau matome Lille universitete Pracūzijoje. Vėliau jis vyksta į Grenoblį, Haagą, Genovę. Taigi jaunas būdamas jis aplankė tuos miestus, kuriuose vėliau jis gims Lietuvos laisvės bylą. Ir mokslus A. Trimakas pasirinko kaip tyčia tuos, kurie bus labiausiai reikalingi ateities pavergtai Lietuvai, tai: tarptautinė teisė, politika, ekonomija, filosofija. Lille universitetas jam suteikė filosofijos daktaro laipsnį, kuris duonos ar druskos daug neduoda gyvenime, bet šis laipsnis labai reikalingas, kai reikia susitikti su tituluotais pasaulio politikais ir galiūnais. Į dipuką mažai kas kreips dėmesio, o į filosofijos daktarą taip.

Jubilatas, mokslus baigęs, nesėdėjo rankas sudėjęs. Dar studentas Antanas Trimakas jau aktyvus katalikas, visuomenininkas, priklauso ateitininkų sąjungai ir eina ten atsakingas pareigas. Lietuva — ūkininkų šalis, tad ir Trimakas, norėdamas Lietuvai gero, jungiasi į Lietuvos ūkininkų Sąjungą, kurios nariu tebėra iki šiol.

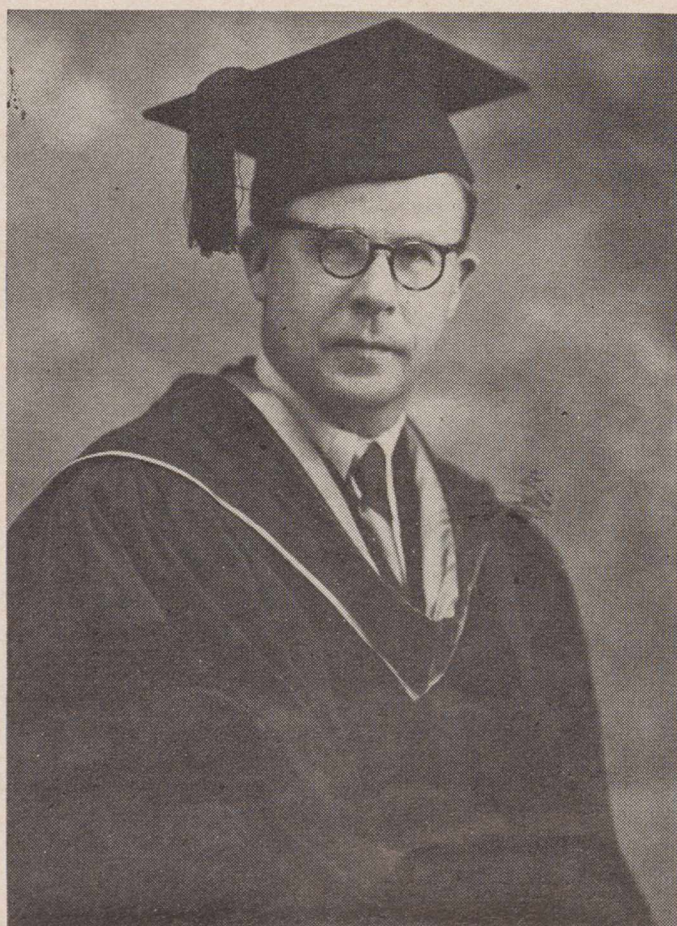
Darbą Lietuvos politikos baruose dr. A. Trimakas pradėjo gana anksti. Politinio patyrimo jis gavo dirbdamas Užsienių Reikalų ministerijoje. Pradžioje jubilatas dirba Švedijoje, Stockholme, kaip Lietuvos pasiuntinybės sekretorius, vėliau eina svarbias pareigas pačioje Užsienių Reikalų ministerijoje, iki 1938 nelaimingais Lietuvai metais jis siunčiamas į bene jautriausį tuo laiku postą, į Varšuvą, kur visus kritiškus metus eina pasiuntinio patarėjo pareigas, o po to išvyksta į Vilnių ir čia kaip generalinis konsulas atstovauja Lietuvą ir globoja lietuvius iki pat okupacijos momento.

Antrasis pasaulinis karas dr. A. Trimaką, kaip ir daugelį kitų lietuvių, išbloškia iš normalaus gyvenimo ir patalpina tremtinio barakuose. Jis greitai susiorientuoja padėtyje ir griebiasi pirmutinio, svarbiausio reikalo: lietuvių tremtinių šalpos. Vos patrankoms nutilus, keliai ir kečiai Vakarų Vokietijoje prisipildė tremtiniais, buvusiais politiniais kalintais, karo belaisviais. Negali jie keliauti namo, prie

Baltijos krantų, tad kuriasi kur kas gali. A. Trimakas skuba tokiems padėti: 1946-47 pačiais kritiškiausiais tremtiniais metais jis tampa šalpos pareigūnas Vakarų Vokietijoje, toks tada buvo Balfo įgaliotinio Europoje vardas. Amerikos lietuviai patikėjo dr. A. Trimakui pirmosios pagalbos skirstymą, tos pagalbos, kuri dėka JAV neišnaudotų karo fondų siekė arti milijono dolerių, kuri atiteko lietuviams. Žinia, ne visas milijonas dolerių perėjo per Trimako rankas, lietuvių būta visur ir visur tais pat pinigais jie buvo gelbstimi.

1947 metais dr. A. Trimakas atvyko į JAV ir pradėjo dirbti mokslinį, profesūros darbą Seton Hall universitete Newark, N. J. Tačiau jam lietuviški reikalai ir problemos arčiau širdies nei visi JAV universitetai ir jų studentai. Daktaras pradeda dirbti ir tebedirba Lietuvos Laisvės Komitete; 1957 metais išrenkamas va-

DR. A. TRIMAKAS,
Seton Hall University New Jersey profesorius.
JAV Lietuvių Bendruomenės III-sios Tarybos
Dr. A. Trimakas, Professor at Seton Hall University, N. J.

AR REIKIA ALTO REFORMŲ?

VLIKAS, ALTAS BENDRUOMENĖ

Tarp daugelio rašinių, pasirodžiusių periodikoje ALTO reformos ir ALTO, Bendruomenės bei kitų organizacijų santykių bei kompetencijos klausimais, labai vertas dėmesio yra prel. M. Krupavičiaus rašinys "Drauge", kurio porą ištraukų čia pacituojame.

..Mūsų organizacinė sistema tikslinga ir tobula. Visas organizacinis gyvenimas suskirstytas sritimis, ir kiekvienai organizacijai pavesta rūpinti aiškus ir konkretus objektas. Vlikui — Lietuvos laisvinimas, Bendruomenėi — lietuvių ir visos lietuviškos kultūros saugojimas bei ugdymas, Balfui — labdara. Yra dar pagelbinės politiniam darbui, kaip JAV Altas ar kitose valstybėse panašios į Altą organizacijos. Nepaisant to, išskyrus laimingą Balfą, tarp kitų čia minimų organizacijų kyla nesusipratimų ir tarpusavių trinčių. Tai kyla dėl to, kad jos ar nežino nustatytų savo veiklai ribų, arba žinodamos sąmoningai jų nesilaiko.

Štai, šitose sąlygose ir gimė ta bacila, kuri susargdino mūsų organizacinį gyvenimą karštinge. Esant Vlikui Vokietijoje, jokių kompetencijų srities nesusipratimų su JAV-ių Altu, nei su kitų kraštų altais nebuvo kilę. Su Altu jie pradėjo kilti tik Vlikui persikėlus į JAV-es. Nustačius jų tarpusavius santykius, ateity panašios karštingės nebegrasins ir neardys darbaus darbo.

Kokie tad santykiai turi būti tarp Vliko, Alto ir kitų kraštų panašių organų? Vlikas yra vyriausias Lietuvos laisvinimo politikos organas. (m. p.). Savo kompetencija jis apima viso pasaulio lietuvių, neišskiriant nei JAV-ių Alto Altas ar altai apima tik savo kraštus. Tarp Vliko ir Alto bei kitų kraštų panašių organizacijų turi būti toks santykis, koks yra tarp centrinės valdžios ir savivaldybės atstovybių. Gal analogija nepilna, bet pilnesnės ir nesuradau. Skirtumas čia tik toks, kad centrinė valdžia nustato savivaldybės kompetenciją ir veiklos ribas įstatymu. Vlikas to padaryti negali. Negali ne dėl to, kad neturėtų moralinės teisės tokiam aktui, bet dėl to, kad mus, kaip koks slogutis, užgulė baugus nuosmūkis. Tad kitos išeities nėra, kaip su Altu tuos santykius sutarti. Jei susitarti nepavyktų, jei Altas reikalautų iš Vliko atsižadėti, kad ir dalies gautų iš tautos ir kitų kompetingų organų pavedimų ir įgaliojimų, tai Vlikui tektų rinktis kitus kelius. Bet to galima imtis tik paskutiniu atveju.

..Bendruomenė turi ne tik teisės, bet ir pareigos dirbti Lietuvos laisvinimo politikos darbą. Išvengti nesusipratimams ir keliamų savo žygiuose ir raštuose reikalavimų svetimiesiems supainiojimams ir susikirtimams bei nereikalingai ir kenksmingai tarpusavio trinčiai, reikėtų prieš darymą kokio žygio Lietuvos laisvinimo reikalu susitarti su Vliku ar Altu.

Bendruomenė dar nėra atsistojusi ant tvirtų kojų. Ji dar vis neįstengia pasiekti vyriško amžiaus, dėlto ji turi vengti viso to, kas ją silpnintų ar visai sugriautų. Pirmoje eilėje jai labai reikia vengti partinės politikos, imti tuo tikslu jos vadovybes "į savo" rankas ir daryti pastangų įsiurbti į savo orbitą Vliko ir Alto kompetencijas. O tokių tendencijų, deja, yra gana stiprių (Draugas, 1962.6.2.). M. Krupavičius

dovauti Vlikui. Apie šią darbo sritį žinovai kada nors parašys plačias studijas, tačiau jau dabar eilinis stebėtojas gali matyti, kad jubilatas vadovauja neblogiau, kaip jo pirmtakūnai. Reformų reikalavimai, aštrios Vliko kritikos aptilo, nors dar ne visi Vlike dėl senų žązdų gali sutilpti, tačiau dr. A. Trimakas, kaip Vliko pirmininkas, mielai norėtų visus mus Vlike turėti. Laisvinimo organizacijos vieningume yra skaudžių žązdų, bet jos ne dr. A. Trimako padarytos. Tikėkim, tos žązdos pačios apgis, kai nebus ieškoma kaltininkų, o talkininkų, vieningam ir šventam Lietuvos laisvinimo darbui.

Jubilatui energijos, sėkmės ir ilgiausių metų!

K. L. J.

BENDRUOMENĖ LIETUVOS LAISVĖS KOVOJE

STASYS BARZDUKAS, Cleveland, Ohio

Nuomonės pasidalijusios. Pati Bendruomenė, remdamasi Lietuvių Charta, mano, kad Lietuvos laisvės kovai yra angažuotas bei įpareigotas kiekvienas lietuvis. Juo labiau Bendruomenė, kurią visi lietuviai sudaro. Šitai yra taip pat numatę Bendruomenės pradininkai: "Tad PLB turi du tikslus — pagrindinį ir atsitiktinį. Pagrindinis — išlaikyti išeiviuose lietuvių. Atsitiktinis atkovoti Lietuvai laisvę" (M. Krupavičius, Pasaulio Lietuvių Bendruomenės ke-liu, 19).

Audiencijos pas JAV Prezidentą organizavimas ir vykdymas visu nuogumu parodė, kad Lietuvos laisvės kovos teisę bei pareigą Amerikoje nori pasilaikyti politinės mūsų sferos, susispietusios apie Altą. Jos Bendruomenės audiencijos siekimo iniciatyvą sutiko su nepasitenkinimu ir priešišku: "LB žada eiti į politiką ir dirbti tą darbą, kuriam yra susior-ganizavusi Amerikos Lietuvių Taryba... Čia jau ne darbo padala (pasidalinimas), o vienybės ardymas" (Naujienų 1961 rugsėjo 21 d. nr.).

Gera žinoma, kas dėjosi audienciją organizuojant bei vykdant, kad tik "vienybė" nebūtų suardyta. Kilusi audra atskleidė Amerikos Lietuvių Tarybos ligūstas viešpatavimo bei dominavimo užmačias, o bendruomenė buvo priversta iš naujo aiškintis savo padėtį Lietuvos laisvės kovoje.

Klausimas buvo svarstomas

LB Tarybos sesijoje

1962 birželio 2-3 dienomis Clevelande. Prie išvados buvo einama pranešimais ir diskusijomis.

Pranešimus padarė LB Tarybos nariai J. J. Bačiūnas bei dr. Alg. Nasvytis ir LB Chicagos Apygardos pirm. K. Drunga.

Bačiūnas (Bachunas) — jo dėl ligos negalėjusio atvykti pranešimą perskaitė Prezidiumo sekr. inž. Vyt. Kamantas: — Politika ir kultūra mūsų sąlygomis ir mūsų laikais dažnai glaudžiai siejasi, viena kitą palaiko, ir jų griežtas atskyrimas neįmanomas, nes ne visada reikalingas. Antanas Olis savo darbų praktika per eilę metų, o ypač paskutiniu savo gyvenimo dešimtmėčiu kaip tik abi sritis derino ir sąmoningai jungė. Du gerai nusisekė tautininkų sąskrydžiai Washingtone juk ir buvo tos Olio "politikos" akivaizdžiausia išraiška. Mūsų visuomenė nėra niekada nubalsavusi, kad lietuvių politiniais reikalais tepralovos tik ALT. Taip buvo srovių sutarta, prie to priprasta, bet kad ALT būtų tuo būdu įgijęs kažkokią šventą teisę tik pats vienas politikos reikalais rūpintis ir kad galėtų juos drausti kam kitam — to nėra ir taip neturėtų būti. Todėl turime pareikšti, kad Amerikos Lietuvių Bendruomenės augimui ir jos uždavinių akiračiui priklauso ne tik švietimo bei kultūros reikalai, bet lygiai ir dėmesys lietuvių socialiniam gyvenimui, ekonominiam stiprėjimui bei Lietuvos laisvės bylai, ir tai ne paskutinė, bet vienoje iš pirmutinių vietų. Bendruomenė dėl to gali tartis su kitais lietuvių veiksniais, idant darbas vyktų ko tiksliausiai ir kad nebūtų nereikalingo lygiagretumo, bet kad Bendruomenė būtų visai iš tos srities išstumta, kad jai būtų neleidžiama toje srityje dalyvauti arba kad kokia kita organizacija įsikaltų, jog tik jai vienai tepriklausanti politinė veikla, — tai tokio nonsenso neturėjome toleruoti iš pat pradžių, ir dabar matome, kad užauginome ožiams ragus, kuriais mus bado.

Nasvytis: Ribojant JAV Liet. Bendruomenės visuotinumą, Bendruomenės idėja čia nustojo didelės dalies savo patrauklumo, o darbo dalijimas sritimis veda prie tam tikrų nesklandumų bei konfliktų, nes gyvenime nesusidoda išskiriami politiniai ir kultūriniai veiklos laukai. Idealaus sprendimas būtų buvęs padaryti Bendruomenę vieninteliu lietuvių reprezentantu, o techniškais politiniams reikalams sudaryti specialią politinę Tarybą, atsakingą Bendruomenei (kaip kad yra kituose kraštuose). Toks kelias būtų buvęs naudingas tiek Bendruomenei, tiek viso mūsų gyvenimo sudrausmi-

nimui. Audiencija parodė, kad politinė mūsų reprezentacija sunkiai serga, todėl šiuo reikalu rūpintis yra kiekvieno lietuvių pareiga, ypač gi LB Tarybos narių, kurie lietuvių visuomenės rinkti, todėl ir atsakingi. Bendruomenė turi pasisakyti už drastišką ir skubią Alto reformą, nes jis, užuot vadovavęs, pasidarė slopintoju. Organas, kovojąs dėl Lietuvos laisvės, turi būti sudarytas iš pajėgiausių bei tinkamiausių šiam darbui asmenų, kuriuos rinkimų būdu turi duoti centrinės mūsų organizacijos (jų skaičius turėtų būti praplėstas), taip pat nemažą skaičių narių į tokį organą turėtų siųsti ir Bendruomenė, kuri, turėdama plačiausią atramą visuomenėje, negali atsisakyti Alto reformos iniciatyvos.

Drunga: Bendruomenė šiandien yra kūnas, kurio realumu bei prasingumu neabejoja nė vienas lietuvis, kuriam rūpi laisvajame pa-

mas, jog kas nors tą darbą jau gerai atlieka ir kad jo vaisius galima suvisuotinti. Kalbant apie politiką, reikia žinoti, kad politikuoti gali tik tas, kas gali duoti ir gauti, kas gali sprendimus daryti ir juos vykdyti. Taigi politikavo pvz. didieji Lietuvos kunigaikščiai ir nepriklausoma Vasario 16-sios Lietuva. Mūsų politikos kelias baigėsi 1940 biržely. Šiandien lietuvių tauta ne politikuoja, bet kovoja. Kovoja dėl savo laisvės, gyvybės, dėl elementariausių savo teisių. Nei kova dėl Lietuvos laisvės, nei kova prieš komunizmą nėra politika, bet tik likiminė pastanga atsispirti mirtinai grėsmei ir užtikrinti žmonišką ateitį sau ir savo vaikams. Bendruomenė yra daiktavardis. Nesiekime jo būdvardžiais, būdingais mūsų kultūrinėms, politinėms, socialinėms, profesinėms ar ir pasisvečiavimo organizacijoms. Bendruomenė, planuodama ir veikdama, turėtų vadovautis vien reikalingumo bei tikslingumo interesu, bet ne savo veiklos sričių ar paskirų darbų kategoriniu pavadinimu.

Diskusijose

dalyvavo daugumas LB Tarybos sesijos dalyvių. Pasisakymai lietuvių tokiais klausimais.

JAV Lietuvių Bendruomenės III-sios Tarybos Prezidiumas Clevelando 1962 birželio 2-3 d. sesijos metu. Iš kairės: Alf. Mikulskis — vicepirm., St. Barzdukas — pirmininkas, dr. Alg. Nasvytis — vicepirm., V. Kasperavičiūtė — techn. sekretorė, Vyt. Kamantas — sekr.

Presidium of the third annual conference of the members of the Am.-Lithuanian Community Council, held in Cleveland, May 2-3. S. Barzdukas, chairman, is delivering the message.

Foto V. Plodzinskas

saulę esančios mūsų tautos dalies integralumas. Iš kitos pusės mūsų visuomenė nepaprastai diferencijuota centrinėmis institucijomis bei organizacijomis ir nebesuskaitytais klubais klubeliais, tad bandymas integruoti visad susiduria su diskusija, polemika ir net ribas peržengiančiais aštrumais. Todėl viską apibendrinanti samprata tegali būti tik labai ilgo kelio, didelės kantrybės ir nepasveriamų pastangų išdava. Nors Lietuvos laisvės bei lietuvių ugdymo tikslas yra tapęs visų tariamų kone visuotinu išpažinimu, tačiau praktikoje vyrauja (ir tai mes gerai žinome) tik klubiniai interesai bei tikslai. Bendruomenė, nebūdama nei kultūrinė, nei politinė, nei ekonominė, nei socialinė ir neskiriama jokiame daliniame ar specifiniame tikslui, yra "viskas drauge", todėl pagal savo paskirtį atlieka ir tiesiog privalo atlikti tai, kas yra reikalinga. Bendruomenei privalu susidaryti visą, pilną žūtbut atliktinų darbų sąrašą, kurį padiktuoja Lietuvos laisvės ir lietuvių ugdymo tikslai, ir vykdyti tai, kiek tik užtenka jėgų. Atpalaiduoti Bendruomenę nuo

kurio nors specifinio darbo galėtų tik žinoji. Lietuvių Charta ir Bendruomenė Amerikos lietuvių gyvenimo nerado tuščio. Todėl reikia skaitytis su tikrove ir aplinkybėmis, kaip kad skaitosi planuodamas bei dirbdamas architektas.

Norint turėti svorio bei įtakos, reikia įsijungti derybų ir tarimosi keliu į Altą. Bet: ar Altas panorės įsileisti? ar nebus pažeistas Bendruomenės visuotinumai, įeinant į kitą organą dalimi?

Bendruomenė negali pasidaryti tik kultūrine draugija. Ginėtytis, ar Bendruomenė turi teisę kovoti dėl Lietuvos laisvės, yra sofistika. Kitas klausimas, kaip darbą dirbti. Būtų prabanga dirbti nesusitarus. Bet kaip susitarti, kada kiti to nenori?

Nesame niekur pasakę, kad Bendruomenė verčianti Altą. Bendruomenė tesimė to, ko nedarė Altas. Ji norėjo bendradarbiauti, bet Alto pritartimo nerado. Alto ir kova su Bendruomene negarbinga. Audiencija išryškino du dalykus: Alto korupciją ir Bendruomenės nepasiruošimą.

Todėl būtina stiprinti Bendruomenę. Tai darys bendruomeninės minties ugdymas ir pinigai. Bendruomenės surenkami pinigai turi tekti Bendruomenei ir eiti jos tikslams.

Pranešimų ir diskusijų išvados buvo išreikštos nutarimų komisijos (Vyt. Izbickas, K. Drunga, A. Giedraitis, P. Kisielius ir V. Volertas), pasiūlyta ir sesijos priimta rezoliucija:

Išklausiusi pranešimų kultūrinės veiklos ir Lietuvos laisvės kovos klausimu ir juos išdiskutavusi, LB Taryba nurodo, jog Lietuvių Bendruomenės esmė, pobūdis bei uždaviniai yra aiškiai nusakyti Lietuvių Chartoje, kuri nenumato Bendruomenei ir kiekvienam lietuviui jokių išimtinai privalomų ar iš veiklos išskirtinų darbų.

Todėl JAV LB Taryba, vadovaudamasi kiekvienam lietuviui būtina pareiga aktyviai jungtis į laisvės kovą, paveda LB Centro Valdybai, bendradarbiaujant su kitomis tą darbą dirbančiomis institucijomis bei organizacijomis, rūpintis, kad laisvės kovos darbas būtų veiksmingas ir derinamas lietuviško solidarumo dvasia.

Atsižvelgdama į pastarojo laiko negalavimus laisvės kovos vadovavime, JAV Lietuvių Bendruomenė siekia lietuvių atstovavimo ko platesniu visuomeniniu pagrindu, paremtu nuosirdžiu tarpusavio bendradarbiavimu.

Rezoliucija, kaip matome, kalba apie Bendruomenės aktyvumą, iniciatyvą, bendradarbiavimą su kitais. Konkrečių siūlymų joje nėra, nes juos daryti dar per anksti. Nėra visai paaiškėjusi ir pati Alto reformų atmosfera. Mums tėra aišku, kad Bendruomenė, būdama visuma, negalės būti dalis. Principo paneigimas reikštų Bendruomenės esmės išsižadėjimą, nors kai kas to ir norėtų.

Šio LD numerio 5-tame puslapyje spausdinamas išsamus St. Barzduko reportažas iš LB Tarybos suvažiavimo pranešimų santraukomis lyg ir pratęsia mūsų skelbtąją anketa ALTo reformų reikalu.

Pasirodė spaudoje ir vieno gausiausių Tarybos narių — Katalikų Federacijos — pasisakymas ALTo reformų reikalu, keltas centro valdybos posėdyje. Federacijos laikyseną ir poziciją rodo šis nutarimas: —

“ALRKF centro valdyba, pripažindama faktą, kad

1) po 1940 metų po ALTo įsteigimo — pasikeitė Amerikos lietuvių gyvenimo ir veiklos sąlygos, kad išaugo naujų centrinių organizacijų, tačiau nepasikeitė ALTo tikslas dirbti išlaisvinimo darbą, ir

2) matydama, kad tą darbą yra reikalinga dar labiau suglaustomis jėgomis ir didesniu intensyvumu dirbti,

NUTARĖ

įpareigoti savo atstovus Amerikos Lietuvių Taryboje, kad jie ALTo suvažiavime 1962 metų liepos mėnesį Chicagoje stovėtų už ALTo struktūros išlaikymą ir papildymą ta prasme, kad šalia keturių centrinių ideologinių organizacijų ir abiejų Susivienijimų, turinčių savo atstovus, galėtų turėti atstovus ALTe ir tos Amerikos lietuvių centrinės organizacijos, kurios turi skyrius ar kuopas kolonijose, kurios veikia platesniu mastu ir kurios aiškiai ir griežtai stovi už Lietuvos išlaisvinimą.

Taip pat siūlo, kad dabartinis Vykdomasis komitetas iš keturių ir Valdyba iš aštuonių būtų sujungti į vieną vykdomąjį organą, vadinamą ALTo Valdybą, po du ideologinių grupių ir po vieną nuo Susivienijimų ir įsijungusių organizacijų.

Vykdomiesiems darbams atlikti Centro Valdyba stiprina centrinį sekretoriatą, įjungiant į jį ir informacijos biurą, kuriam tvarkyti samdo direktorių.

PLB KULTŪROS TARYBA ATEINA planuoti, skatinti, derinti...

Pokalbis su Kultūros Tarybos Pirmininku dr. J. Puzinu

Sveikindami naujai susidariusią Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Kultūros Tarybą, labai prašytume Jus, Pone Pirmininke, bent trumpai apibūdinti tarybos tikslus.

— PLB Kultūros Tarybos tikslai yra trumpai nusakyti jos š. m. kovo mėn. 17 d. steigiamajame posėdyje priimtame statute. Ten pasakyta, kad PLB Kultūros Taryba sudaroma lietuvių kultūros bei kultūrinio veikimo perspektyvai ryškinti, planuoti ir rūpintis lietuvių išeivijos švietimo ir meno kėlimu. Ligi šiol įvairių kraštų Lietuvių Bendruomenės, atskiros organizacijos ir net pavieniai asmenys yra labai daug padarę lietuvių kultūrinio ir švietimo darbo srityse, tačiau kai kada stigta koordinacijos, vietomis ir reikiamo plano. Tat šiuo metu vienas iš didžiausių tarybos rūpesčių yra apžvelgti įvairias kultūrinio ir švietimo darbo sritis ir nusmaigstyti gaires bent artimiausiai atečiai. Darbo sėkmingumui sutarta savo tarpe pasidalyti atskiromis darbo šakomis: vieni tarybos nariai seks ir gilinsis į reikalus, atliktinus artimiausioje ateityje literatūros, dailės, muzikos srityje, kiti planuos, kas darytina kalbos, istorijos, švietimo baruose. Prireikus, Kultūros Taryba kviesis ir daugiau narių ar atskirų sričių talkininkų, patarėjų.

— Kaip gi numatote tą užsimitą darbą vykdyti, ar palaikydami ryšius su atskirų kraštų LB valdybomis, ar viešai per spaudą?

— PLB Kultūros Taryba yra patariamasis PLB Valdybos organas, todėl su ja ir dirbs artimiausiame kontakte. Jei atskirų kraštų LB valdybos panorės išgirsti Kultūros Tarybos nuomonę vienu ar kitu klausimu, stengsimės ir joms patalkininkauti. Spauda bus didžiulis Kultūros Tarybos talkininkas. Tikimės, kad tarybos iškelti klausimai susilauks atgarsio ir spaudoje, kad visiems mums rūpimais klausimais bus nuoširdžiai pasisakyta ir iškelta naujų minčių. Taip pat lauksime sugestijų iš LB krašto valdybų, pajėgesnių LB apylinkių ir atskirų asmenų. Tik visiems artimai dirbant, bus įmanoma pasiekti apčiuopiamų rezultatų.

—Kaip gi su privačia iniciatyva?

—Privačią iniciatyvą Kultūros Taryba sveikina, nes, kaip visiems gerai žinoma, daug svarbių darbų yra atlikę knygų leidėjai, atskiros organizacijos, net paskiri asmenys. Kultūros Taryba į jų pozityviai dirbamą darbą nesiikiš, tik ji pageidautų, kad vykdamant svarbius uždavinius būtų atsižvelgiama ir į Kultūros Tarybos planus. Pvz., šie metai paskelbti Maironio Metais. Girdėti, kad Romuvos leidykla nori gražiai išleisti Maironio Jaunąją Lietuvą. Labai gerai, kad ir pasirodytų meniškai gražiai apipavidalintas leidinys. Bet būtų žymiai geriau, jei susilauktume pilno Maironio raštų leidimo, kad ir kitais metais. Ir kitų rašytojų raštų leidimas turėtų didelės reikšmės mūsų kultūriniame gyvenime, nes sovietų okupuotoje Lietuvoje dėl visiems žinomų priežasčių nesirūpinama daugelio mūsų rašytojų kūrybos leidimu, o jei kas ir išleidžiama, tai tik atskiri dalykai ar nedidelės “rinktinės”.

—Kokius “degamus” reikalus jau yra apsvarsčiusi Kultūros Taryba?

—Kultūros Taryba tuo tarpu yra turėjusi du ilgus posėdžius, kuriuose apsvarstyta nemaža, “degamų” reikalų. Nenorėdamas apsunkinti Lietuvių Dienų skaitytojų ištęstu pasikalbėjimu, čia tepriminsiu kai kuriuos svarbesnius dalykus. Kultūros Taryba pasisakė už ypatingo dėmesio telkimą į liuanistines mokyklas, studijų dienas, jaunimo spaudą, stovyklas. Nors šioje srityje visuose kraštuose nemaža yra padaryta, bet jaunuojuose auklėjimas ir švietimas turi būti dar labiau sustiprintas. Lituanistinės mokyklos turėtų būti žymiai daugiau lankomos, negu dabar. Daugelyje vietų pastebimas nedovanotinas tėvų nesidomėjimas lietu-laimėjimo knygų. Data: rugpiūčio 12 d.

viška mokykla. Darbo našumui pakelti būtų naudinga suvienodinti dėstomųjų dalykų programas ir vengti paralelizmo vadovėlių ruošime bei leidime. Kultūros Taryba džiaugiasi, kad Chicagoje yra susidariusi švietimo Taryba. Nuolatinį ryšį su ja ir kitų kraštų LB švietimo organais palaikyti, Kultūros Taryba yra pavedusi savo nariui L. Dambriūnui. Taryba yra atkreipusi dėmesį ir į kalbos sritį. Mūsų nuomone, periodinė spauda turėtų rūpestingiau žiūrėti kalbos grynumo, vengti nereikalingų svetimybų. Tais klausimais jau yra pasisakiusi Gimtoji kalba, bet kai kurie laikraščiai nepaiso jos naudingų patarimų. Nesilaikymas vienos rašybos taip pat įneša painiavos mokyklos darbe bei gyvenimo praktikoje. PLB Kultūros Taryba siūlo laikytis ir dabar Lietuvoje tebevartojamos jablonskinės rašybos, kuri niekad oficialiai ir nebuvo pakeista. Lituanistiniam darbui išeivijoje pagyvinti ir koordinuoti būtina suaktyvinti Lituanistikos Instituto veiklą, leisti periodinį leidinį, kvieisti mokslinius suvažiavimus ir remti lituanistinių mokslo veiklų leidimą. Siekiant išlaikyti atečiai mūsų išeivijoje sukurtas kultūrinės vertybės, reikia skubiai rinkti ir telkti vienon vieton atrinktus svarbesnius kultūrinio gyvenimo dokumentus, periodikos komplektus, mūsų rašytojų, žymesnių kultūrininkų bei veikėjų rankraščius ir korespondenciją, daryti svarbesnių nykstančių leidinių, dokumentų mikrofilmas, telkti visus išeivijoje pasirodžiusius leidinius, meno kūrinius ir šiaip svarbią muzėjinę medžiagą. Tai medžiagai sutalpinti ir saugoti steigini LIETUVIŲ KULTŪROS NAMAI, kuriuose eventualiai rastų vietos ir dabar veikiantis Pasaulio Lietuvių Archyvas, J. Žilevičiaus vardo Muzikologijos Archyvas, Čiurlionio galerija ir kiti panašūs rinkiniai, tuo tarpu dar tebesą privačiose rankose. Negi neatsirastų mecenatų Lietuvių Kultūros Namams įsigyti ir visam tam brangiam turtui saugoti bei globoti? Kalbama, jog esąs sumanytas steigti Pasaulio Lietuvių Bendruomenės premiją, kuri savo svoriu būtų panaši nepriklausomoje Lietuvoje buvusiai Valstybinei Premijai.

—Kokia būtų Kultūros Tarybos nuomonė tuo, naujos PLB premijos įsteigimo klausimu?

—Ir šis klausimas jau buvo paliestas tarybos posėdžiuose. Šiai PLB Valdybos iškeltai minčiai taryba pritaria. Pastaruoju metu jaučiamas didelis dosnumas premijoms, todėl gal ir nesusidarytų sunkumų surasti mecenatų. Taryba turi savo pageidavimų ir kitų premijų atžvilgiu, būtent, kad jos nebūtų skiriamos vieno žanro literatūros, bet taip pat ir kitoms literatūros, meno bei mokslo sritims.

—Kokie ryšiai žada būti su Kultūros Fondu?

—Kultūros Fondų jau yra keletas. Paskutiniu metu sėkmingai organizuojamas ir Lietuvių Fondas. Gal būtų geriausia visiems fondams susijungti į vieną Lietuvių Fondą. Kultūros Tarybos ryšiai su Lietuvių Fondu ar su kitais Kultūros Fondais turės būti labai artimi, nes prieš skiriant pinigus vienam ar kitam reikalui, visa iš anksto turi būti rūpestingai apsvarstyta ir sutarta.

—Esant Kultūros Tarybai, ar nebus prislopinta asmeninė ir privati iniciatyva?

—Kultūros Taryba labai vertina atskirų institucijų ir pavienių asmenų kultūrinio darbo iniciatyvą ir neateina tos iniciatyvos slopinti ar kam nors įsakinėti, bet pasilieka sau teisę pareikšti nuomonę vykdomų ar vykdytinų kultūrinių žygių atžvilgiu.

Mieli skaitytojai neužmirškite grąžinti dovanų

LIETUVOS SAVANORIAI - KŪRĖJAI

Nuo organizacijos įsikūrimo (1926) iki šių dienų

Minint Lietuvos Nepriklausomybės atstatymo sukaktį, negalima neprisiminti tų, kurie 1918-20 metais pasirašė ant pasižadėjimų po šiais žodžiais:

“Aš čia pasirašęs, kaip pilnateisis Lietuvos Valstybės pilietis, nieko neverčiamas įstoju į Krašto Apsaugos Ministeriją antroje šio lapo pusėje paminėtomis sąlygomis ir pasižadau nesigailėdamas savo sveikatos nei gyvybės ginti nepriklausomos Lietuvos valstybę. Pasižadau šventai ir sąžiningai eiti visas kareivio pareigas, dedamas ant manęs vyrausybės įstatais ir pareidymais.”

Tai yra metrika — savanorio

gimimo dokumentas. Šio pasižadėjimo vedami, jie realizavo gyvenimui 1918 m. vasario 16 dienos Lietuvos Nepriklausomybės paskelbimo aktą. Savo kraujo auka, savo gyvybėmis, drąsa ir pasiryžimu šimtmečius vergavusią tautą atstatė savarankiskam, nepriklausomam ir laisvam gyvenimui. Tie vyrai-jaunuoliai ir sudarė tą pirmąją ir lemiamąją kariuomenės užuomazgą, kuri tapo tolimesnio lietuvių tautos nepriklausomo gyvenimo visokeriopų laimėjimų laidu.

Šiandieną, pro laiko akinius į juos pažvelgę, matome, kad tėvynės laisvės kovų metu buvęs pats jauniausias 18-20 metų jaunuolis dabar virš kapos metų amžiaus naštos prislėgtas, atrodo pražilusiu seniu. Bet ir šiandieną, nežiūrint kur jis bebūtų ir kaip sau pragyvenimą pelnytų, sielojasi savo gimtojo krašto likimu ir visomis priemonėmis stengiasi pagelbėti, tvirtai tikėdamas nepriklausomybės atgimimą.

Susijungę į darnų vienetą — sąjungą, savanoriai-kūrėjai savo darbus ir pastangas derina su panašaus tikslo siekiančiais lietuviškais vienetais, juose jei ne aktyviais nariais dalyvaudami, tai bent visokeriopai remdami.

* * *

Nepriklausomoje Lietuvoje gražiai veikusi Savanorių sąjunga, savo skyriais apimdama visą valstybės teritoriją, apjungė virš 10 tūkstančių laisvės kovotojų savanorių. Minėdami tautines bei valstybines šventes, ar šiaip iškilmingomis progomis, savanoriai visur ir visuomet dalyvaudavo organizuoti su savo vėliavomis paraduose ir eisenose.

Savanorių karių buvo visur — valstybinėse, savivaldybių ar visuomeninio pobūdžio įstaigose bei įmonėse, tautiškai patriotiniuose sambūriuose. Po laisvės kovų vieni su-

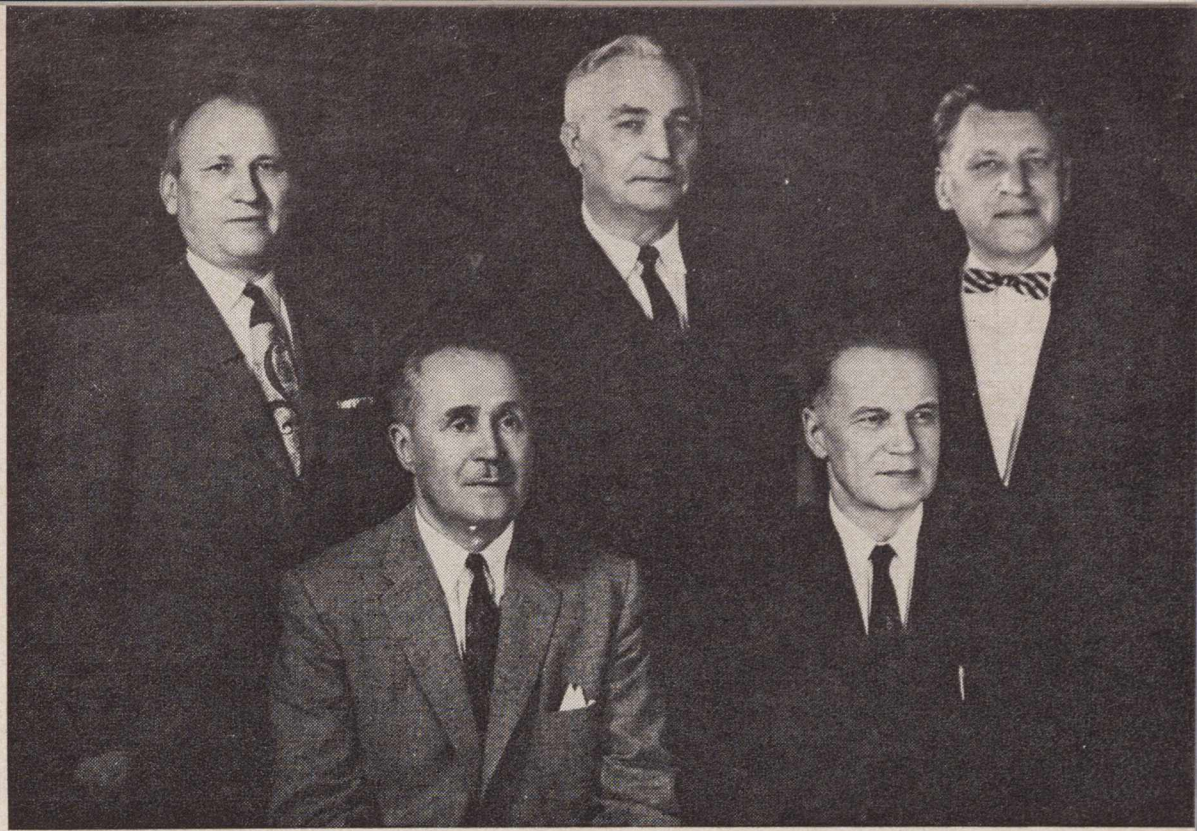
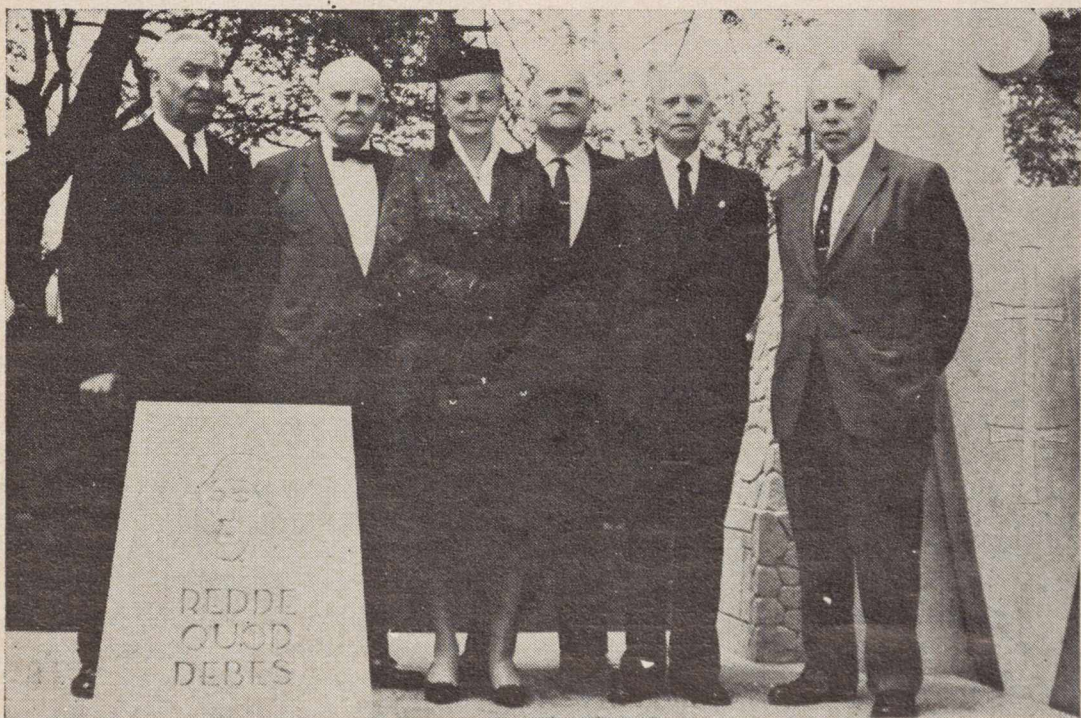
M. Klikna, šio rašinio autorius savanoris Lietuvos kariuomenėje 1919 metais.

M. Klikna, author of this article, a volunteer of 1919 Lith. army.

Žuvusiems dėl Lietuvos laisvės paminklo statymo komitetas Chicagoje, Jaunimo Centre. Iš kairės: Savanorių S-gos atstovas M. Klikna, Kom. pirm. gen. M. Reklaitis, K. Birutės D-jos atstovė Musteikienė, Ramovės atstovas L. Balzaras, kom. kasin. J. Tumas, šaulių s-gos atst. Volotkaitis.

Paminklo statybai savanoriai-kūrėjai sudėjo 730 dol. auką.

The committee for the monument to those fallen for Lithuanian Independence.

Lietuvos Kariuomenės Savanorių-Kūrėjų Sąjungos 1960—62 metų centro valdyba. Sėdi vicepirm. Petras Genys ir pirm. Jonas Švedas. Stovi: vald. narys Vincas Rekus, kasin. Matas Klikna ir c. V. sekr. Juozas Grybauskas.

The central committee for the years 1960-62 of the Volunteers of the Lithuanian Army.

Foto V. Noreika

grįžo į gimtąjį kaimą ir įsikūrė iš valdžios gautuose žemės sklypuose, kiti užėmė valdžios ar savivaldybių įstaigose pareigas, tretį išėjo mokslus ir įsigijo gydytojų, inžinierių, pedagogų ar kitas profesijas, dar kiti liko ginkluotų pajėgų tarnybose, pasiekdami aukštus karinius laipsnius. Metiniuose savanorių susirinkimuose ministeris sėdėjo drauge su sargu, generolas su kareiviu, ūkininkas su aukštu valdžios pareigūnu — visi jautėsi vienos šeimos nariais ir draugiškai spaudė kitiems rankas. Metinius atstovų susirinkimus Kaune pasveikindavo ir pobūviuose dalyvaudavo pats Valstybės Prezidentas su vyriausybės nariais.

* * *

Savanorių sąjungos įsisteigimo pradžią reikia laikyti 1926 metų lapkričio 7 d., kada įvyko pirmas organizacinis atstovų suvažiavimas Kaune. Iš visos Lietuvos suvažiavę atstovai išrinko organizacinį komitetą iš septynių narių; įėjo: pulk. lt. Zubrys, J. Elisonas, J. Kiaunė, K. Matulevičius, A. Sliesoraitis, K. Bielinis ir J. Pautienius. Šis komitetas paruošė sąjungos įstatų projektą ir sukvietė pirmąjį savanorių kongresą Kaune 1927 m. sausio 8-9 dienomis. Dalyvavo 107 atstovai. Išrinkta pirmoji centro valdyba: pirm. J. Čaplikas, vicepirm. K. Matulevičius ir A. Endziulaitis, sekr. K. Germanas ir A. Kažukauskas, išd. A. Sliesoraitis ir nariai — V. Kurkauskas, K. Savickas, J. Matulionis, A. Česna, J. Pautienius, J. J. Kiaunė, M. Gudelis, V. Čiepla ir A. Pranculis. Revizijos komisija: Chaleckis, Pilkauskas ir Miškinis. Garbės Teismas: gen. Bulota, Chodakauskas, žilinskas.

Savanorių c. valdybos būstinė įkurta apskrities viršininko įstaigoje Kaune. Šios valdybos dėmesys buvo nukreiptas į sąjungos išplėtimą provincijoje ir Garbės Teismo įstatų paruošimą.

Sekantis savanorių kongresas įvyko 1928 balandžio 22-23 dienomis Kaune. Dalyvavo 154 atstovai. Perrinkti centro organai. Naują valdybą sudarė: pirm. J. Čaplikas, vicepirm. K. Matulevičius ir A. Sliesoraitis, sekr. S. Butkus ir J. Karutis, išd. J. Miliušis ir nariai — Statkus, J. Kiaunė, J. Steikūnas, Česna, Chodakauskas, Viliušis, Maurukas, Germantas ir A. Steikūnas. Rev.

komisija: Marcinkevičius, Eigelis ir Vitkus. Garbės Teismas: M. Kavolis, inž. Graurogkas ir dr. Stančius. Tų metų vasarą J. Čaplikui grįžus kariuomenėn, pirmininku liko K. Matulevičius (iki 1930 m.). Sąjungos garbės nariais suvažiavimas išrinko Dr. J. Basanavičių, M. Jankų, dr. J. Šliupą, A. Smetoną, J. Bulotą, A. Voldemarą, arkiv. Karevičių ir prel. Mačiulį-Maironį. Priimti Garbės Teismo įstatai.

Kongresuose iškelta daugelis savanorių klausimų, kuriuos c. valdybos išsprendė, paruošė lengvatų įstatymo projektą ir perdavė vyriausybei. Priimtas sąjungos nario metalinis ženklelis ir dail. J. Kaminsko paruoštas sąjungos vėliavos projektas.

Centro valdybos rūpesčiu ir pastangomis vėliau Lietuvos vyriausybė išleido įstatymą savanorius pavadinantį savanoriai-kūrėjais, ir suteikė jiems šias lengvatas: a) panaikintas išpirkimo mokesčiai už gautą iš valdžios žemę, b) ūkio triobesių statybai, sėkloms ir inventoriui įsigyti suteikta pašalpa apie 2800 litų sumai, c) savanorių vaikams nemokamas mokslas, d) trečdaliu papigintas geležinkeliais susisiekimas, e) pirmenybė tarnybose ir f) kariuomenėje savanorių ištarnautas laikas užskaitomas dvigubai į pensijai išsitarnavimo laiką.

* * *

Sąjungos vėliava pašventinta 1929 liepos 21 d. Kaune. Vėliava beveik visi skyriai įsigijo gražias vėliavas. Atsižvelgiant į apskričių vietas, skyriai pasirinko pavadinimus kurio nors Lietuvai nusipelnusio asmens ar Did. Lietuvos kunigaikščių vardais. Pvz., Kauno skyrius pasivadino kareivio Prano Eimučio vardu, kuris pirmas žuvo nuo vokiečio spartakininko kulkos, eidamas sargybinių pareigas prie Amerikos atstovybės namo durų. Alytaus — karininko Antano Juozapavičiaus vardu, pirmojo žuvusio Lietuvos karininko mūšiuose su rusų bolševikais ties Alytumi. Kėdainių — Povilo Lukšio, pirmojo žuvusio fronto mūšiuose kareivio. Tauragės — D. Lietuvos žemaičių kunigaikščio Kęstučio ir pan.

Ši gražiai prigijusi ir visuomenės stipriai remiama sąjungos veikla truko per visą nepriklausomybės

Nukelta į 16 psl.

Vienumos žingsniai

Danutė Brazytė

Sėdžiu prie telefono ir laikiu. Bijau net per kambarį pereiti. Vos žengsiu į šalį, aparatas tikrai atgis, aš nespėsiu atbėgti, ir iš juodų ragelio skylių ausin durs tylą. Geriau sėdėti čia pat, nepatogioje kėdėje, sklaidyti perskaitytą žurnalą ir laukti.

Telefonas neskamba. Gal sugedo? Audros, vėjai — juk vielos ne amžinos. Tačiau pro dulkėtus medžių lapus byra toks saulėtas pavakarys, o vėjas jau antra diena atostogauja. Tikriausiai kaimynė vėl šneka. Kada tik prireikia telefono, nors mirtinai svarbu būtų, jos balsas vis lieja nenutrūkstančių žodžių upę kažkam į ausį. Atsargiausiai pakečiu ragelį. Ausin subraška tuštuma. Mintimis atsiprašau kaimynę ir vėl murksau.

Lango stiklu vaikšto musė: stabtelėdama, pasisukinėdama, lyg ponia išėjusi pernykščius kailinius pravėdinti. Pirmyn ir atgal be paliovos lipinėja keturkampiu stiklu. Neiškentusi mosteliu ranka. Musė išskečia perregimus sparnelius ir nudūgia šalin. Seniau mane taip ramindavo vienodas laikrodžio tiksenimas. Tačiau elektra stumia modernišką rodyklę pro spindinčius skaitmenis visai be garso. Niekas nesuteikia jaukumo mano laukimui, neišveja iš kambario nerimo.

Tikrai žadėjo paskambinti. Negalėjo taip greitai pamiršti vakarykščių žodžių. Mesėjome paežerio taku, o vėjas taškėsi sudaužytų putų liekanomis, basas kojas dilgino aštrių smėlių ir mano, taip rūpestingai suklestėjusios šukuosenos, pavertę suvelta kupeta. Tik aš buvau pamiršusi save. Net nepastebėjau, kaip anapus vandens susmego saulė, palikdama rausvai žioruojančias bangų nugaras. Negirdėjau kaip senose drebulėse strazdai garsiai kalbėjo vakarines maldas ir aukštos žolės kupstuose svirpliai derino instrumentus naktinei serenadai.

Visą savo dėmesį buvau sutelkusi šalia einančiojo žodžiuose. Kažkodėl man visuomet tenka kantrios klausytojos dalis. Vyriška giminė arba stebi mane iš tolo tarsi nepasiekiamą būtybę, arba pastato sėdintis-motinos-draugės vaidmenyje ir džiaugiasi atradę asmenį, į kurio užjaučiančias ausis galima sukišti visus rūpesčius. Kai pirmadieniais bendradarbės pasakojasi malonius savaitgalio nuotykius, aš galiu tik pritariamai linksėti galva ir paslaptinai šypotis į jų klausimus. Nejaugi sakysiu, kad šeštadienio vakare buvau ir aš, kur sukosi poros, muzika ir galvos, tačiau šalia esąs žmogus porino savo nepasiekimus, aiškino sumanymus, raizgė ateities planus, kuriuose moteriška vieta dažniausiai jau buvo skirta kitai, nesiskubančiai ją užimti. Juk aš esanti tokia protinga mergaitė, pilna įdomių minčių besiskirianti iš kitų, ar negalėčiau kaip nors tą išrinktąją priartinti. Tada nudažy-

davau lūpas pačia įtikinamiausia šypsena, trokšdama eiti namo ir miegoti be sapno.

Telefonas tebetyli, o aš pradėdau visai nerimauti. Bloškiu žemyn žurnalą, pasitaisau plaukus, pasiunčiu juodam aparatui grasinantį žvilgsnį ir, trypdama basais kulnėmis pilką kilimą, nudrožiu į savo kambarį. Sulaikiusi kvapą klausausi valandėlę, bet anapus durų atsiliepia ta pati nuobodi tylą. Nesiryžtu imtis rimtesnio darbo. Surikiuoju pieštukus ant rašomojo stalo, patraukiu staltiesės kampą, nugnybiu porą žiedų iš apvytusios puokštės ir vėl dairausi lyg paklydusi. Galėčiau susitvarkyti stalčius, ten, rodos, devyneri viesulai lizdus sukę. Bet tarp daugelio nereikalingų popierių slypi laiškai, kurių dabar nedirštu paliesti.

Jis ir rašo apie savo bėdas, kurios ciklonais sukasi apie Lilę, išdidžią mergaitę, aukštyn suvertais plaukais ir šaltomis akimis. Nesuprantu, kuo jis taip žavėtis gali.

—Esu diplomuota sutrūkusių širdžių lipdytoja, — nusijuokusi pasakiau, kai senos draugystės dėliai paprašė mano pagalbos. Dabar už anuos žodžius galėčiau liežuviu galą nusikąsti. Argi galėjau žinoti, kad po poros mėnesių, jo lūpomis ištartas Lilės vardas ims mane vesti į nusiminimą. Tik tas nelemtas žodis vis rečiau mūsų pokalbiuose pasimaišo. Dažnuose susitikimuose temų pakanka — tiek planų, troškimų, juoko. Niekuomet nebūčiau tikėjusi, kad dviem žmonėms tie patys kasdieniški daiktai sušvinta nuostabių naujumu. Mano pasaulis staiga tapo pilnas stebuklų.

Krūpteliu ir iš delno pabyra sausi gėlių lapeliai, užmiršti besiraušiant atminimų lobyne. Dar kartą sučiurškia telefonas, piktai, įsakančiai. Triukšmingai šaunu per duris.

—Alio! — sušunku pro sunkiai gaudomo kvapo gurksnius.

—Prašau rezervuoti staliuką šešiams, aštuntai valandai, — rėžiasi į ausį nepažįstamos moteriškės balsas.

Aš kartoju „staliuką šešiams“, — stipriai prispaudžiu ragelį prie juodo aparato, sudribdama kėdėje.

Vakar vakare viltis putojo manyje kaip naujas alus. Jis visai nustojo minėti Lilę, jaučiau, jog pagaliau ir jo mintys ėjo su manimi nesiblaškydamos kažkur už horizonto.

—O kaip tau? — šyptelėjęs paklausė, — kaip tavieji reikalai eina?

—Mano reikalai niekur neina, — mėginau paslėpti nusivylimą savo žodžiuose. Jaučiausi lyg šachmatų žaidėjas, niekaip nesulaukęs partnerio ėjimo.

Aš tiek daug laiko tau sugaištinu su savo rūpesčiais, — kalbėjo jis lyg apgailėstaudamas, nejausdamas, jog nesigailėčiau kita tiek

laiko, kad mano pirštai visad liktu jo saujoje.

—Rytoj galėsiu pasakyti tau, ką jau seniai girdėti nori, — biro žodžiai prie pat ausies.

—Kam rytoj. Mano smalsumas blaškysis visą naktį.

Įsisiūbavusio ežero paviršiumi nušliaužė garlaivis, švitėdamas visais langais. Ant suolelio du tamsūs siluetai buvo pamiršę laiką ir aplinką.

—Geriau paskambinsiu. Per telefoną aš drąsesnis.

—„Staliuką šešiams!“ — su pagieža kartoju anos moteriškės balsą. Gal kaip tik tuo metu jis mėgino skambinti, ir linija buvo užimta.

Vaikštau po kambarį. Pasieniais, skersai ir išilgai. Telefonas vis stovi sustingęs, nedraugiškas. Einu ir einu, lyg ta musė lango stiklu, tik manęs niekas nepertraukia.

Šį kartą aš kalbėčiau. Sakyčiau ir sakyčiau iki visos slaptos mintys, taip ilgai išnešiotos, virstų žodžiais. Jis užtektinai prikalbėjo — dabar mano eilė. Pasakyčiau, kiek nerimo, liūdesio, džiaugsmo susikaupę manyje. Gal jis žinotų, kodėl aš noriu juoktis ir verkti, garsiai šaukti ir be žodžių melstis, kai subilda pažįstami žingsniai laiptuose. Tegul tik suskamba telefonas, aš mokėsiu pasakyti.

—Elsiu praustis, — mąstau. Kada tik pasineriu šilto vandens patogume, šitas aparatas pakelia aląsą. Skubu ieškoti rankšluosčių, muilo, leidžiu vandenį pilna srove ir vis klausau prikišusi ausį prie durų. Tačiau kambarėje tylą, o maudytis nėra ūpo. Ištraukiu vonios kamštį, ir vanduo gurguliuodamas dingsta mažoje skylėje. Geriau grįšiu prie telefono. Kiurksosiu kėdėje susirangiusi, kovodama su nuoboduliu bei nekantrumu, iki sulauksiu. Neapsimoka blaškytis. Būtų galima šiek tiek nusiūsti, paskaityti vertą knygą arba, pagaliau, atsisiūlėti languotojo sijono apačią. Darbai peršasi vienas po kito, tarsi turtinai vienu metu, bet aš nejudu. Tingiai stebiu kaip pamažu išidrašina prieblanda ir tyliais žingsniais okupuoja kambarį, pavakario saulėtumą sugrūdama į kampus. Užuolaida plevėna, lyg baltos paukštės sparnai vakar paežery. Mano laukimą švelniai apraizgo nuovargio voratinklis, darosi ramu, gera, visi rūpesčiai išlekia su paskutiniaisiais dienos spinduliais.

Telefono skambesys sudaužo mano ramybę į tūkstantį šukių. Pasi-purtau, kad greičiau atsisrauktų snaudulio saldumas, šokdama prie aparato apverčiu kėdę, susipainioju numesto žurnalo puslapiuose.

—Alio! — skubiai sakau į juodą ragelio apvalumą. — Alio, alio? — papūgiškai kartoju ir, kai pažįstamas balsas atlekia į mano ausį, truputį prislopintas vielų nuotolio, sukanu lūpas, kad nepravirkčiau.

—Aš laukiau ir laukiau, — sakau priekaištingai lyg vaikas.

—Atleisk, turėjau anksčiau susiprasti. Bet išgirdus mano naujieną, visas pyktis praeis.

—O? — mano lūpos nejučiomis išleidžia apvalų garsą, lyg muilo burbulą vėjuotojo dienoj.

—Taip norėjau tau pirmajai pa-

DANUTĖ BRAZYTĖ BINDOKIENĖ

Danutė Brazytė Bindokienė, šiame puslapyje spausdinamos novelės autorė yra viena iš jaunosios kartos besireiškiančių rašytojų. Gimė ji Lietuvoje, Bartininkų mieste, Vilkaviškio apskr. Tik baigus pradžios mokyklą, iš Lietuvos teko pasitraukti dėl užplūstančio komunizmo. Vokietijoje mokėsi Kasselio lietuvių gimnazijoje, Amerikoje baigė Marijos Aukštesniąją mokyklą Chicagoje.

Rašinėti pradėjo dar būdama aukštesniojoje mokykloje ir tos mokyklos leidžiamam laikrašty (Šv. Kazimiero Aidai) išspausdino pirmąjį savo kūrinėlį. Vėliau novelės bei recenzijas spausdino Ateityje, Drauge ir kituose laikraščiuose.

D. Brazytės beletristiniuose raštuose nemaža puošnų, kartais ligi manieros, sakinių, nemaža skaidrumo; nesvetimas jai saikingas humoras jausmas. Yra išspausdinusi novelių, kurių kaikiuriose žymus neabejotinas beletristės talentas. Be prozos rašo ir humoristinių eilėraščių, pasirašydama slapyvardžiu Plunksna Grauzytė.

Savo laiku yra buvusi aktyvi Chicagoje veikusi jaunųjų literatų (kuriems vadovavo rašytojas Aloyzas Baronas) būrelio narė. Ištėkėjusi už Vyt. Bindoko, augina tris sūnus.

sakyti, o dabar nerandu žodžių. Jėgu nebūtom suteikusi man pasitikėjimo savimi ir paramos, kada buvau toks pasimetęs, Lilės piršto šiandien nepuoštų mano žiedas, — jis kalba ir kalba, kaip visuomet, net nejausdamas, jog šį kartą aš nustojau klausytis, paminėjus Lilės vardą.

Netikėdama spoksau į juodą ragelį, paskui paleidžiu jį švytuoti ant ilgos, raitytos vielos tarsi tamsią, nelaimę nešančią švytuoklę. Aš atsiklaupiu pilkame kilime, tvirtai užspaudžiu delnais ausis ir linguoju į šalis, lyg vienišas rugys, kirtėjo netyčia paliktas rudens vėjų malonei.

NADO RASTENIO E I L Ė R A Š Č I A I

Žiedų žemė

Išpuošia vasara Lietuvą
Milijoniniais gražumais;
Daržai, laukai, miškai pasrūva
Mirgios drignės margais žie-
/dais.

Skersai ir išilgai mūs šalį,
Razetos, rožės, dobilai;
Vainikai pinasi daržely,
Vainikais puošiasi šilai.

Nuo Skaistkalnės iki Rambyno,
Nuo Zarasų iki Nidos,
Žolynas žydi prie žolyno —
Gyva simfonija žieduos!

Ar stiklo langą prasiversi,
Ar prakreipsi pirkios duris,
Mišrių žiedų saldumą gersi,
Šimtai kvapų į sielą kris.

Prie upės kranto, šalia tilto,
Kur skelsia augmenys žaliai,
Pergrubės žolynais nupilta
Visi takai, visi keliai.

Visur, visur žiedai banguoja
Kur mesi tik linksmas akis;
Žiedelis, ir primintas koja,
Pakilęs, "Sveikas" pasakys.

Tiesa, Pergrubė nesigaili
Visiems kraštams gražių žie-
/dų —

Bet metus kur kitur žiedelį,
Į mūsų šalį neša du!

Nadas Rastenis 1912 m. Manches-
ter, N. Y., tada audėjas.
Nadas Rastenis during 1912.

Gėlių puota

(Ištraukos)

Į rasotą žalią lanką
Margos gėlės susirinko;
Žolynai nepasiliko,
Su jomis ir jie atvyko
Į pavasarinę puotą —
Apšilkuotą, išperluotą,
Saldumėliais kvėpaluotą.

* * *
Čia žibutė, mėlynakė,
Pirmutinė prisistatė.
Sekė ją kukli puriena,
Linksma, kaip saulėta diena.
Pakalnutė kaspinuota
Atbangavo į šią puotą,
Kur pienė geltonaplaukė
Ties panuovalių jos laukė.
Gegužė grakšti, šilkuota,
Ir nasturtė aksomuota,
Iškilmingai kvapą skleidė...
Aguonėlė skaitstaveidė
Puotai palenkė galvelę.
Ramonaitis rugiagėlę
Išdidingai atlydėjo.
Traškis vienas sau atėjo.
Tuoju ir dobilas atkako,
Atsistojo šalia tako.
Tuč, pastiręs ir pabalęs,
Atlingavo ir kukalis.
Netvarkus ir išsiskėtęs
Atsvyravo rusvas kietis.
Ir našlaitė čia atvyko,
Lydimą dailaus gvaizdiko..
Ir kerutis, ir čiobrelis,
Ir vijoklis, ir snaudalis,
Švyturiuojančią leliją
Užmačiomis atsivijo.
Ir žirnikas ne po ilgo,
Apkabinęs laibą smilgą,
Atlingavo, tartum girtas.
Juodu sekė kmynas tvirtas, —
Ir kas tik, prikeltas vėjo,
Vystė diegą bei žydėjo,
Garbei žolynų kūrėjo
Į šią puotą atgūrėjo.

* * *
Žiogų muzika styginė
Linksmą menuotą pynė.

— — — — —
...Vietoj likerio ir vyno,
Rasos puotą besvaigino.
Saulė į nakvynę sviro.
Lankos smuikas, arfa, lyra,
Kanklės, liūta ir cimbolai —
Pritariant skudučiais balai —
Žiedveidžiams mėnesienoje
Kėlė ir sparnavo koją...
Žolynai ir gėlės šoko
Ir suktinį, ir kazoką,
Polką, valsą, menuotą,
Ir banguojantį baletą.
Kai linksmybė išsivystė,
Ir žalių šilų artistė —
Ar iš džiaugsmo, ar pavydo —
Klyksmo arijas pragydo.
Visą naktį iki ryto
Kvepalai ir meilė plito. — —

Advokatas ir poetas Nadas Rastenis su žmona Jule (Baltrukonyte)
prie savo namų Baltimorėje (818 Hollins St., Baltimore, Md.) Birželio
18 juodu atšventė 35 metų vedybinio gyvenimo sukaktį; pernai Nadas
Rastenis sulaukė 70 metų amžiaus.

Lawyer and poet Nadas Rastenis and Mrs. Rastenis in front of their
residence in Baltimore.

Į JAV N. R. atvyko 1911 m. Priklauso ir yra darbavęsis eilėje Baltimorės
lietuviškų organizacijų, vienas iš vietos Balfo steigėjų, ilgametis vicepirm.
ir direktorius. Yra buvęs Sandaros vicepirm. ir laikinai redagavęs Sandarą
ir Dirvą.

Nuo 1924 dirba kaip advokatas; 1942 išrinktas į Marylando legislatūrą.
Eilės lietuviškai rašyti Rastenis pradėjo 1917 m., o angliškai — 1922.
Daugiausia spausdino periodinėje spaudoje. Turi paruošęs eilių rinkinį
"Sparnuoti žodžiai". Atskira knyga yra išleidęs liet. tautinio atgimimo dva-
sioje parašytą saką "Trijų Rožių šventė". Į lietuvių kalbą yra išvertęs
šekspyro Venus ir Adonis, Omar Kajamo Rubajatai, Poe Varnas ir kt. Į
anglų kalbą yra išvertęs Baranausko Anykščių šilėlių, Donelaičio Metus
ir nemažai smulkesnių poezijos dalykų: Lietuvos Himną, Maironio eil. ir k.
Rašo originalių dalykų angliškai; už ciklą War's Course laimėjo medali.
(c. s.)

— — — — —
Merkė puriena gvaizdiką.
Traškis su našlaite dyko.
Kietis gegužę viliojo;
Kmynas rugiegėlę mojo.
Papartys glostė žibutę;
Juokės kmynui pakalnutė.
Paūksmėj šakoto klevo
Pūkį balanda bučiavo.
Smilga dobilą mylėjo,
Prie jo skato ir virpėjo.

* * *
Saulei veido neparodžius,
Subruzdėjo senas sodžius.
Vyrai, miegūsti, nevalgę,
Pasipustė plieno dalgį,
Varė pradalgius per klonį —
Kirto viržį kietį, pienę,

Smilgą, dobilą, kukalį,
Ir kerutį, ir snaudalį,
Skaistaveidę aguonėlę
Ir linksmutę rugiagėlę,
Ir baltuolę pakalnutę,
Ir našlaitę, ir žibutę, —
Linksmą pievos gegužinę
Šaltaširdžiai dalgiai skynė...
Bėgyje raso to ryto
Milijonais gėlės krito...
Iš plataus nupiauto sklipo
Šermenų kvėpsna pakvipo...
Taip ir žlugo gėlių puota —
Aksomuota ir šilkuota,
Svaigumais sukvėpaluota —
Pradalgiais supradalgiuota,
Išdraikyta, išsklejota...
Kuokštų kuokštoms suvoliota —
Šieno kūgiuos palaidota!..

Lietuvių Fondo įteisinimo aktas. Adv. Algimantas Kėželis gegužės 12 d. jungtiniame L. Fondo Tarybos ir Valdybos posėdyje perduoda LF Valdybos pirmininkui T. Blinstrubui Lietuvių Fondo JAV valdžios įstaigoje inkorporavimo chartą, pagal kurią visos L. Fondui aukos gali būti nurašomos nuo pajamų. Iš kairės: Ben. Babrauskas, dr. V. Šimaitis, adv. A. Kėželis, dr. G. Balukas, dr. A. Razma, T. Blinstrubas, St. Rauckinas, J. Švedas, Al. Rugytė ir Jonas Vaičekonis.

Foto V. Noreika

LIETUVIŲ FONDAS IR JO RĖMĖJAI

Viena iš istorinių Lietuvių Fondo datų yra šių metų kovo 14 — Fondo kaip "non Profit Corporation" chartos išgavimo data. Pažymys, kad fondui duodamos aukos gali būti nurašomos nuo taksų mokesčio, be abejo, prisidės prie to, kad rasis žymiai daugiau aukotojų. Išvysčius propagandą ir išpopuliarinus fondo idėją, milijono finišas nebeturėtų būti tolima idealistų svajonė, bet galėtų tapti artima realybe.

Iki šiolei, kaip ir pati fondo iniciatyva, Lietuvių Fondo aukos daugiausia plaukė iš gydytojų. Tačiau ir kitos profesijos, kaip inžinieriai, statybininkai, biznierių ir panašūs, neturėtų manyti, kad fondo sudėjimas Lietuvai ir lietuvių kultūrai tėra vien gydytojų privilegija, — tai yra visų lietuvių pareiga. Tą pareigą ne vienas supratęs, į fondo aukotojų eiles jau įsijungia ir kitų profesijų asmenys, kaip mokytojai, kunigai, organizacijos ar draugijos, kaip Lietuvių Mokytojų Sgos Chicagos sk., L. B. Cicero Apylinkė, LB Clevelando I Apyl., LB Chicagos Apyg. Marquette Park Apylinkė ir kt.

Įnašais ir pažadais L. Fondas jau baigia surinkti pirmąjį 100 tūkstančių.

Dr. Ged. K. Balukas,
JAV-bių armijos majoro uniformoj.

Su 6.000 auka neseniai iš karto atėjo Clevelando dr. gydytojų susirinkime 6 gydytojai: E. Lankauskas, Ad. Baltrukūnas, Vl. Ramanauskas, Jurgis Balčiūnas, J. Stankaitis ir J. Skrinska. Anksčiau LF tūkstantiniais narias yra įstoję V. Adomavičius ir Rom. Gineitis.

* * *

Skyrium paminėtini aktyvieji LF idėjos rėmėjai ir pirmieji aukotojai.

Dr. Gediminas Balukas ir ponja Vanda, paskyrę 1.000, gyvena Chicagoje ir augina tris vaikus.

Vanda Balukienė yra viena iš jaunųjų menininkų, turėjusi savo darbų parodą Čiurlionio meno galerijoje 1961 m. gruodyje. Ji yra baigus Freiburgo Meno Mokyklą.

Dr. G. Balukas, kuris dabar specializuojasi ir dirba moterų akušerijos srityje, turi savo kabinetą 6132 So. Kedze, Chicago, Ill.

Medicinus mokslus jis baigė Innsbruko universitete, Austrijoje, ir po to dvejus metus dirbo kaip chirurgas. Čia, Amerikoje, baigė moterų ir akušerijos šaką ir dabar yra tos srities klinikos instruktorius Loyolos un-te Chicagoje.

Dr. Balukas yra aktyvus visuomenininkas, Jūrų skautų Tėvų komiteto pirmininkas, buv. Ill. Liet. Gydytojų dr-jos pirmininkas, dabartinis vienas iš tos draugijos direktorių, Lietuvių Fondo aktyvus iniciatorius ir dabartinis LF Tarybos vicepirmininkas.

Dr. Algirdas Kudirka ir ponja Irena, paaukoję 1.000 dol., gyvena Mason City, netoli Springfield, Ill. ir augina 4 sūnus ir dukrą. Vyresnieji vaikai vasarą važiuoja į lietuviškas stovyklas.

Irena Kudirkienė (Giedrytė) gimnaziją baigė Vokietijoje. Su dr. Algirdu susipažino per visuotinį Amerikos Liet. kongresą 1949 m. ir sukūrė šeimą. Augindama gausią šeimą, Irena dažnai randa laiko skaityti paskaitas apie Lietuvą įvairioms savo apylinkės amerikiečių organizacijoms. Ilustracijai gražiai tinka tautiniai drabužiai, gintaro bei medžio išdirbiniai ir informacinė literatūra.

Danutė Jarienė...

ir Dr. Pranas Jaras.
Lietuvių Fondui paaukoję \$1.000.

Dr. Algirdas Kudirka (g. 1923) Alytų baigė Aušros berniukų gimnaziją Kaune 1941 metais ir įstojo į V. D. universitetą studijuoti medicinos. Baigė Tuebingene 1948 ir gavo daktaro laipsnį iš antropologijos. Dirbo IRO ligoninėse ir stovyklos gydytoju.

JAV-se dirbo St. John's ligoninėje, New Yorke, 1953 m. išlaikė Ill. valst. egzaminus ir dirbo psichiatrinėje ligoninėse. Atitarnavęs kariuomenėje, nuo 1955 m. turi savo praktiką Mason City, Illinois.

Nežiūrint, kad gyvena toli nuo Chicagos, dažnai dalyvauja lietuvių kultūriniuose rengimuose.

Nuo pat pradžios rėmė fondo idėją, A. ir I. Kudirkų šeima ir toliau žada visokios paramos.

Ferdinandas Vyt. Kaunas ir ponja Vanda Liet. Fondui paskyrė du tūkstančius. Jie pirmieji atsiuntė tūkstantinę LF 1961 kovo mėn., pasakui pridėdami antrą. Jie gyvena Cicero, Ill. ir augina 4 vaikus. Visi vaikai lanko lituanist. mokyklas.

Ponja Vanda yra žemaitė, baigusi Mažeikių gimnaziją ir lankiusi galestingųjų sesrų Mokyklą bei studijavusi odontologiją Kaune. Dabar aktyviai dirba Cicero Aukšt. Lith. Mokyklo tėvų komitete ir Liet. Gyd. d-jos moterų paglb. vienetė.

F. Kaunas yra sūnus Ferdinando Kauneckio, žemaitijoje žinomo garsaus gydytojo, visuomenininko, S. Daukanto seserėno. Mažeikių gimnaziją baigė geriausiu mokiniu. 1944 m. baigė mediciną V. D. un-te.

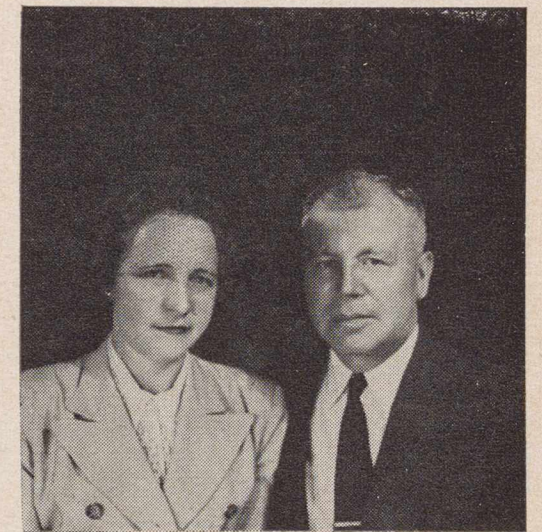
Vakaruose dirbo amerikiečių karo igoninėje Austrijoje. JAV-se dirbo

šv. Antano ir Loretos ligoninėse. Išlaikė Ill. valst. egzaminus ir nuo 1950 turi savo med. praktiką Cicerijoje.

F. Kaunas yra buvęs aktyvus skautas ir sportininkas, kuriems ir dabar, kiek laikas leidžia, talkininkauja. Aktyviai reiškiasi Illinojaus Liet. Gydytojų draugijoje. Per šių metų L. Gydytojų d-jos Maironio minėjimą L. Gyd. kultūros fondo tūkstantinę įteikė "Lituanus" žurnalui.

Nuo pat pradžios buvo vienas iš aktyviųjų LF iniciatorių ir dabar yra LF Tarybos narys.

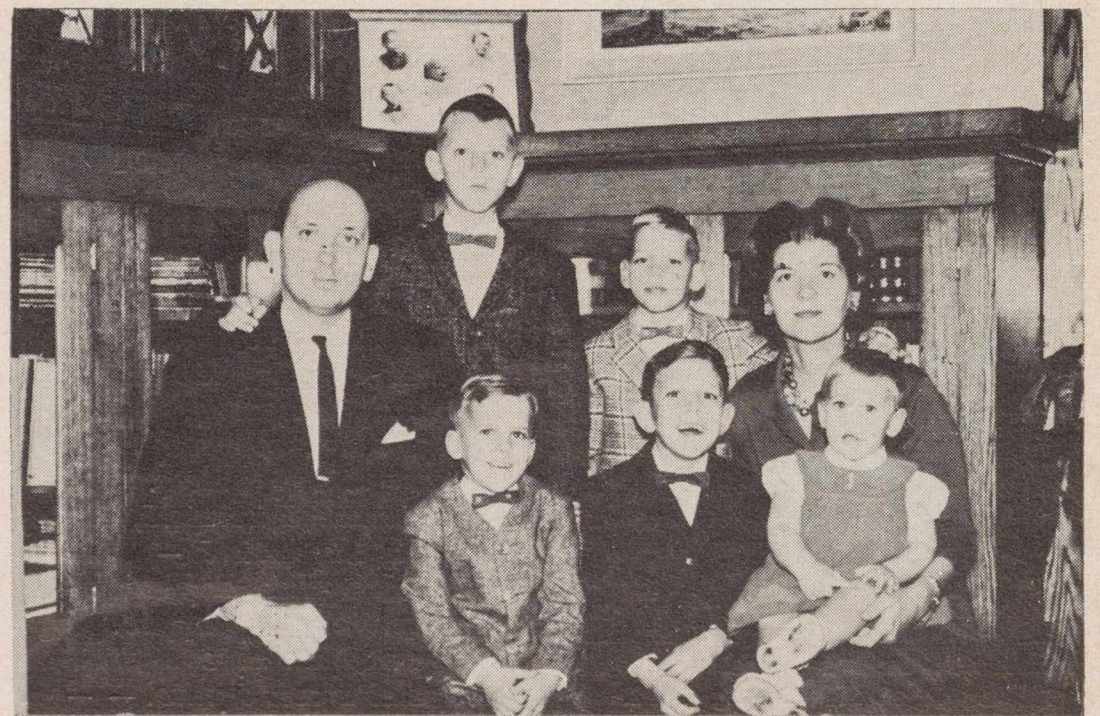
Vanda gyvena Chicagoje ir augina

Prof. dr. Juozas ir Anelė Motiejūnai,
Lietuvių Fondui paaukoję \$1.0000.

Aukas siųsti:
Lithuanian Foundation, Nr. 89463,
Standard Federal Savings & Loan
Association of Chicago — 4192
Archer Ave, Chicago 32, Illinois

Dr. Ferdinandas Kaunas su šeima. L Fondui paskyrė \$1.000.

TURTINGIAUSIAS CHICAGOS LIETUVIŲ VIENETAS

LIETUVIŲ PREKYBOS RŪMAI

Baigiant trisdešimtuosius gyvavimo metus

Edvardas Šulaitis, Cicero, Illinois

Iš visų Chicagoje, ir galbūt Amerikoje, veikiančių lietuvių organizacijų, draugijų bei kitų vienetų, bene turtingiausias (savo narių kapitalu) yra Lietuvių Prekybos Rūmai (angliškai The Lithuanian Chamber of Commerce of Illinois). Jeigu sudėtumei šių Rūmų narių pinigines į vieną krūvą, be abejo, galėtumei ne vieną dangoraižį nupirkti.

Ši prekybininkų organizacija dar nėra senas vienetas — ji kitais

likos lietuvių profesionalų ir biznierių; 2. Kelti JAV, o ypač Illinois valstybės lietuvių profesionalų ir biznierių bendrąjį gerbūvį; 3. Nustatyti teisingus ir patvarius pradus prekyboje, versluose ir profesijose, o taip pat laikytis vieningų metodų biznio ir profesinio darbo praktikoje; 4. Ugdyti tarp lietuvių biznierių ir profesionalų sąžiningumą, pasitikėjimą ir gerą valią; užmegsti ir palaikyti santykius su kitais verslo rūmais ir panašiomis

kraštą, Rūmų iniciatyva buvo įkurtas Nepriklausomos Tėvynės Šelpimo Fondas. Sovietų S-gai pirmą kartą okupavus Lietuvą, JAV prez. Rooseveltui pasiūsta rezoliucija, kurioje buvo protestuojama prieš šį komunistų aktą ir reikalaujama,

kad būtų nepripažinta okupacija ir kad nebūtų perduotas JAV esantis Lietuvos respublikos turtas bei pinigai. 1941 m. JAV prezidentui buvo nusiųstas raštas ir jame parašyta, jog į Sovietų S-gą išvežti lietuviai būtų pervesti JAV konsulatų globai. Iškilus Lietuvos respublikos egzilinės vyriausybės sudarymo klausimui, (1941 m.) Rūmų susirinkime buvo pritarta šiai minčiai ir pažadėta tokiai vyriausybei vispasiška parama. Taip pat daryta ir daugiau panašių žygių Lietuvos laisvės reikalais.

Bene didžiausią veiklą Rūmai iš-

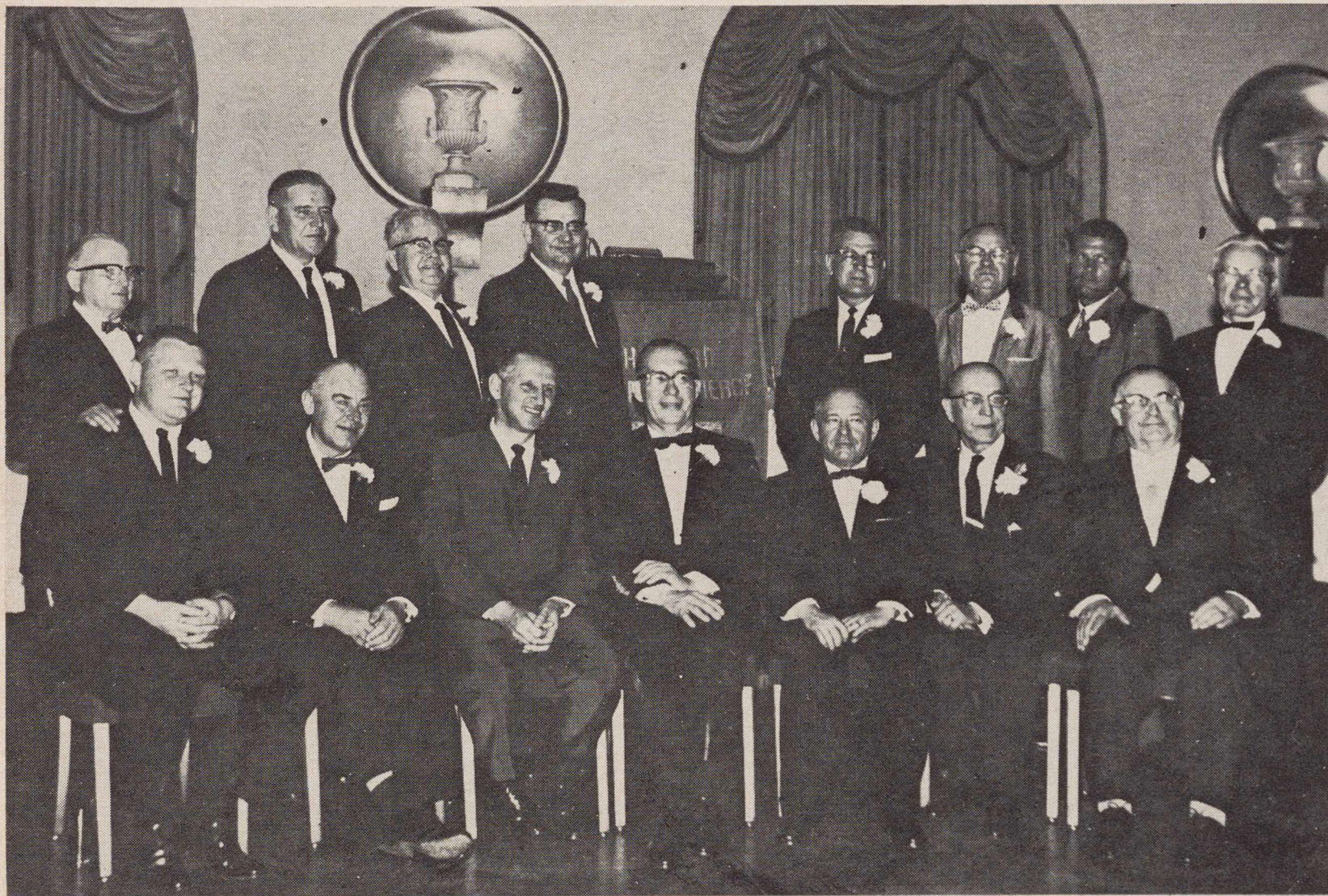
Dr. J. Jerome

Dabartinis Rūmų pirm. dr. Joseph B. Jerome-Jančauskas gimė 1916 m. Chicagoje. Čia mokėsi ir gavo BS laipsnį iš farmacijos Illinois un-te, daktaro laipsnį iš organinės chemijos Chicagos un-te. Yra turėjęs ir turi visą eilę atsakingų pareigų. 1946-60 metų laikotarpyje buvo instruktorium Chicago City Junior College Wilson skyriuje, o taip pat dėstė TV College (per WTTW televizijos stotį). (Ši TV kolegija reprezentuota Briuselio tarptautinėje parodoje 1958 m. su viena dr. Jerome filmu). Keliose ligoninėse yra buvęs instruktorium. Dirba kaip pagalbiniis sekretorius American Medical Association Council on Drugs.

Dr. J. priklauso eilei profesinių organizacijų. Lietuvių Prekybos Rūmų pirmininku yra nuo 1959. Vedęs. Augina dvi dukras. Nors gimęs Amerikoje, bet gana gerai kalba lietuviškai. Vienas jo brolių — kun. Raymond C. Jančauskas, SJ, profesorijauja Chicagoje.

Dr. Jerome, kaip ir ankstyvesnieji pirmininkai, savo patyrimu žymiai prisidėjo prie L. P. Rūmų išaugimo ir sustiprėjimo.

Dr. J. Jerome, current President of the Lith. Chamber of Commerce.

Lietuvių Prekybos Rūmų 1962 metų direktoriai. Sėdi (iš k.): Charles D. Macke, Julius Kuzas, svečias kon-

gresm. Sidney R. Yates, dr. J. Jerome, pirm., F. Raudonis, dr. K. Drangelis, A. Valonis; stovi: W.

Kareiva, A. Baliūnas, Fr. Bulaw, Fr. Zogas, P. Vilkelis, Br. Shukis, Stanley Balzakas Sr.

metais rengiasi minėti savo 30 metų gyvavimo sukaktį. Organizacija įsteigta 1933 m. birželio mėn. 15 d. ir pradžioje vadinosi Lithuanian Professional and Business Men Association. 1937 m. buvo priimtas naujas pavadinimas, kuris išsilaikė iki šių dienų.

Atsivertę organizacijos istorijos lapus, matome sąrašą steigėjų, kurie yra buvę ar dar ir šiandien gerai žinomi asmenys Chicagos lietuvių tarpe. Štai jie: J. T. Zuris, John J. Brenza, M. Bieksha, W. F. Stulpin, Dr. M. Strikol, J. J. Grish, J. A. Nekrash, J. P. Varkala, J. Mackiewicz, J. F. Budrick, A. A. Olis, Dr. P. Grigaitis, W. Stankūnas, Dr. St. Biežis, P. M. Smith, N. C. Krukonis.

Organizaciniame susirinkime buvo nustatyti tokie šio vieneto tikslai: 1. Užmegsti tamprius prekybinius, ekonominius ir kultūrinius ryšius tarp JAV ir Lietuvos respub-

organizacijomis.

Nuo organizacijos veiklos pradžios buvo pradėta siekti šių tikslų. 1933 m. Chicagoje sukviestoje Amerikos lietuvių ekonominėje konferencijoje buvo pradėta kelti mintį dėl prekių pasikeitimo tarp JAV ir Lietuvos prekybininkų. Įvairiais būdais (per spaudą, radiją, asmeniška raštais) Rūmai skatino JAV lietuvius pirkti prekes iš Lietuvos. Tačiau darbą šia linkme sutrukdė politiniai įvykiai Europoje, o vėliau juos visai nutraukė atėjusi krašto okupacija. Todėl Rūmai savo veiklos dalį nukreipė į politinę sritį ir stengėsi padėti bendriesiems krašto reikalams.

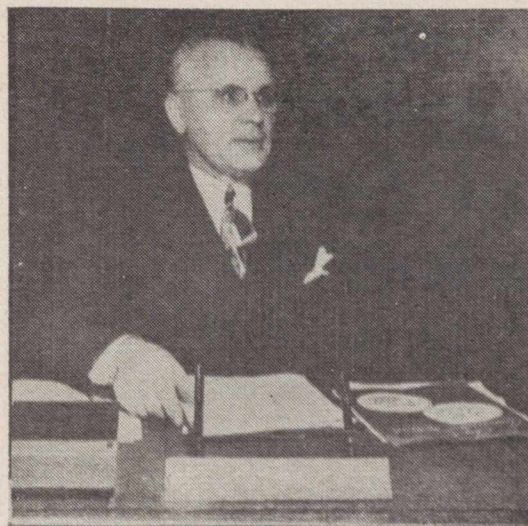
Kada lenkai įteikė Lietuvai savo ultimatumą, Rūmų vadovybė pareiškė savo protestą ir pasiuntė protesto telegramą didžiųjų Europos valstybių vyriausybėms bei tuolai kiniam JAV valstybės sekretoriui Hull. Hitleriui okupavus Klaipėdos

vystė visuomeninėje srityje. Jau 1933 m. organizacijos pastangomis buvo suorganizuota Lietuvos Diena Pasaulinėje parodoje Chicagoje. Taip pat jos pastangomis bei lėšomis buvo suruošti iš Lietuvos į parodą atvykusių svečių priėmimai ir vaisės. Tuo metu Rūmai buvo tapę Chicagos lietuvių reprezentacijos įstaiga, nes jų nariai ir tada užėmė įtakingiausias pozicijas lietuvių bei kitataučių tarpe, o taip pat galėjo ir finansiškai darbus paremti.

Nors būdama nepolitine organizacija ir nepalaikanti nė vienos partijos, Rūmai yra padėję lietuviams laimėti rinkimus į politines vietas. Buvęs organizacijos pirmininkas John Zuris nekartą buvo išrinktas Nukelta į 17 psl.

Stanley P. Balzekas, ilgametis L. Chamber of Commerce of Ill. pirm.

S. P. Balzekas, longstanding President of the Ill. Ch. of Commerce.

Justin Mackiewicz, pirmasis L. Ch. of Illinois pirmininkas.

J. Mackiewicz, first President.

Pedagoginio Lituanistikos Instituto bičiuliai bei svečiai Maironio seminaro metu (iš kairės): Lietuvos gen. konsulas dr. P. Daužvardis, Instituto Globos Komiteto narys, kun. J. Vaišnys, SJ., "Laiškų Lietuviams" red., Danutė Lipčiūtė-Augienė, poetė, Maironio giminaitė, J. Masilionis, Č. A. Lit. Mokyklos dir., Bielskienė; toliau matyti poetas K. Bradūnas, Asta Veličkaitė, Instituto diplomantė ir kt.

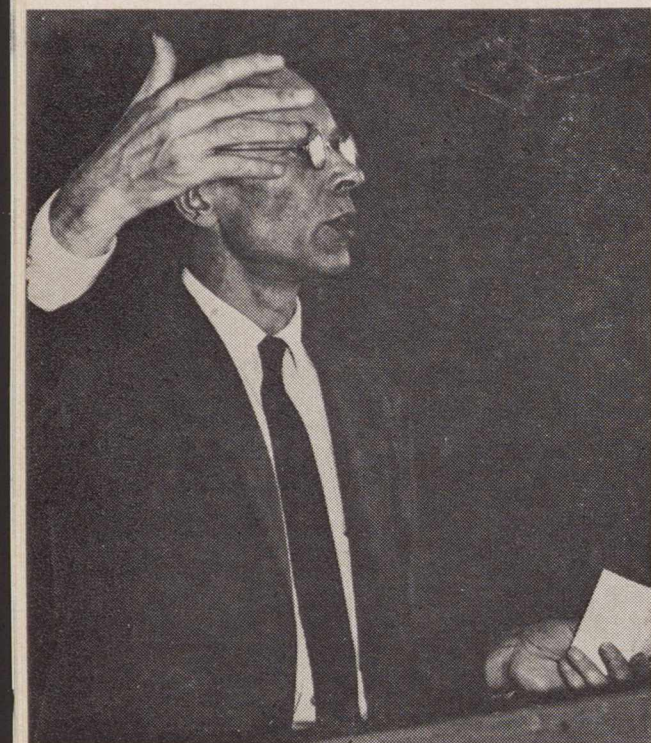
Viewers at the Lithuanian Institute of the Maironis seminar in Chicago.

MAIRONIS PEDAG. LITUANISTIKOS INSTITUTE

Iš IV mokslo metų pabaigtuvių (1962.VI.9) Maironiui skirtą seminarą.

Studentai skaito ir kritikuoja rašinius apie Maironio kūrybą, lygindami ji su pasaulinės literatūros autoriais.

Students discuss the works of Maironis.

Domas Velička, lietuvių literatūros lektorius, pradeda literatūros seminarą, skirtą Maironio poetinei asmenybei pažinti.

Instituto studentė Danguolė Šukelytė skaito referatą "Ar Maironis didelis poetas?"

Koreferentė Dalia Indreikaitė kritikuoja bei papildo Danguolės Šukelytės referatą.

Instituto lektoriai Maironio seminaro metu: prof. dr. A. Liaugminas, dr. Petras Jonikas. Kampe dešinėje — LB švietimo Tarybos pirm. J. Ignatonis, kurio pastangomis LB CV paskyrė Institutui 500 dolerių.

Dalis Instituto klausytojų Maironio seminaro metu. Pirmoje eilėje (iš k.): Jūratė Juozevičiūtė, Gražina Bičiūnaitė, Jonas Račkauskas.

A group of students who attended the seminar anent the work of Maironis.

Visos nuotraukos V. Noreikos

Koreferentė Ramunė Jurkūnaitė skaito savo pastabas dėl referentės Danguolės Šukelytės tarties ir kirčiavimo.

Instituto stud. Uosis Juodvalkis skaito Lermontovo Demono vertimo ir Maironio Mūsų Vargų poemos ištraukas. Šalia jo Izolda Bendoraitytė, seminaro diskusijų vadovė.

Maironio 100 metų sukakties minėjimo, kurį Los Angelese surengė Lietuvių Dienos, programos dalyviai. I eil. iš kairės: LD red. Brazdžionis, skaitęs paskaitą, V. Mitkutė, V. Ažuolaitis, B. Reivydaitė, komp. Budriūnas, Z. Kalvaitienė; II eil.: A. Raulinaitis, Alė Rūta Arbienė, LD literatūros red. J. Tininis, B. Kazlauskaitė, D. Razutytė, R. Dabšys.

Participants of the program of the centennial commemoration of the poet Maironis which was sponsored by the Lith. Days in Los Angeles.

Foto L. Kančauskas

KNYGOS IR AUTORIAI

Dr. K. C. Cirtauto "The American College Girl"

Tai knyga, parašyta lietuvių, išėjusio mokslus Vokietijoje ir Austrijoje, dešimtį metų dėšėjusio Amerikos koledžiuose ir atidžiai stebėjusio Amerikos mergaičių, studentų, psichologiją, papročius, būdą ir palinkimus. Knyga išleista gražiai, kietais viršeliais, su autoriaus ir jo studentų nuotrauka applanke.

Pradžioje autorius informuoja, kad Amerikoje esą iš viso 158 koledžiai mergaitėms ir 456 — bendri. Visų Amerikos studentų apytikriai trečdalis sudarančios moterys. Šioje knygoje apie jas ir kalbama, daugiausiai apie edukacinių aukštųjų mokyklų studentes. Čia negrimstama į jaunos moters psichologijos gelmes, nei liečiama sunkių jų jos problemų. Autorius, tarytum, pasigėrėdamas piešia išorinį jaunos amerikietės inteligentės paveikslą, brūkšteldamas tik vieną antrą lengvą atšėšėlį bendrame saulėtame vaizde.

Lengva, populiaria anglų kalba, beveik beletristo stiliumi, aprašoma studentės aplinka (koledžius, bendrabutis), jos išvaizda, subjektyvusis jos pasaulis, santykiai su kitais ir su savim, jos tikslai. Trumpai suminimi mergaičių tipai. Knygos gale autorius vėl pabrėžtinai gėrėsi savo nupieštu šviesiu paveikslu tos moters, kuri, išėjusi iš koledžiaus, pasklis po Ameriką, užimdama pozicijas šeimoje, visuomenėje, valstybėje, mokykloje ir kurdama šviesesnę, geresnę Amerikos ateitį.

Autorius lengva plunksna brėžia apie koledžių (tikriausiai, privačiųjų, katalikiškų) šviesią aplinką fizine ir moraline prasme, apie ten vyraujantį minties aristokratiškumą, apie grožį. Mergaitė šiame rojuje esanti apsirengusi paprastai, natūraliai (vartojanti nedaug kosmetikos, su skoniu), kasdien įvairiai. Jai esą charakteringa visur ir visada natūrali šypsena ir, apamai, linksma elegancija. Ji linkusi mąstyti, bet mokanti ir juokauti, pabarstyti sąmojais. Ji mėgstanti instruktorius, nors ne visus lygiai. Darbas jai esąs saldi paguoda gyvenime. Knygos jai esančios geriausiais draugais.

Amerikos studentė esą didžiulioji esanti studentė. Ji mėginanti savo vidaus pasaulį derinti su aplinkos pasauliu. Ji mėginanti būti gera studente ir gera mergaite, drauge nekantriai laukdama, kad galės pažvelgti tikram rytojui į akis, išėjusi iš koledžiaus, kai ji pabaigs. Jei kuri esanti netikra savim, nedrąsi, koledžiaus vadovybė ir instruktoriai jai padeda sustiprėti. Statistinės rodančios, kad koledžius baigusios moterys nesą taip linkusios į šeimos skyrybas, kaip neišsilavinusios. Studentės mokančios būti "sweet", bet ne per "sweet". Jos puikios draugės, įdomios mylimos. Jos esančios žmoniškumo ir išsialiklėjimo aristokratės, gyvenimo meninkės. Jų tikslas esąs: gyventi grožy ir kilnume.

Koledžiaus naujokas autorius skirsto į tris grupes: 1. noriai atėinančios į koledžių, su gabumais ir tėvų materialiai remiamos (tokių esanti dauguma), 2. be gabumų, bet su norais ir tėvų parama, 3. turinčios gabumų ir siekimų, bet neturtingos, be materialinės para-

mos. Suminima jų skirtingi pirmieji žingsniai koledžiuje bei jų problemos, daugiau išorinės.

Nedidelis skyrius knygoje skiriamas studentų tipams nušviesti. Tai intelektualinis, socialinis, estetiškas, religinis, klasikinis, erotinis ir kiti, mažiau reikšmingi, tipai. Klasikiniu mergaitės tipu autorius laiko intelektualinio, socialinio ir estetinio tipo harmoniją tame pat asmeny.

Gale knygos duodama pačių studentų pasisakymų apie jų lankytą koledžių, jų prisiminimų ir jų gražių pasiryžimų kurti gražią Amerikos ateitį, dirbant įvairiose srityse.

Visa knygos nuotaika yra tokia, lyg būtų rašoma apie labai mylimą objektą, juo žavintis ir jam linkint paties geriausio pasaulio. Psichologinės mokslinės reikšmės šis veikalas vargiai turi, nes jame nėra bendresnio ir gilesnio žvilgsnio į amerikiečių studentę. Yra juk mergaitėse ir nemažų dėmių, nevien spindulingos ypatybės. Tų dėmių panagrinėjimas ir joms išvalyti receptų nurodymas būtų knygą padaręs daug reikšmingesne ir naudingesne. Šį dr. K. C. Cirtauto veikalą galima suprasti vien kaip idealistinį žodį amerikietėms studentėms, su linkėjimais tokiomis kada nors būti.

Alė Rūta

Laimės ieškotojai

Rašytoja Irena Joerg gyvena Austrijoje. Skaitytojai plačiau apie ją sužinojo, kai prieš keletą metų Nidos leidykla Londone išspausdino jos pirmąjį romaną, vardu "Taika ateina į slėnį". Šiais metais ta pati leidykla išspausdino jos novelių rinkinį antrašte "Laimės ieškotojai." Rinkinį sudaro septynios nevienodo ilgumo novelės: Auksinės sagos, Kelionė į Ameriką, Bailys, Laimės ieškotojai, Pergalė, Vengriška madona ir Dainė. Pati geriausia, originaliausia ir ilgiausia (apie 100 psl.) novelė yra Vengriška Madona. Čia autorei pavyko sukurti labai individualų ir įdomų vengrės pabėgėlės Gitos charakterį, kuris, perskaičius novelę, pasiilęka sąmonėje neužmirštama. Apie šį pagrindinį novelės personažą sukasi ir kiti, gerai išryškinti asmenys.

Laimės ieškotojuose (70 psl.) sumaniai pasakojama dvarininko Alberto von Cornelijaus ir kontesės Irvis von Rimgaudis (latvaitės) meilės istorija, tragiškai pasibaigusi. Abu šie charakteriai originalūs, ryškūs, psichologiškai pagrįsti ir kiekvienas savotiškai įdomus ir patrauklus.

Kitos novelės irgi parašytos su įsijautimu ir įsigyvenimu į vaizduojamą personažą pasaulį.

Autorė temas ima daugiausia iš karo išvietintųjų gyvenimo, kurį gerai pažįsta. Užtat jai ir sekasi tą gyvenimą perkelti į meninę tikrovę.

Irena Joerg turi visus geros rašytojos savumus: nuodugnų žmogaus sielos pažinimą, psichologinį įžvalgumą, didelį pastabumą, humoro jausmą, natūralų stilių, neperkrautą puošmenomis, sugebėjimą originaliai regėti intrigą ir sudominti skaitytoją.

J. Tn.

Irena Joerg, Laimės ieškotojai. Novelės, 262 psl. Išleido Nida Londone, Anglijoje, 1962. Minkštais virš. — 1,5, kietais — \$2. Klubo nariams puse dolerio pigiau.

Naujos knygos

Atsiųsta paminėti

Danguolė Sadūnaitė-Sealey, Vasaros medžiūose. Eilėraščiai. 1961. 46 psl. Išleido ir platina "Ateitis". Kaina \$1.50.

Algirdas Gustaitis, Algis Trakys ir taksiukas Šleivys. Nutikimai Lietuvos kaime. II dalis. Užpuola bitės. Piešiniai Vyt. Stasiūnaičio, paimti iš to paties vardo filmo-kartūno vaikams. 1962 Maironio meti. Išleido "Lietuvių Dienos". 26 psl. Didelio formato, geras popierius, kaina 2 d.

Kotryna Grigaitytė, Veidu prie žemės. Novelės. Lietuviškos Knygos klubas. 206 psl. Viršelį piešė P. Jurkus. Kaina \$2.

Turinyje: Veni Creator, Erškėtrožės, Neįspėta mįslė, Pabudimas, Šventasis melas, Pasimatymas, Veidu prie žemės, Paskutinis šokis, Pirmosios Kalėdos, Kelias atgal, Senelė, Radybos, Žuvėdra ant uolos.

Dr. Juozas Prunskis, Vyrai klystkeluose. Išleido Lietuviškos knygos klubas Chicagoje, 1962. 308 psl. Kaina \$3. Viršelis Pilipausko. 46 pasakojimai iš daugybės įv. asmenų gyvenimo ir perėjimų į katalikybę.

Pulgis Andriušis, Daina iš kito galo. Humoristiniai vaizdeliai. Su Antano Gustaičio eiliuota įžanga. Nidos knygų klubo leidinys nr. 37. 1962. 134 psl. Kaina: nariams \$1, nenariams — \$1.50.

Rinktinė. Nr. 10. Nidos knygų klubo leidinys. 1962. 80 psl. Knygos formato. Ištraukos iš liet. periodinės spaudos — mėginimas padaryti lietuvišką "Reader's Digest." Leidinėlis savo tikslo dar nepasiekia, nes per daug vienašališkai parenkama medžiaga ir per mažas jo tiražas.

STANKŪNO IR MASIULIO Lietuvių Prekybos Bendrovė

Jau ketvirtį metų patarnauja savo tautiečiams siuntinių į Lietuvą ir kitus kraštus reikalu be priekaištų ir be jokių nesusipratimų.

Tie, kurie per ją siuntė ar siunčia, labai gerai žino, kad visas bus pasiųsta taip, kaip užsakyta, be jokių pakeitimų. Be to, jie žino, kad ši Bendrovė kostiumams medžiagos atkarpas siunčia ne po 3¼ ir ne po 3½ jardų, bet po 3½ jardų, kad tikrai išeitų geras drabužis, kokius mūsų žmonės iš seno mėgsta.

Siunčia ji viską, kas tik užsakoma: gerąsias medžiagas, kurias pasirenkamos pagal kainaraščius, ir standartinius siuntinius, viską vyrams, viską moterims, vaikams ir visokius namų apyvokos daiktus. O kaip pavyzdį, štai galėtumėm nurodyti šitokį savo

STANDARTINĮ GRYNOS VILNOS MEDŽIAGŲ SIUNTINĮ

3 atkarpos labai vertingos, geros, gražios ir tvirtos angliškos vilnonės medžiagos vyriškiems ar moteriškiems kostiumams, kiekviena po 3½ jardų, Boston serge, Worsted ar Barathea, pilkos, juodos, rudos ar mėlynos spalvos su įausiais įrašais ar su fabriko antspaudais "All Wool Made in England."

Siuntinio svoris 16 svarų. Kaina \$76.00 įskaitant visus pasiuntimo mokesčius.

Toks pat siuntinys ir už tą pačią kainą gali būti ir kitaip sutvarkytas. Sakysim, ne 3 atkarpos vilnonės medžiagos kostiumams, bet 3 atkarpos vilnonės medžiagos šiltiems žieminiams paltams, arba 2 atkarpos paltams ir 1 atkarpa kostiumui, arba 1 atkarpa paltui ir 2 atkarpos kostiumams pageidaujamų spalvų.

Arba STANDARTINIS SIUNTINYS, kurio medžiagos yra pastiprintos nedideliu procentu medvilnės priemaišos. Pavyzdžiui, 10 atkarpų tokios medžiagos kostiumams, po 3½ jardų kiekviena, jūs galite pasiųsti už \$126.00, ir tokiame siuntinyje bus dar 20 jardų pamušalo. O šitaip juk iš karto galima aprenkti pusę kaimo! Tokios medžiagos ypač tinka kasdien nešioti.

Standartinių siuntinių turime net keliasdešimt. Taip pat gerosios medžiagos, specialios nailono rūšys, grynas šilkas suknelėms, šilkinės ir vilnonės skarelės, nailoninės kojines, batai, lovų užtiesalai, akordeonai, siuvamosios mašinos, šveicariški laikrodžiai. Rašykite ir prašykite kainoraščių ir informacijų.

Be to, įsidėmėkite, kad siunčiant pagal katalogus pasirinktasias ar jūsų pačių supirktąsias medžiagas ar kitokius dalykus mūsų Bendrovės licenzijos, pokavimas, draudimo ir pasiuntimo mokesčiai yra ypač žemi — tik 6 doleriai vienam siuntiniui. Siunčiant standartinius siuntinius, visus su pasiuntimu susijusius mokesčius apmoka pati Bendrovė. Atsakomybę už siuntinių pristatymą gavėjui imasi Bendrovė. Visi siuntiniai draudžiami.

Dėl to nelaukite rudens — apsirengti ir pavalgyti reikia ir dabar, o žmonės tik kartą gyvena ir nori gyventi jau šiandien! Rašykite mums vis tuo pačiu niekad nesikeitusiu ir nesikeičiančiu adresu:

STANKŪNAS & MASIULIS

LITHUANIAN TRADING COMPANY

108A, Whitechapel Rd.

LONDON, E. 1. — Great Britain

L. K. M. Akademijos Suvažiavimo darbai. Lietuvių mokslinės problemos naujausių Katalikų Bažnyčios direktorių šviesoje. Redagavo A. Liūma, S.J. Išleidimo lėšas apmokėjo prel. P. Juras. 1961 m. L. K. M. Akademijos leidinys. Via Casalmoferrato 20, Roma. Italija. 322 psl. didelio formato. Kaina \$4.

Antanas Liūma, SJ, Teologinė Mistinio Kristaus Kūno sąvoka. Atspaudas iš Suvažiavimo Darbų, IV. 1-25 psl. Roma, 1961.

N. Kvietkelis, Išsilaisvinusios Lietuvos ūkio atstatymas. "Tėviškės Aidų" leidinys. Melbourne, Australija, 1962. 32 psl. (Be viršelių).

Naujasis Testamentas ir Psalmiai. Mūsų Viešpaties ir Gelbėtojo Jėzaus Kristaus Naujasis Testamentas. London, The British and Foreign Bible Society, 1961. 162 psl. Kietais viršeliais. Kaina \$2. Platina Lietuvių Evangelikų Spaudos Centras Chicagoje.

Tėvynės Pašvaistė. Moksleivių metraštis. 1961-62 Maironio metai. Redagavo M. Drunga, K. Grabauskaitė, V. Nakas, M. Pakalniškytė, B. Šlajutė. Metraščio globėjas Domas Velička. Išleido Č. A. L. M. Tėvų Komitetas. Adresas: 5620 So. Claremont Ave., Chicago, Ill. Tai Čikagos Aukšt. Lituanistikos Mokyklos metraštis, kuriame telpa 11-ta abiturientų laida, mokytojai, mokinių rašiniai ir piešiniai. Leidinys parodo daugelį mokinių rašinių lituanistinėmis temomis, kiek mokiniai parengti reikšti savo mintis lietuviškai, paskutinėse klasėse einamo kurso temos ir moksleivių lituanistinis pažangumas. Leidinį gausiai pajavirina pačių mokinių piešiniai, lietuviškų veikalių (Maironio Jūratės ir Kastyčio) ir kt. iliustracijos. Gražios pastangos, malonūs rezultatai.

Atsimainymo bažnyčios frontas iš vidaus pusės. Vitražai V. K. Jonyno. Architektas J. Mulokas. Klebonas prel. J. Balkūnas.

Detail of the interior of the Church of the Transfiguration. Stainglass windows by V. K. Jonynas. Architect J. Mulokas. Pastor Msgr. J. Balkūnas

Nauja lietuvių bažnyčia Maspethe – lietuvių menininkų ir statybininkų kūrinys

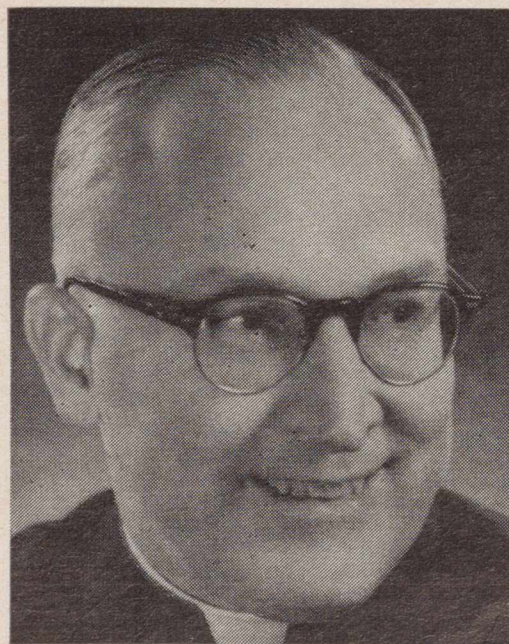
Po antrojo pasaulinio karo Amerikon atvykę tremtiniai rado čia tvirtą ir gausią lietuvių išeiviją, kuri buvo sukūrusi daugybę parapijų, pastačiusi bažnyčias, mokyklas, sales, klubus. Atrodė, kad didžioji statyba baigta. Tačiau pasirodė, kad per tuos 10-15 metų visur statyta su įkarščiu. Daug kur remontuotos senos bažnyčios, salės. Drauge iškilo didelės naujos bažnyčios, koplyčios, salės Chicagoje, Clevelande, Toronte, Putname ir kitur.

Šį pavasarį gegužės 27 pašventinta nauja lietuvių Viešpaties Atsimainymo bažnyčia Maspethe, N. Y.

Daugumas šių naujų pastatų jau yra kitoki, nei tie, kuriuos statė senoji išeivija. Senoji išeivija neturėjo savų architektų, savų dailininkų. Naujoji išeivija atsivežė visą eilę prityrusių šios rūšies specialistų, kurie lietuviškoje statyboje paieškojo savitumo. Vieni kūrė šio

laiko modernias architektūros formas, kiti į jas įnešė ir lietuviškos statybos bruožų bei nuotaikos. Taip savų dailininkų sukurti pastatai gavo naują dvasią, labiau priartėjo prie lietuvių ir kartu išreiškė mūsų specifinius polinkius.

Tokia naujumo skleidėja yra ir Viešpaties Atsimainymo bažnyčia, pastatyta lietuvių aukomis, lietuviškomis pajėgomis. Jos planus sukūrė architektas Jonas Mulokas, vidaus dekoravimą atliko dail. V. K. Jonynas, šv. Kazimiero statulą bažnyčios fronte sukūrė skulpt. A. Marčiulionis, kaip konstrukcijos inžinierius dirbo Kazmas Balkus, statybos darbus vykdė kontraktorius Jonas Stankus. Parapijai vadovauja ir naujos bažnyčios statyba rūpinosi prel. Jonas Balkūnas.

Prel. J. Balkūnas

Į šią parapiją prel. J. Balkūnas atsikėlė 1933 spalio 1 d. ir tuoj pradėjo rūpintis naujos bažnyčios statyba. Parapija įkurta 1908 m. Tuo metu jau turėjo savo bažnyčią, kuri du kartus degė — 1918 ir 1925. Po antrojo gaisro buvo nupirkta šv.

Stanislovo bažnyčia. Pradėjęs klebonauti, prel. J. Balkūnas įrengė didelį rūšį ir ten perkėlė pamaldas, iš bažnyčios padarydamas parapijos salę. Bažnyčios darbus sutrukdė antrasai pasaulinis karas. Po karo, atvykus naujiems lietuviams, klebonas pasikvietė lietuvių architektą ir kitus specialistus ir jiems patikėjo darbą. Tiesa, jis turėjo ir kitų planų, parengtų amerikiečių architektų, bet jų atsisakė, kai susipažino su lietuvių menininkų darbais. Lietuvių šios rūšies darbai buvo originalesni, kūrybiškesni, lietuviui mielesni.

Ribotos lėšos neleido pastatyti didelės Viešpaties Atsimainymo bažnyčios, su aukštom sienom, su lenkais skliautais. Buvo prisiderinta prie senojo rūšio ir pasirinktas taip vadinamas stoginės bažnyčios tipas. Ant senų pamatų buvo iškeltos neaukštos sienos ir uždėtas didelis stogas. Bažnyčios erdvė išvystyta stoge. Tokių bažnyčių mes randame nemaža šiame krašte. Architektas Jonas Mulokas šį bažnyčios tipą pajvairino lietuviškos architektūros motyvais, kuriuos matome varpinėje ir bažnyčios stoge.

(žiūr. bažnyčios fasadą praėjusio LD numerio II viršelio puslapyje).

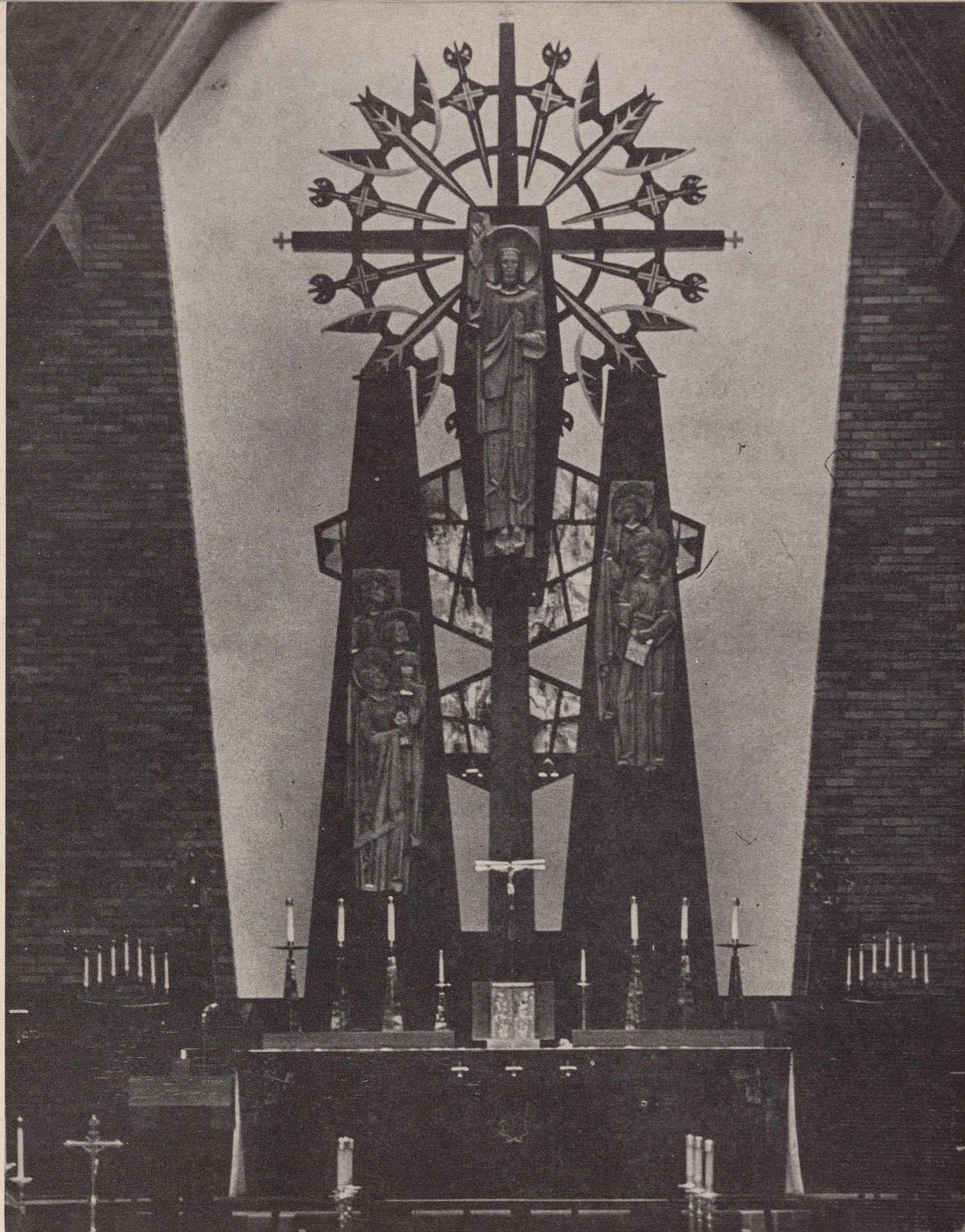
Varpinė sudaryta iš keturių pasvirusių mūro kolonų. Ant jos viršaus užkeltas lietuviškas koplytstulpis ir išvystytas, ornamentuotas, užbaigtas aukštu lietuvišku metaliniu kryžium. Giedriam dangaus fone šis varpinės siluetas gražiai įsirėžia, nukeldamas mus į lietuviškus šventorius.

Stoginės bažnyčios paprastai būna tamsios, nes stogo didelės masės neleidžia gerai sutvarkyti apšvietimo. Architektas J. Mulokas šiuo atveju "prakirto" stogo kraigą ir įdėjo didelius langus. Iš lauko jie užbaigti lietuviškas "žirgeliais", kuriuos lietuviai ūkininkai statė and klėčių ir gyvenamų namų. Dabar bažnyčia įgauna gana daug natūralios šviesos ir dienos metu yra gerai apšviesta, tartum ji turėtų daugybę šoninių langų.

V. K. JONYNAS

TRYS APAŠTALAI IŠ ATSIMAINYMO GRUPĖS D. ALTORIUJE.

Three Apostles from the Altar of the Transfiguration.

DIDYSIS ALTORIUS ATSIMAINYMO BAŽNYČIOJE, MASPETH, N. Y.
Dailininkas V. K. Jonynas. Architektas Jonas Mulokas

Main Altar at the Church of Transfiguration, Maspeth, New York.
Pastor Msgr. J. Balkūnas. Artist V. K. Jonynas. Architect J. Mulokas

Dail. V. K. Jonynas sukūrė bažnyčios vidų. Jis padarė: centrinį altorių, šoninius altorius, dviejų koplytelių altorius, komunijos grotes, šoninių altorių tabernakulius, žvakides, skulptūras, prezbitėrijos baldus, vitražus.

Bažnyčioje visas dėmesys sutelktas į didįjį altorių. Nors aplinkui dominuoja didelės, natūralaus medžio stogo masės, bet altorius didingai išsilaiko bažnyčios gale. Dailininkas jį išvystė iš lietuviško kryžiaus; paėmęs dzūkišką prototipą, savaip jį perkūrė. Kryžiaus viršų puošia didelis stilizuotų lietuviškų ornamentų vainikas. Prie koto pritvirtinta plokštuma su Kristaus bareljefu. Šonuose pridėtos kitos dvi plokštumos, kuriose padalinti Atsimainymo scenos pranašai ir apaštalai (žiūr. bendrą altoriaus vaizdą 15 psl. ir dalį apaš-

talų to paties puslapio pirmoje skiltyje.). Visas tris plokštumas gražiai perpina spalvoto stiklo skydai. Didysis altorius ir kiti altoriai suprojektuoti pagal lietuvių liaudies meno stilistinį charakterį. Toje pačioje dvasioje padaryti ir visi prezbitėrijos baldai, žvakidės.

Tai sudaro ypač gražų įspūdį, nes visa išlaikyta ir sukurta viename stiliuje. Tai rodo ir bažnyčios statytojo skonį ir pasiryžimą — kiekvieną darbą atbaigti pilnumoje.

Bažnyčioje yra apie 40 vitražinių langų. Langai mažo formato, sujungti po tris į vieną grupę. Jų siužetai įvairūs, bet dail. V. K. Jonynas juos į vieną sujungė bendra spalvine kompozicija. Stilistinėmis

savybėmis vitražai yra kiek modernizuoti, spalviniu turtingumu primena viduramžių vitražus. Vitražų piešinys su klasikinio meno refleksu, veidai ir figūros neleformuoti, bet pajvairinti abstraktinių formų ritmika.

Lauke viršum durų iškelta šv. Kazimiero — Lietuvos Globėjo — statula, kurią sukūrė A. Marčiulionis. Statula moderniai ir laisvai išlankstyta iš metalo.

Bažnyčia patraukia keleivius ir meno mėgėjus, nes ji parodo menininkų ir statytojų aukštą skonį, mokėjimą darinti modernias meno formas ir lietuvišką ornamentiką.

P. Jurkus

Foto: V. Maželis

LIETUVOS SAVANORIAI

Atkelta iš 7 p.

laikotarpį; ją nutraukė 1940 m. birželio mėn. rusų komunistų okupacija. Buvo baigtas pirmutinis ir pagrindinis sąjungos gyvavimo laikotarpis.

* * *

Su tūkstančiais lietuvių daugeliui savanorių kūrėjų pasitraukus į Vakarų, didesnis jų skaičius apsigyveno Hanau lietuvių pabėgėlių stovykloje. Iniciatorių būrelis iš Balzaro, Liepinaičio, Kaminsko, Dragunevičiaus ir kt. 1945 m. vidury pradėjo rūpintis sąjungos atsteigimo reikalais. Per stovyklų vadovybes suregistruoti stovyklose gyvenę savanoriai ir įsteigti skyriai. Atkurta sąjungos vėliava ir iškilmingai pašventinta Hanau stovykloje 1948 m. lapkričio 22 d. Įvykęs skyrių atstovų suvažiavimas Hanau 1948 vasario 15-18 d. išrinko centro valdybą: pirm. L. Balzaras, sekr. J. Dragunevičius ir nariai — J. Liepinaitis, J. Kaminskas ir L. Pesekas. Jie paruošė vietos sąlygoms pritaikytus sąjungos įstatus ir atspausdino narių liudijimus. Antras skyrių atstovų suvažiavimas įvyko 1949 m. vasario 16 d. Schenfeldo stovykloje. Perrinktajai centro valdybai nebeteko veikti, nes tų pat metų pradžioje įsibėgėjusi emigracija į užjūrius, narius išsklaidė po įvairius pasaulio kraštus.

Didesniam narių skaičiui atvykus į JAV ir apsigyvenus Chicagoje, iniciatorių būrelis su pulk. Jurgiu Bobeliu tų pat metų pabaigoje vėl stvėrėsi suburti savanorius į sąjungą. Chicagoje gyvenantys savanoriai kūrėjai spalio mėn. 8 d. sušaukė steigiamąjį susirinkimą, kuriame išrinktas organizacinis komitetas iš J. Bobelio, M. Kliknos ir V. Rekaus.

Nuo tada prasidėjo trečiasis sąjungos gyvavimo etapas, gal būt ir paskutinis. Komitetas surašinėjo narius, šaukdamas periodiškai susirinkimus. Kitais metais, organizacinį komitetą papildžius dviem nariais, A. Juoka ir J. Meliu, atlikus paruošiamuosius organizavimo darbus, 1953 m. spalio 31 korespondenciniu būdu išrinkta c. valdyba. — Įėjo: pirm. Jurgis Bobelis, vicepirm. J. Liepinaitis ir P. Kaunas, sekr. A. Juodka ir išd. V. Rekus. 1954 m. mirus pirm. J. Bobeliui ir vicep. P. Kaunui, valdybos sąstatas papildytas iš kandidatų ir sudaryta nauja valdyba: pirm. Dr. K. Gudaitis, vicep. J. Liepinaitis, sekr. M. Klika, išd. V. Rekus ir narys J. Grybauskas. Ši c. valdyba paruošė ir sąjungos centro organų plenumas priėmė naujus, dabartinėms sąlygoms pritaikytus įstatus. Korespondenciniu būdu pravedus rinkimus, naujai išrinktieji pareigomis pasiskirstė taip: c. vald. pirm. M. Reklaitis, vicep. J. Švedas, sekr. A. Avižienis, išd. M. Klika ir vietoj mirusio J. Kaminsko nariu K. Sruoga. Kontrolės komisija: P. Genys, J. Tumas, J. Grybauskas. Garbės Teismas: J. Variakojis, J. Motiejūnas, A. Urbonas.

Sąjungos centro būstinė Chicagoje. Centro organai renkami kas metai, gi skyrių valdybos renkamos kasmet. Pati sąjunga laiko save Lietuvių Bendruomenės padaliniu — atskira apylinke ir veikia laikydamosi vietose veikiančių įstatymų. Gausiausias narių skaičium Chicago skyrius; iš jo narių sudaroma centriniai organai.

FILOSOFIJA IR JOS VAIDMUO

Kelios mintys iš prof. dr. J. Pikūno paskaitos Liet. kultūros klube Detroito

Vladas Mingėla, Detroit, Mich.

“Philosophia” graikiškai reiškia išminties meilę. Troškimas pažinti išmintį ir tiesą pasireiškia nuste-bimu ir klausimų kėlimu. Teisingas klausimas, logiškai pagrįstas, yra svarbiau negu atsakymas. Kiekvienas atsakymas veda prie naujų klausimų formulavimų. Filosofas stebi, nagrinėja ir stebisi. Į kiekvieną gimusį klausimą filosofas ieško atsakymo. Pagal Platoną, filosofijos pažinimas veda žmogų į jo “tikruosius namus”, į “realybės galimą”.

Filosofija yra būdas pažinimui atskleisti, pasinaudojant proto galiomis. Tai bene sunkiausias, bet ir vertingiausias metodas siekiant pilnesnio galutinių priežasčių ir pasekmių supratimo, **ex causis ultimis ordo naturalis** — būties ir gyvenimo gelmių atskleidimo iki **ordo divinis** supratimo, ką žmogaus galios tik dalinai įstengia. Kiekvienas žmogus, kuris gyvena, kuris mąsto, savo mintijimo labirinte ieško įrodymų — gyvenimo pajutimo, dabarties problemų pilnesnio supratimo, natūralios išminties ugdymo.

Kuo filosofija skiriasi nuo kitų pažinimo sričių?

Viena tik aišku, filosofija nėra menas ar literatūra. Filosofijos pažinimo ir suvokimo būdas nuo kitų mokslų pažinimo būdų skiriasi. Filosofija tai nėra žodžių, vaizdų ar sąvokų žaismas. Literatūrinė kalba ar kūryba yra vaizdinė, įvykinė, — kieno nors gyvenimas ar išgyvenimas (herojai) papuoštas intrigos priemonėmis, įvairiais vaizdais; tuo tarpu filosofijai viso to nereikalinga — nereikalingi išgyvenimų vaizdavimai.

Filosofijos beveik neįmanoma įterpti į dogmatinius ir nepajudinamus rėmus. Platonas, Nietzsche, Emersonas, Sartre ir kiti naudojo literatūros ir meno formas, gi kiti filosofai naudojo abstrakčias formas bei sąvokas ir sukūrė sistemas (Hegelis) be turinio ir tiesioginės literatūrinės prasmės. Tai du kraštutiniai: vienas paskęsta meniniam vaizdavime, kitas metafizikoje bei pranašystėse (primintina Nietzsche “*uebermensch*”). Filosofijos problemos struktūra pasižymi aiškiai apibrėžtomis sąvokomis ir deduktyvinio ar induktyvinio metodo panaudojimu.

Filosofija nėra tikėjimas

Bet taip pat ji nėra ideologija bei pasaulėžiūra. Čia nėra dogmatinių tiesų, čia nerandama išganymo pa-

Šiuo metu c. valdybą sudaro: pirm. J. Švedas, vicep. P. Genys, sekr. J. Grybauskas, išd. M. Klika, narys — V. Rekus. Kontrolės komisija: K. Musteikis, J. Rapšys, A. Avižienis. Garbės Teismas: J. Variakojis, dr. J. Gedaugas, A. Juodka.

Nemažas skaičius savanorių-kūrėjų atsiskyrė iš gyvųjų tarpo, kuriuos ginklo draugai palydi į amžino poilsio vietą, sąjungos vėliava pridengė karstus, gi gyvieji viltin-gai laukia tėvynės prisikėlimo aušros, kad grįžę savo palaikus padėtų tėvų protėvių krauju ir prakaitu aplaistytoje tėvynės žemelėje.

M. Klika

žadų. Nors Tolimųjų Rytų budizme, konfucionizme filosofija ir religija susilieja, t. y. sutapatinama.

Filosofija iš viso nėra “izmų” kūrėja, nors eilė nepagrįstų teorijų ir sulaukia sekėjų, k. a. senovinės Graikijos Epikūro hedonizmas... Didieji filosofai Aristotelis, Kantas... savų ideologijų nesukūrė, o jie yra patys didieji sistematikai, filosofinių sistemų kūrėjai.

Taigi, kas yra filosofija?

Filosofija yra mokslas

Tiek aristotelinė, tiek ir moderninė prasme savo metodu ir procedūra, filosofija yra mokslas. Mokslas formuluoja principus, saistantius tiriamąjį objektą. Mokslininkas stebi, sistematizuoja, naudoja stebėjimui patarnaujančias priemones, aiškias sąvokas, logiką... Jis tikrina... Tas pats galioja ir filosofijai. Filosofas naudoja didžiausią ir svarbiausią “priemonę” — protą; jis tikrina savo prielaidas, hipotezes ir ieško įrodymų.

Tačiau mokslas ir filosofija turi skirtumų. Mokslas negali atsakyti į esminius klausimus: fizikas negali formuluoti energijos prasmės, biologas — gyvybės, laisvos valios ir sielos prasmės, nes tuo peržengiama mokslo metodo ribos. Mokslas negali nei jų tvirtinti, nei paneigti... Tad tie klausimai paliekami filosofijai, kuri sintetizuodama įvairius mokslus ir pilnai naudodama intuityvines proto ir emocijos funkcijas, bando išiveržti ir nuskaidyti dalykų esmę. Mokslas ir filosofija yra dvi pagrindinės formos žinojimui išplėsti ir, pagaliau, tiesai atskleisti. XIX ir XX a. mokslo istorija rodo, jog visi bandymai skirti mokslą nuo filosofijos ir filosofiją nuo mokslo nebuvo sėkmingi, nes mokslas ir filosofija yra neišskiriamai sujungti pažinimo keliai. Mūsų laikų didieji mokslo vyrai tampa irgi filosofais: Einšteinas, Plankas, James, Whitehead, W. v. Brown. Žymieji filosofai kartu yra ir mokslininkai, k. a. Aristotelis, Descartes, Wenzl, Scheler ir kt.

Filosofijos problematika

Ji išplaukia iš Demokrito atomo sąvokos, Sokrato Pažink pats save principo, Aristotelio kategorijų ir Platono idėjų kūrybos. Ką senovės graikų filosofai formulavo, tą papildė ir įprasmino šv. Augustinas vadinamo introspekcijos pagelba, tą atbaigė krikščionių teologijos šviesoj šv. Tomas Akvinietis (1225-74). Atėnų mokslo akademijos (Platono įkurtą) darbą vėliau perima ir plėtoja (apie 1200 m.) vienuolių įkurti Paryžiaus ir Oksfordo universitetai.

Naujųjų amžių pažanga išplaukė iš R. Descarto mechaninės kūno sąvokos, Leibnito žvilgsnio į pasaulį; pridėtinai čia ir J. Locke, empirizmo pagrindėjas su savo **tabula rasa**. Vėliau Kanto praktiškojo proto kritika — **Ding an sich**, Paskalio mintijimas apie religiją (ir **Ordo amoris**), D. Hume Inquiry conc. human understanding. Seka J. J. Rousseau, išsigandęs civilizacijos blogybių ir šaukiąs žmoniją sugrįžti “atgal į gamtą”. O šian-dien vėl kažkurie mintytojai prime-na automatizacijos kūrėjams “šalin automatizaciją, leiskite žmogui dirbti!” Bet nėra galimybės, nėra

CHRIS T. TASULIS Jr., O. D.

Adult and Child Eye Care

General Orthoptics
Contact Lenses

8414 Eight Avenue
Corner of 84th & Crenshaw
INGLEWOOD 4, CALIF.

PLasant 3-2533

HELEN'S

HOUSE OF BEAUTY

New Address:

HELEN MOCKUS

5265 Fountain Ave.

HOLLYWOOD

California

New Telephone: NOrmandy 5-3351

CLEM'S MARKETS

● Puikios lenkiškos dešros, šviežiai namuos gamintos.

● Importuoti lenkiški kumpiai.

● Įvairiausi mėsos ir maisto produktai.

Galima užsisakyti mažesniais arba didesniais kiekiais, piknikams, bankietams, vakarieniems.

Clem's Markets jau keletas metų pata-nauja Los Angeles ir apylin-kės lietuviams.

Šiuo laiku turime tikro lietuviško sūrio, gaminto Andralio ūkyje.

3002 W. Florence ● PL. 95058
7529 S. Normandie ● PL. 3-9676

Clem Taberski, savininkas

ALFRED'S JEWELRY

Savininkas Alfredas Manovas

Naujoje krautuvėje

rasite gerą pasirinkimą visų rūšių — rankinių, sieninių ir kt. — laikrodžių, žinomiausių firmų, kaip HAMILTON ir ZODIAK.

Importuoti deimantiniai žiedai ir įvairūs auksiniai bei sidabriniai daiktai, tinkami švenčių dovanoms.

Naujas adresas:

2713 W. Manchester Avenue
INGLEWOOD, Calif. PL 9-8037

ANTANAS F. SKIRIUS

REAL ESTATE — TAX SERVICE

INSURANCE

Kreipkitės telefonu NO 4-2919

arba įstaigoje

4366 Sunset Blvd., Hollywood 29.
Calif.

jėgos, kad žmonija galėtų iš gaivalingo civilizacijos srauto išsiveržti ir pasukti atgal į primityvų gamtos gyvenimą. Juk automatas yra mašinos idealas... Dabarties filosofai, pvz., S. Kierkegaard ragina apsispręsti: "Žmogus aprūpintas laisve, sąmone ir sąžine gali tapti tuo, kuo jis save nori padaryti." M. Scheler, H. Spencer, J. Maritain, M. Heidegger, K. Jaspers, H. Bergson įneša į filosofiją daugiau naujų idėjų. Galima džiaugtis su Maritain atsakymais, skūstis su Sartru "Nežinau, iš kur atsiradau ir nežinau, kur einu."

Amžių bėgyje filosofija augo savo reikšme ne tik į plotį, bet daugiau į gylį. Filosofija yra apriorinių pagrindų ir visuotinių principų mokslas (būties nagrinėjimas, idėjų kūrimas). Filosofija — žmogaus pažinimo pradžia ir.. **atbaiga**. Filosofija — **visuotinas mokslas**, nes ji nagrinėja visa, kas egzistuoja. Savo šakomis ji apglėbia mokslus ir menus, religiją ir teisę, civilizaciją ir kultūrą. Filosofija yra abstraktus, intuityvinis ir simbolinis tikrovės veidrodys. Būtis, žmogus ir Absoliutinė Būtis — pagrindiniai tyrinėjimų objektai. Savo istorija filosofija yra visų mokslų ir menų židinys. Kur mokslas ir menas sustoja, filosofija tebežengia toliau... iki metafizikos gelmių. Savo logikos ir metafizikos dėsniais ji remia mokslus ir mokslo duomenimis pasinaudoja. Užtat šiandien biologijos, chemijos, fizikos doktorantai, apgynę disertacijas, gauna Ph. D. laipsnį. (Tai anomalija. Red.).

Ko filosofija siekia? Ieškoma tiesos, einama prie grožio pažinimo, gėrio supratimo, šventumo esmės pajutimo. Savo esme tai nesibai-giantys uždaviniai, tai didelių proto ir intuicijos pastangų siekimai. Tai aukščiausio laipsnio vertybės, iš kurių spektro susiformuoja didelė žmogaus uždavinių dalis: tai žmonijos dvasinio gyvenimo raida. Aristotelis, šv. Tomas Akviniėtis, Kantas ir Hegelis išsiskiria, kaip švyturiai nakties tamsoje filosofijos sistemų kūrime.

Mums reikia savo (lietuvių) filosofijos pažinimo

Gaila, bet mūsų filosofija prasideda tik Lietuvos nepriklausomybės gyvenime. Vytauto D. universitete kan. Pr. Kuraitis tampa pirmuoju sistematizuotos filosofijos kūrėju ir šios rūšies veikalų autoriumi. Prel. A. Jakštas — Dambras — deimantas visoje mokslų eilėje. Prie jo priskirtinas Pr. Dovydaitis. Žymiausiųjų eilėje — prof. Stasys Šalkauskis, Vl.Šilkarskis. Iš šiuo metu žymiausių pirmoje eilėje paminėtinas dr. A. Maceina, profesoriau-jas Vokietijos universitete. (Gaila, kad mūsų įžymiųjų filosofų galiomis pasinaudoja ir taip filosofijos lobynais turtingas kraštas, kaip Vokietija). Tautinių praeities dvasios lobių ieškotojas, su savo "Gimdymo slėpinių" mistika Vydūnas. Čia prisimin-tinas ir prof. Kazys Pakštas su savo filosofine idėja — Pasukti lietuvių tautos laikrodį 100 metų pirmyn. Lietuvybės išlaikymo puoselėtojas dr. J. Girnius su savo knyga "Tauta ir tautinė ištikimybė". Fizinės kultūros filosofas dr. A. Ramūnas. Pietų Amerikoje įsikūręs J. Mačernis. Toliau visa eilė jaunųjų filosofų iš kunigų tarpo: V. Bagdavičius, A. Balčiūnas, A. Baltinis, P. Celiešius, Pr. Gaida, J. Gutauskas, J. Liūma, Rabikauskas (Gregorijumo un-te), T. Žiūraitis, O.P. ir kt.

Yra ir daugiau vardų. Bet kuris iš jų rytoj gali tapti pasauline gar-senybe. Tik mums, lietuviams, ypač nefilosofams, sunku susipažinti su mūsų filosofijos lobynu ir su pačiais filosofais, nes niekas iki šiol nepa-galvojo, kad mes turėtume pasirū-pinti paruošti ir sutrauktai paskelb-ti bent poroje tomų lietuvių filosofų darbus: LIETUVIŲ FILOSOFIJOS ANTOLOGIJA. Reikėtų mums vi-siems apie tai pagalvoti.

Baigiant pasveikintinas šios pa-skaitos autorius, kuris Lietuvių Kul-tūros Klubui kasmet paaukoja ne-maža laiko ir bent porą sodrių, tu-riningų, įdomių paskaitų patiekia. (Kult. klubo pirm. yra A. Gilvydis).

Šia proga bent prabėgomis nega-lima nepasidžiaugti dr. J. Pikūno laimėjimais moksle: be jau minėtų spaudoje trijų psichologijos veika-lų paskelbimo, dar pridėdant ir tai, kad prof. Pikūnas 1961 m. Detroito universiteto senato pakeltas į pil-nus profesorius.

Paskutiniu žodžiu noriu atsiprašyti prelegentą, jei paskaitos turinio atpasakojime būtų kokių netikslu-mų: nesant šios srities specialistu, sunku tokios paskaitos mintis iš-dėstyti populiaria kalba, suprantama plačiajai visuomenei.

Redakcijos pastaba. Norėdama duoti bent šiekį tokį mūsų filosofų supratimą, redakcija nutarė paskai-tos santrauką pailiustruoti keliais žymesnių liet. filosofų foto ir žodžio portretais, žodiniam aptarimui pa-sitelkdama vieną iš jaunųjų filosofų daktarų. Rengiama kitam nr.

L. PREKYBOS RŪMAI...

Atkelta iš 11 psl.

municipaliniu teisėju, buvęs direk-torius Antanas Olis buvo išrinktas į Sanitarinį distriktą ir ilgą laiką buvo jo prezidentu, Rūmų aktyvus narys John Brenza buvo patekęs į Cook County išdininko vietą. Čia būtų sunku išvardinti visus tuos, kurie yra turėję arba turi įvairias politines pozicijas.

Reikia dar pažymėti Rūmų darbą suorganizuojant Lietuvos paviljoną Tarptautinėj Chicago prekybos pa-rodėj 1959 m. Tada buvo pirmasis lietuvių pasirodymas šioje parodoje. Dabar paviljonus organizuoja kitos lietuvių organizacijos.

Rūmai 1952 m. išleido 248 pusla-pių knygą — "Čikagos vadovas" su įdomia medžiaga apie Chicago miesto, jos lietuvių, organizacijas, prekybininkus ir kt. Taip pat kart-kartėmis išleidžia narių sąrašus su jų adresais, taip kad norintieji su-sisiekti su atitinkamų verslų ar profesijų žmonėmis žino kur kreip-tis.

Kas mėnesį, išskyrus vasarą, Rū-mai rengia narių susirinkimus, ku-riuose dažnai būna paskaitos iš prekybos srities, o pabaigai — vai-šės. Šią veiklos sritį galima pava-dinti lietuvių prekybininkų ugdy-mu ir tobulinimu. Kiekvienas vasa-rio mėnesio susirinkimas yra ski-riamas Vasario 16-sios minėjimui ir čia paskaitas skaito žymūs lie-tuvių veikėjai. Kiekvienų metų ge-gužės mėnesyje vyksta tradiciniai Rūmų pobūviai geriausiuose Chica-

KAS TIK TURI GERĄ SKONĮ,

VISKĄ PERKA PAS LIEPONĮ.

LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI

Furniture Center, Inc.

Vietinių ir importuotų baldų prekyba.

Baldai siunčiami į visą Ameriką ir už jos ribų.

MARQUETTE PARKE

6211-6219 So. Western Ave.

PRospect 8-5875

BRIDGEPORTE — ved. Ed. Rudaitis

3207 So. Halsted St.

VIctory 2-4226

Nepaprastai perkama knyga

**Lietuvės herojės
smerkiantis kaltinimas
sovietų priespaudai**

BARBOROS ARMONIENĖS

Papasakota A. L. Nasvyčiui

LEAVE YOUR TEARS IN MOSCOW

Šitoje knygoje, pagaliau, Barbora Armonienė pasakoja karo meto istoriją, apie Sibiro tremtį, kalinimus, nega-lavimus ir širdgėlas, kurias ji iškentė Sovietų valdžioje. Atskirta nuo savo Amerikoje esančių vyro ir dukters dvidešimt metų, susitiko su jais tik po dukters viešo Chruščiovo maldavimo jo vizito J. A. Valstybėse metu. Jos knyga yra inspiruojantis testamentas vienos moters drąsos ir smerkiančio kaltinimo Sovietų priespaudai.

\$3.95 visose krautuvėse ir Lietuvių Dienų Leidykloje

Philadelphia

LIPPINCOTT

New York

Linkėjimai

taupytojams ir skolintojams

CRANE SAVINGS & LOAN ASS'N

B. R. PIETKIEWICH,

President

2555 W. 47th St., Chicago 32, Ill

Atvykus į Kaliforniją, kviečiame

BEACON MOTOR HOTEL

Close to
Beach, Westwood, Beverly Hills
& Hollywood

3020 Wilshire Blvd. Santa Monica,
California

A very nice Motor Hotel. All rooms have tub and shower baths and vented heat. Television and radio in every room free. Five minutes from Pacific Ocean beaches. 30 minutes from Down town Los Angeles. Restaurant ad-joining Hotel.

Reduced Winter rates
and Weekly-Monthly Available
(Oct. 1 to May 1)

EXbruck 4-9144

EX 4-2986

Mr. & Mrs. Luksis-Owners & Mgrs

Pas Atstovų Rūmų Pirmininką Pabaltijo kraštų laisvės reikalais

Rezoliucijoms, įnešoms į JAV-bių Kongresą Pabaltijo kraštų laisvės reikalui, remti komiteto eilė narių 1962 metų birželio 13 — 15 dienomis buvo suvažiavę į Washingtoną. Šio suvažiavimo tikslas buvo aplankyti ir pasitarti su Senato ir Atstovų Rūmų užsienio reikalų komisijų nariais ir abiejų partijų lyderiais rezoliucijų pravedimo reikalui. Suvažiavimo dalyviai, pasiskirstę grupėmis po keletą asmenų, aplankė virš 60 senatorių ir kongresmanų. Nuotraukoje lietuvių grupė pas Atstovų Rūmų pirmininką John W. McCormack: iš kairės — A. Jančys, L. Valiukas — viso judėjimo spiritus movens, "speaker'is" McCormack, J. Jodelė, dr. Alg. Nasvytis ir dr. J. Motiejūnas.

Members of the Executive Committee of the Americans for Congressional Action to Free the Baltic States had a three-day conference on June 13 — 15, 1962, in Washington, D.C. While in our nation's capital, they tried to see as many as possible of Senators and Representatives and to urge them to act on nine resolutions, concerning the Baltic States, which are pending before the Senate and House committees. Several of the Committee's members are meeting Rep. John W. McCormack, Speaker of the House.

Foto J. Stankus

KASTAS ir FRANCES URNEŽIS, Los Angeles, Calif., atšventę 15 m. vedybinio gyvenimo sukaktį. Kastas praėjusią vasarą buvo nusipirkęs bilietus aplankyti Lietuvą, bet sovietų ambasada jį išbraukė iš sąrašų.

K. and F. Urnežis, LD readers in Los Angeles, who celebrated their 15th wedding anniversary.

Chicagos A. Lituanistinės Mokyklos abiturientai Jaunimo Centre, baigus iškilmingąjį mokslo me-

tų baigimo aktą, dainuoja Maironio "Užtraukime naują giesmę..." Prie pianino F. Strolia

The graduating class of the Chicago School for Higher Lithuanistica.

Foto A. Gulbinskas

RAMOVĖNAI PRISIMENA SAVO MIRUSIUOSIUS

Buv. liet. karių "Ramovės" 10 metų tremtyje sukaktuvinio suvažiavimo dalyviai prie paminklo Chicagoje.

Foto A. Gulbinskas

Former soldiers of "Ramovė" Association gather near the monument for the fallen during their tenth conference in Chicago.

Maironio šimtui metų...

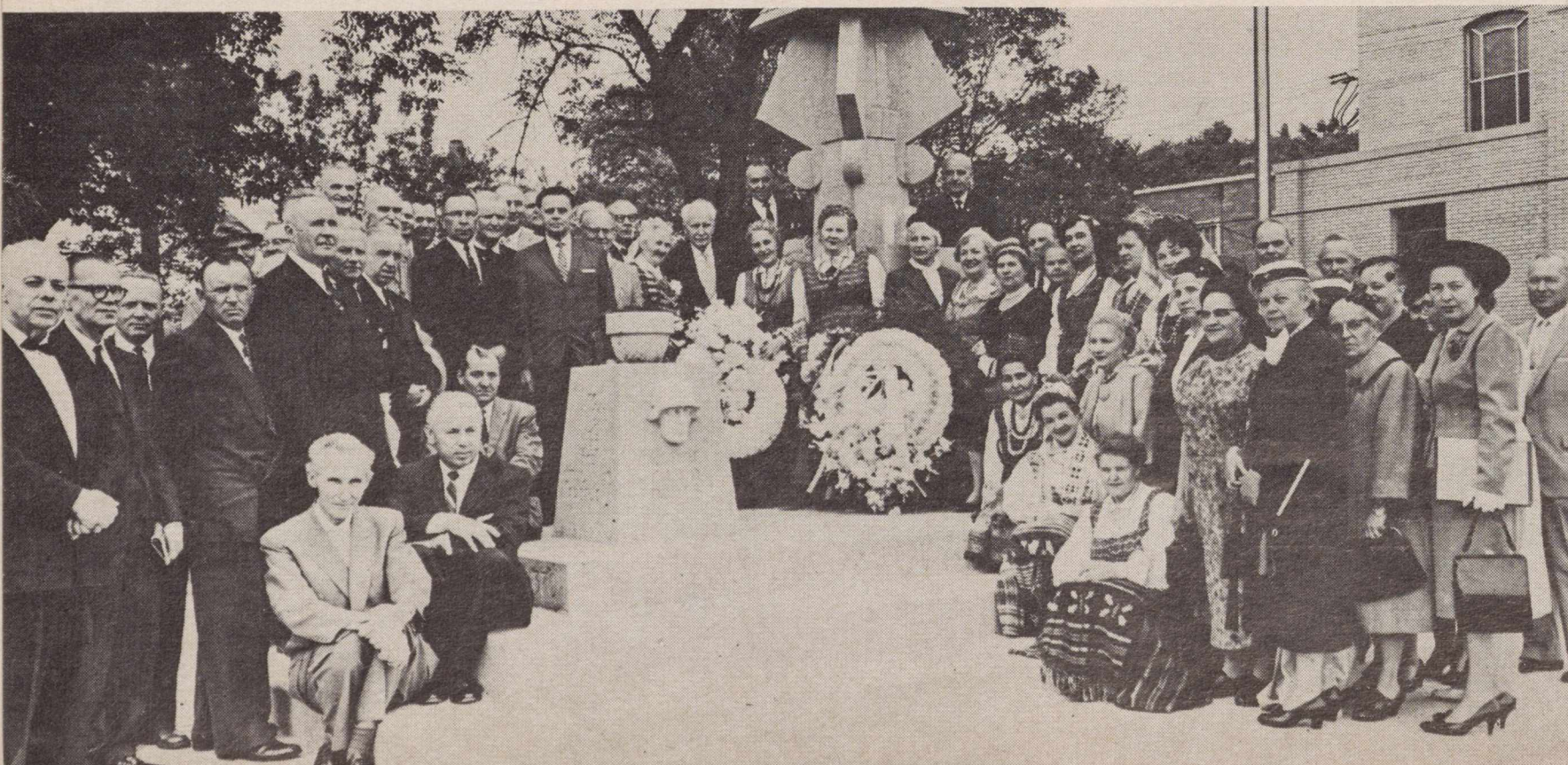

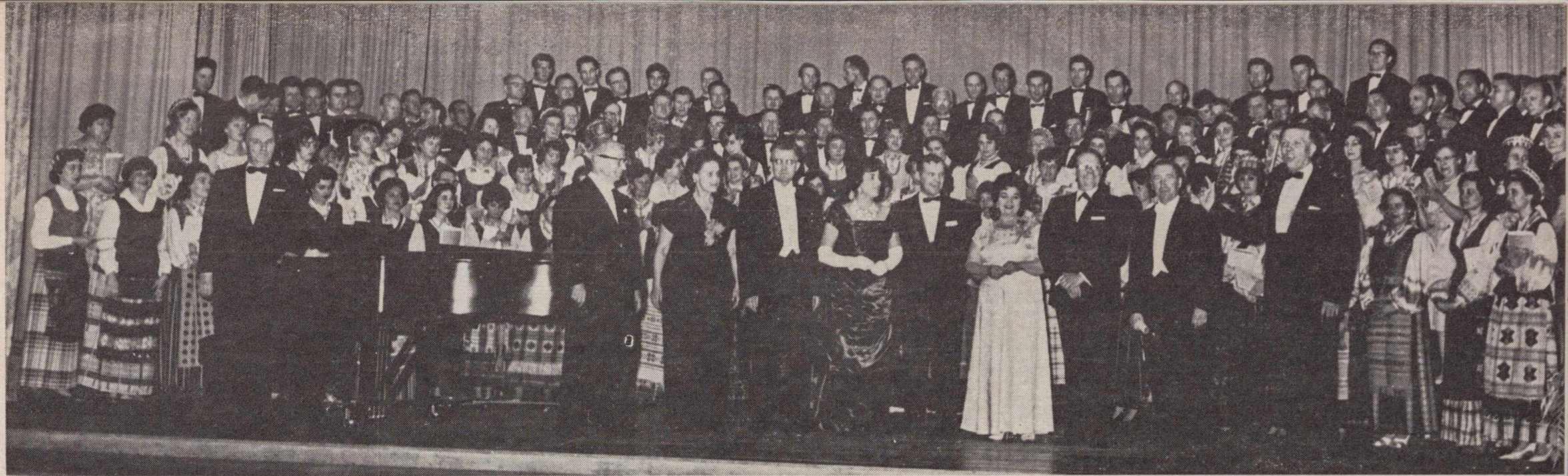
Maironio 100 metų gimimo sukakties minėjimo dalyviai Lietuvos Atsiminimų radijo studijoje N. Y.

Iš k. į d.: akt. T. Daubaraitė-Sko-beikienė, akt. K. Vasiliauskas ir žurn. E. Čekienė. Foto G. Penikas

Centennial commemoration of Maironis over the Stukas radio hour.

Foto G. Penikas

HAVAJŲ JAUNIMAS ŠOKA LIETUVIŠKĄ MALŪNĄ

Lietuviški šokiai Havajuose. Kairėje sesuo Teresita ir dail. B. Jameikienė.

Havajuose yra paprotys gegužės 1 d. švęsti su gėlėmis, šokiais bei dainomis. Ta diena vadinama "vainikų diena", nes žmonės nešioja ant kaklo gyvų gėlių vainikus ir rengia havajiškus pasilinksminimus. Šiemet St. Patrick mokykloje, kur dirba seselė Teresita (lietuvaitė A. Gurskytė), vainikų šventėje šalia havajiškų buvo pašokta ir kitų tautų šokių; pasitarusi su B. Jameikiene, seselė mokinius išmokė ir lietuviškų šokių (Kalvelis, Malūnas, Kepurinė). Visų nuomone, lietuviški šokiai buvę geriausiai atlikti, linksmiausi ir įdomiausi. Žiūrovų minioje buvo tik 3 lietuvaitės, o šokėjų tarpe tik "pusė" lietuvio, kaip rašo mūsų korespondentas.

Hawaiian youngsters performing Lithuanian folk dances under the direction of Bronė Jameikis and sister Theresita.

VEIDAI IR VAIZDAI

(ILIustruota kronika)

MOTULĖ IR DUKRELĖ MIUNCHENO LIET. SCENOJE

Vaizdas iš Miuncheno lietuvių kolonijoje surengtos Motinos Dienos. Vaizdas pagal liet. liaudies poeziją "Motina ir dukrelė" parengė A. Grinienė. Motiną vaidino Kairienė. Paskaitą laikė J. Rugienius. ..Foto K. Ausiejus

A Mother's Day scene, performed by Lith. youth in Munich.

KONCERTAS VARGONININKŲ SUVAŽIAVIME

Iš A. L. R. K. Vargonininkų Sąjungos 50 metų sukakties koncerto Aukšt. Marijos Mokyklos salėje, birželio 3 d. Jungtinį chorą sudarė: Dainava, Vyrų Operos choras, Vyčių choras, Al Stephens ansamblis ir parapijos chorai — viso per 300 dainininkų. Dirigavo komp. A. Aleksis iš Worcester, komp. B. Budriūnas iš Los Angeles ir vietos

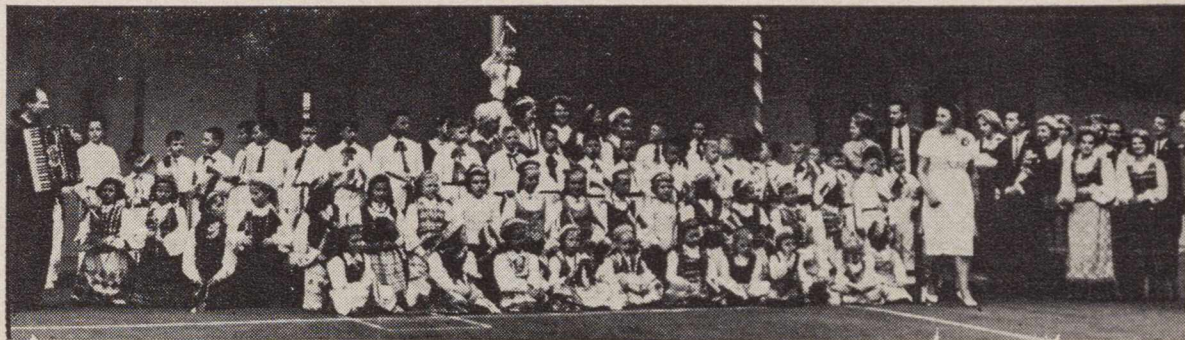
dirigentai — Alice Stephens, dr. L. Šimutis, Alf. Gečas.

Programoje dalyvavo ir solistai: Pr. Bičkienė, A. Giedraitienė, G. Giedraitienė, G. Mačytė, G. Peškie-nė ir A. Brazis. Akomp. J. Byanskas.

Foto V. Noreika

Mass choir and soloists at the Golden Jubilee of the A. L. R. C. organists organization.

LOS ANGELES L. MOKYKLINIO JAUNIMO ŠVENTĖ

Los Angeles mokyklinio jaunimo šventė baigiant mokslo metus. Vadovavo mokyt. O. Razutienė, padedama lituanistinės mokyklos mokytojų.

The Los Angeles Lith. youth Festival at St. Casimir's church.

PAMINKLAS MARIJOS ŠIRDŽIAI SIOUX CITY

N. Marijos širdies paminklinę statulą pašventinus, Sioux City, Iowa. šv. Kazimiero parapijoje, kur klebonauja kun. S. Morkūnas (dešinėje), vidury vietos vysk. J. M. Mueller, D.D., kairėje fundatorius B. McGarry su sūnum ir trim dukrom, paminklą pastatydinęs žmonos (Pakėnaitės) atminimui.

The dedication of the statue of the Immaculate Heart of Mary, Sioux, City, Iowa.

ŽMONĖS, DIENOS IR DARBAI

— Šis numeris prieš vasaros atostogas paskutinis. Kaip žinote, liepos ir rugp. mėnesiais žurnalas neišeina. Sekantis numeris bus rugsėjo mėn. ir pasirodys to mėnesio pradžioje. Medžiagą — rankraščius ir foto nuotraukas prašome siųsti iki rugp. 1 d.

— Prof. Mykolas Biržiška šį rudenį sulaukia 80 metų. Los Angeles L. Bendruomenės skyrius ėmėsi iniciatyvos tinkamai šią sukaktį paminėti ir tautos veteraną pagerbti. Sušauktas organizacijų vadovybių susirinkimas, kuriame aptarta minėjimo pobūdis ir išrinkta komitetas, į kurį įeina: pirm. J. Gliuda, E. Arbas, J. Jodelė, V. Irlė, B. Stančikas, V. Varnas, K. Liaudanskas. Minėjimas numatomas rugsėjo 29, per Mykolines.

— LD leidyklą aplankė solistė Daiva Mongirdaitė iš Bostono, dabar apsistojusi Los Angeles pas A. Dotts. P. Mongirdaitė dalyvavo kun. J. Kučingio jubiliejaus banketo muzikinėje programoje ir ketina taip pat dalyvauti parapijos metinio parengimo programoje.

— Dail. J. Paukštienės paveikslų paroda rengiama Los Angeles L. Bendruomenės rengiamoje **Lietuvių Dienoje**, kuri įvyksta rugsėjo 9 d. Breakfast Club patalpose. Į parodą atvyksta iš Chicagos ir pati dailininkė. Paveikslų bus galima įsigyti.

— Solistas Stasys Baras, žymiausias lietuvių tenoras, pakviestas atlikti dainų koncertą rugsėjo 9 d. rengiamoje **Los Angeles Lietuvių Dienoje**. Pirmą kartą solistą Los Angelesna buvo pasikvietusios Lietuvių Dienos. Dabar vėl yra proga išgirsti šį nuostabią puikų ir galingą balso dainininką. Los Angeles kolonijai, toli esančiai nuo centro, tai reta proga išgirsti dainininką, kuris yra viso pasaulio lietuvių pasididžiavimas.

— Liet. Dienų redakciją aplankė prof. R. Sealey su žmona poete Danguole Sadūnaite, kuri neseniai išleido pirmąjį poezijos rinkinį "Vasaros medžiuose." Istorijos prof. Sealey šiais metais buvo svečias dėstytojas Washingtono universitete ir rudenį vėl grįžta į Londoną. Gerai išmokęs lietuviškai, prof. Sealey daug patar nauja lietuvių literatūrai vertimais. Vienas iš paskutiniųjų puikių darbų yra jo I. Šeiniaus apysakos Vyskupas ir velnias vertimas antologijai "Lithuanian Quartet", kurią redagavo ir išleido S. Zobarskas.

— Juozas Tininis, atstovaudamas LD žurnalą, drauge su Los Angeles žurnalistais dalyvavo neseniai sukonstruotos elektroninės balsavimo mašinos demonstravime Santa Ana mieste ir po to sekusiam priėmime.

— Los Angeles Dailių Menų Klube paskaitą apie moderniąją muziką skaitė G. Gudauskienė, pailiustruodama plokštelių ištraukomis. Dar programoje dalyvavo V. Mitkutė, Maironio metams interpretuodama ištraukų iš Janosios Lietuvos. Metraštininku perrinktas A. Gustaitis, Pirm. E. Tumienė pareigas perdavė B. Railai vadovauti naujai katedrijai.

— LD leidykla aplankė dr. V. Ramanauskas iš Clevelando, kuris su šeima atostogas leidžia Pacifiko parkrantėje. LD redakcijai jis pažadėjo padėti parengti reportažą apie Clevelando gydytojų draugijos kultūrinę veiklą.

KVIEČIAME PRADĖTI
TAUPYTI PAS MUS!

5¹/₄% MOKAME UŽ
BONŲ TAUPMENAS

Indėliai apdrausti iki \$10,000 per
federalinės valdžios agentūrą.

KAS DU MĖNESIUS DUODAMOS
VIS NAUJOS DOVANOS
TAUPYTOJAMS.

ST. ANTHONY SAVINGS & LOAN ASSN.

1447 So. 49th Court
Cicero 50, Illinois

JUOZAS F. GRIBAUŠKAS
sekretorius
Tel. Bishop 2-1397

Los Angeles šios vasaros piknikai:

Liepos 22 — Liet. Kat. Susivienijimo piknikas.

Liepos 29 d. — Tėvynės Mylėtojų Dr-jos, L. A. sk. piknikas.

Rugp. 5. — SLA 75 kuopos piknikas.

Liepos 15 — Lietuvių Tautinės Sąjungos.

Rugp. 12 d. — "Lietuvių Dienų" piknikas Arroyo Seco parke.

Rugp. 19 d. — L. Amerikos piliečių klubo piknikas.

Rugp. 26 d. — Liet. Demokratų klubo piknikas.

Rugs. 2 d. — Kalif. Liet. Bendruomenės Centro piknikas.

Rugsėjo 2 — Lietuvių Radijo programos piknikas.

Rugsėjo 9 d. — Kalifornijos Lietuvių Diena. Rengia visos liet. organizacijos. Vyksta Breakfast Club patalpose.

Rugsėjo 16 d. — Tautinių Namų piknikas.

Visi šie piknikai vyksta Arroyo Seco parke, prie N. 60 Ave.

— Lietuvių Bendruomenės Centras, 4423 Santa Monica Blvd., antroje aukšto, virš salės, išnuomoja naujai įrengtą 3-jų mieg. butą. Kaina \$75 mėnesiui. Teirautis Tel. NO 2-1728.

LIETUVIŲ DIENŲ ŽURNALO PIKNIKAS

įvyksta rugpjūčio 12 d.

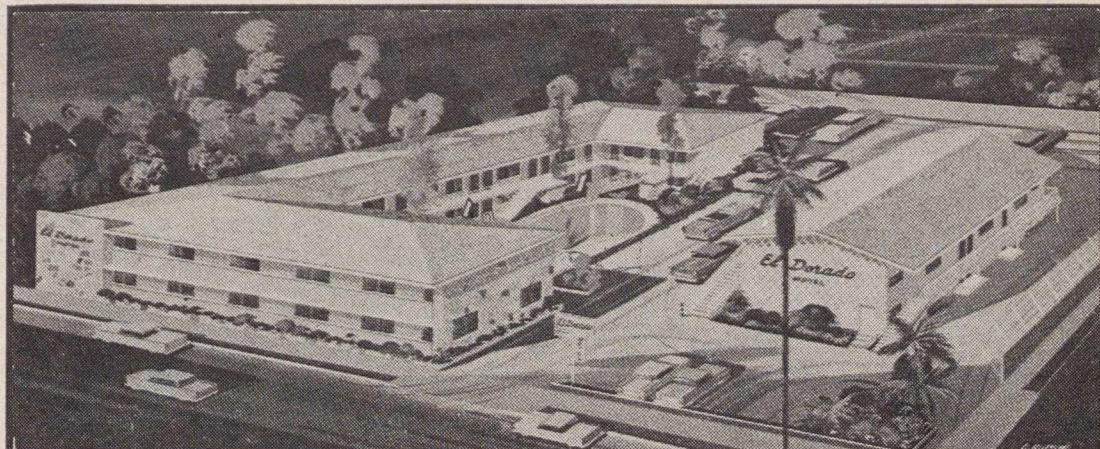
žinomame Arroyo Seco parke,

Los Angeles, Calif.

Visi LD žurnalo skaitytojai ir bičiuliai,
kviečiami dalyvauti.

EL DORADO MOTEL

LOS ANGELES, CALIF.

1613 North Western Ave. — — — Los Angeles 27, California

Savininkas AL SAMOLIS

Motelis turi 51 kambarį. Visi kambariai liuksusiniai, — turi TV, telefonus, oro vėsintuvus, šildymą, didžiulį maudymosi baseiną ir daug kitų patogumų.

Svečiams duodami veltui bilietai pamatyti filmų studijas.

Iš čia daromos ekskursijos į jdo-

mesnes apylinkės vietas.

Visi lietuviai, atvykę į Los Angeles atostogų ir apsistoję motely AL DORADO, ranka pasieksite lietuvišką parapiją, būsite netoli nuo Lietuvių Dienų Leidyklos, čia pat galėsite aplankyti Lietuvių Namus ir kitas lietuviškas įstaigas.

Televizijų ir radijo taisymas

Sąžiningai ir pigiai taisau

televizijas, radijus, Hi-Fi fonografus ir vokiškas radijo-fono kombinacijas.

PRANAS KERŠIS

Elektronikos specialistas.

Skambinti HO 9-8500.

5239 Hollywood Blvd.

Los Angeles 27, California

Birželio trėmimų minėjimo organizatoriai Chicagoje. I-je eilėje iš kairės: dail. Adomas Varnas, L. Prapuolenis, L. Valiukas, K. Drunga; II eil.: dr. Brinkis su žmona, Šiaučiūnas, Nainys, Blinstrubas, Račkauskas. Lithuanians over the entire free world commemorate the "bloody days" of June 1941 — mass deportations of the Lithuanians to Siberia. Pictured are some committee members and guests at the commemoration in Chicago.

Foto A. Gulbinskas

"Liet. Dienų" Leidykla dar gavo
nedidelį skaičių

Vytės Nemunėlio

MEŠKIUKAS RUDNOSIUKAS

Dail. V. Stančikaitės-Abraitienės
spalvotos iliustracijos

Kaina \$2.

P. V. RAULINAITIS

Real Estate-Insurance-Tax Returns

Notaro darbai; namų ir automobilių apdraudimas; mokesčių apskaičiavimas; tarpininkavimas namų perkant ir parduodant; dokumentų vertimas.

NO 2-5433, Los Angeles 27, Calif.

Res.: 1972 N. Commonwealth Ave.

LIETUVIŲ
DIENOS
LITHUANIAN DAYS

JUNE / BIRŽELIS

1962

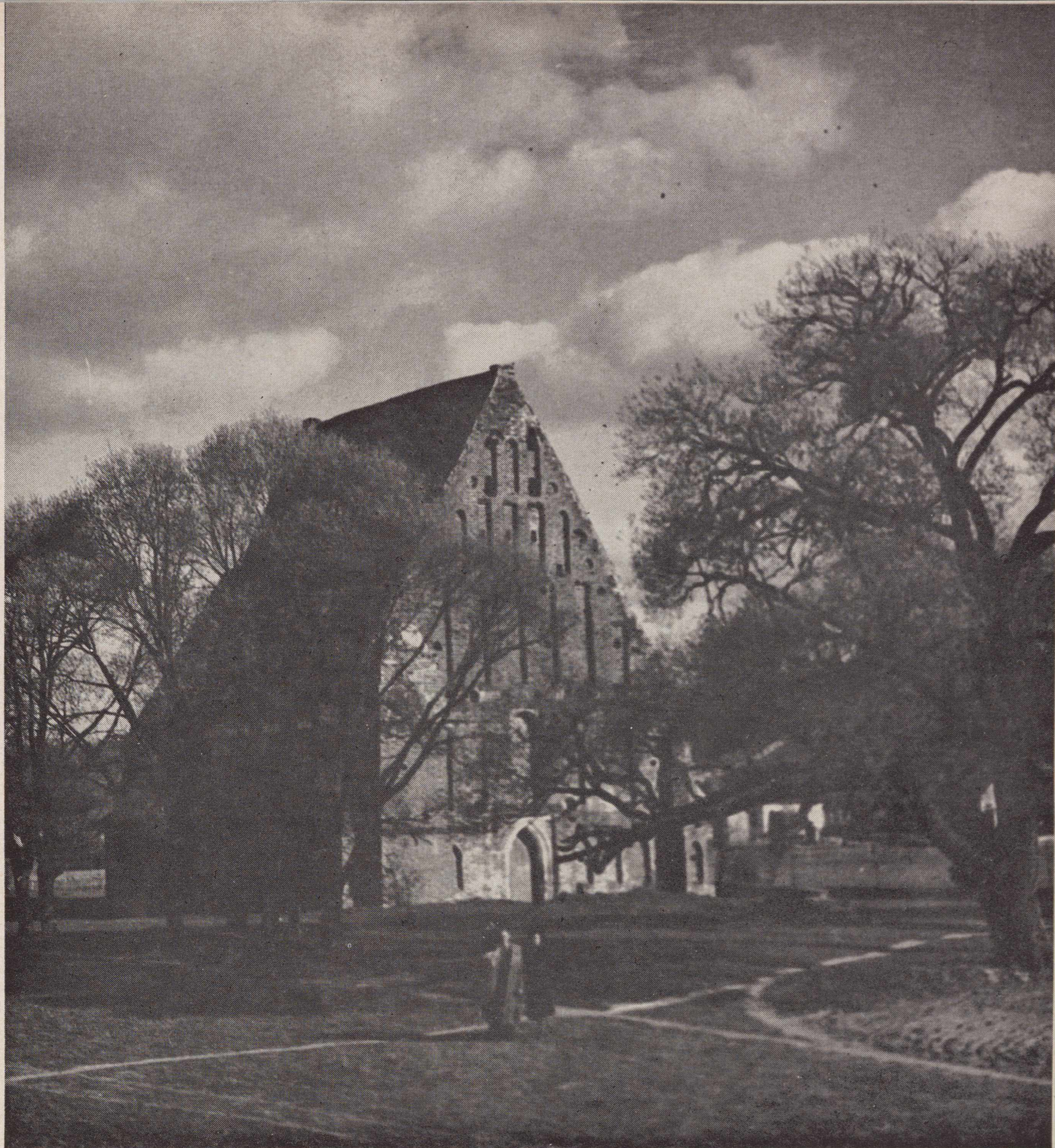
The Church at Zapyškis, Lithuania, built in the very first years after the introduction of Christianity in Lithuania.

It is located on the banks of river Nemunas, surrounded by old willows. Zapyškis Church undoubtedly is one of the oldest churches and architectural monuments in Lithuania which remained without alteration.

Zapyškio, seniausia Lietuvoj, bažnyčia, kuri nebenaudojama nuo 1904 metų.

Ji yra viena iš pirmųjų bažnyčių, pastatytų įvedus krikščionybę Lietuvoje. Ją labai mėgsta fotografai ir menininkai. Dail. Jonynas yra sukūręs puikų grafikos piešinį.

Photo by V. Augustinas

Soviet Suffocation of the Art

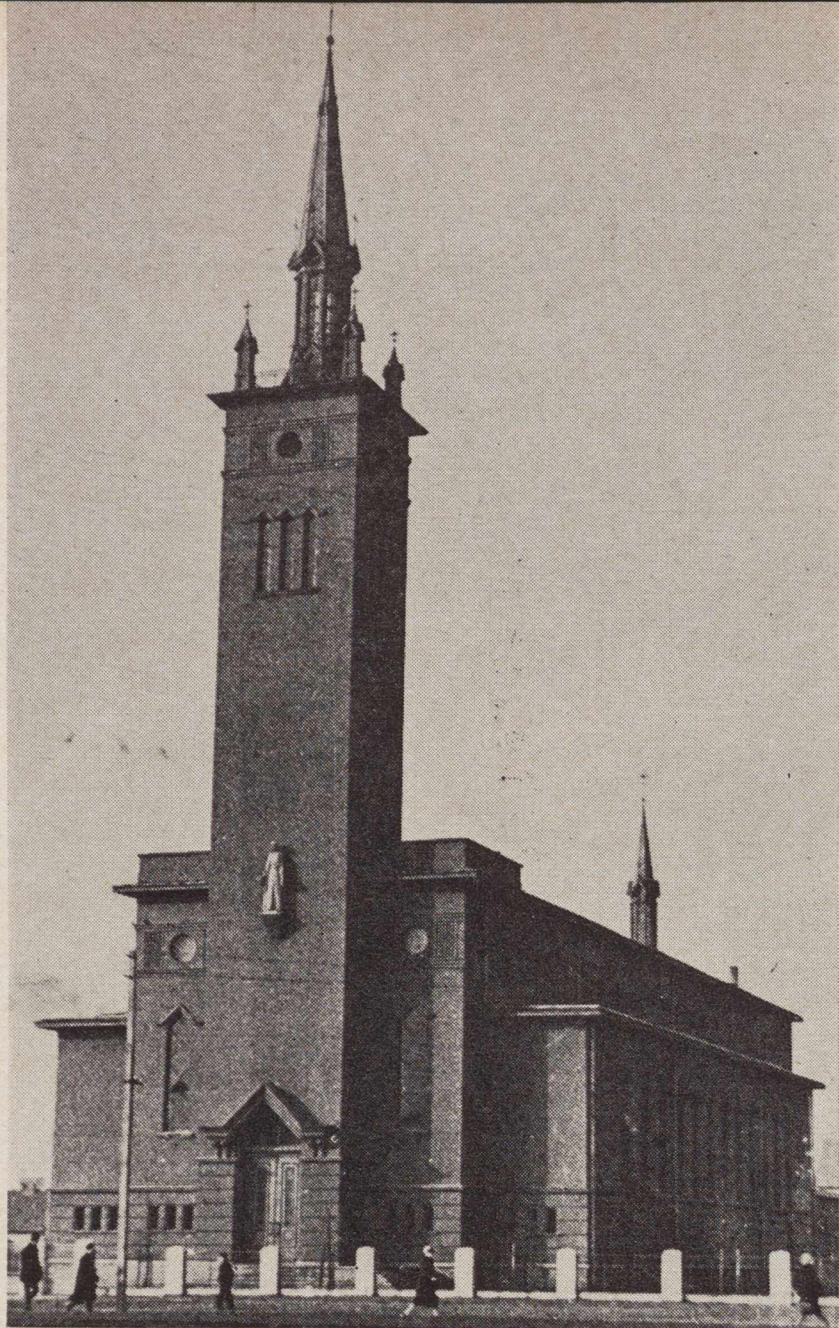
Apologists of Soviet colonialism often speak of the great cultural progress under the Communist system. They usually refer to folk dance ensembles and the large circulation of books. But this culture is only folk-costume deep. Beneath the glittering statistics, there is a constant struggle between the regime-imposed sterile conformity and the efforts of the artists to break the bonds of censorship and levelling.

This state of affairs exists in Lithuania today. Every form of intellectual and artistic activity there is made to further Communist goals. Literature is to educate the reader in a spirit of devotion to the Communist order. Lithuanian intellectuals are pressured to identify themselves with Communist Party views; their work must foster Party consciousness and breed contempt for everything non-Communist.

More than that, Lithuanian artists and intellectuals are expected to worship at the shrine of Russian chauvinism. No efforts are spared to keep them isolated from the out-

side world and to prevent the independent acquisition of any knowledge of the cultural and scientific achievements of other nations. In aesthetic theory, Russian writers are to be followed simply because they are Russians. In painting and sculpture the aping of Russian styles is a sign of true "proletarian internationalism."

The results of this double ideological and Russian nationalist pressure have been disastrous. Only in music, which can easier escape censorship, the Lithuanian artists have made more lasting achievements. Most of the literary output is marred by uniformity and mandatory shallowness. Within the past seventeen years there have been no innovations in Lithuanian painting, sculpture or graphic art. If one picked up a book illustrated by a Lithuanian artist, one would find no characteristic traits that would distinguish it from the work of accepted Russian artists. Such control of art by a political party from Moscow inevitably strips all creative work of its individuality. And this is the best refutation of the theory expounded by the Communists that they respect national characteristic of the occupied countries. (E.)

The church of the Blessed Virgin Queen of Peace in Klaipėda, 1962. The priests who organized the erecting of this church were punished as criminals. The believers are frightened away.

Šv. P. Marijos Taikos Karalienės bažnyčia Klaipėdoje 1962 metais. Jos statytojai kunigai komunistų nubausti kaip didžiausi nusikaltėliai, bažnyčia uždaryta. Tikintieji apvilti ir išgąsdinti.

LITHUANIA AGAINST THE REDS

By ANTHONY D. YUKNIS

While the attention of the Western world is focused on Berlin, the Congo and Cuba, Lithuania continues in her struggle for survival against communism with a minimum amount of publicity. Like West Berlin, the industrious Baltic states, during their independent years, had enjoyed more freedom and prosperity than their neighbors to the east. Therefore, World War II presented Josef Stalin with an opportunity to annex the agricultural countries of Lithuania, Latvia and Estonia. Then drastic plans were put into effect to liquidate their Western types of governments, civilizations, and to convert them by force to the communist system.

Due to Lithuania's strong resistance to communization, her capital of Vilnius (Vilna) was the last of the three to be opened to restricted travel. For a period of fourteen years arrests, executions, deportations were perpetrated upon the populace behind the red Iron Curtain. Then Lithuania was considered safely woven into the crazy-quilt pattern of Soviet Socialist republics.

American tourists have reported that streets have been renamed after Lenin, Stalin, Gorky and others. Statues and portraits of the Red leaders were seen in many places. And the recent degrading of murderer Stalin has put the local Reds in an uncomfortable position while de-Stalinization goes on.

Communist ideology is constantly stressed via the Moscow controlled press and radio. Western publications are banned. The Reds spread the propaganda about the starvation, unemployment and race persecuted in the United States. And the gift parcels sent in are denounced as "bourgeois attempts to buy a person with rags." The Soviet Union is glorified as the historical "friend" and "big brother" of Lithuania.

What has the "big brother" done for Lithuania? In June, 1940, the Soviet Union handed Lithuania ultimatum to admit the Red army for occupation purposes. A secret pact between Hitler and Stalin, delineating their spheres of influence, handed Lithuania over to the Reds. Yet Stalin declared, "...we respect the independence of the Lithuanian state and are disposed to defend its territorial integrity." After a communist rigged, one-party election, Lithuania "voted" to join the Soviet Union.

One year later Hitler waged war against Stalin — his former partner in crime — causing the Balts to rise up in arms. The Estonians, Latvians, and Lithuanians hastened the departure of the Red army and agents. The Lithuanian partisans announced the restoration of independence via the radio, but the arriving Nazi army quickly seized control of the country. The Nazis had colonial ideas, also.

As the German armies penetrated

deeper into Russia, Stalin proclaimed, "We are waging a just war for our country and freedom. It is not our aim to seize foreign lands or to subjugate people. We want to free our Lithuanian, Latvian, Estonian (and etc.) brothers from the outrage and violence to which they are being subjected by the German, Fascist scoundrels."

The non-cooperation of the Lithuanians with the Nazi war effort resulted in executions, deportations, plundering and wanton destruction of art treasure, universities, libraries and laboratories. The Lithuanians had the distinction of being enemies to both the Nazi and Communist causes.

By 1944 the revengeful Red Army had fought its way back into Lithuania. The Red agents assisted the Red army in conducting mass executions and deportations. Patriots and members of the intelligentsia were systematically arrested, placed into cattle cars that often had no food or water, and were shipped to slave labor camps to the frigid Arctic, or to remote Siberia. Families were torn asunder. From 250,000 to 300,000 unfortunate persons were deported during the Red reign of terror. One of the communist witnesses who later defected to the West, Igor Bogolepov, described it as "one of history's most ghastly examples of genocide."

The Lithuanian partisans smuggled out an appeal to His Holiness the Pope, "Where are the civilized people of the world? Where are the Christians vanishing? Is everyone tranquilly slumbering in the vain belief that the communist hordes will stop after exterminating us?" They requested the Pope to inform the United Nations of their plight.

In the earlier years the partisans had attacked Red army detachments, using hit-and-run tactics. They had control over the rural areas. Later, the Red army moved in on the offensive, burning down forests and farmhouses — their hiding places. Captured partisans were mutilated and put on display in the town squares. More than 30,000 partisans gave their lives for

their homeland. Today, Lenin's statue overlooks the Vilnius square.

When the Reds raised the number of hostages taken to one hundred for every Red slain, the partisans chose to go underground. The different factions united to form the Supreme Committee for the Liberation of Lithuania. Presently, its headquarters are located in West Germany.

After the slave laborers served their sentences for the "crimes" of having bourgeois, religious or nationalistic "taints", they were permitted to return to their homeland. However, the fate of 175,000 persons is unaccounted for. It is believed that many have perished of brutalities, privation and exposure. The average life of a deportee being less than five years. Many returnees found their homes and farms occupied by "reliable" Russians. They found that all the key jobs were held down by the communist party members, local and imported.

The Communists have become the new privileged class as they have the top jobs, get more pay and get better housing. After 20 years the Communist party membership rose from 1,200 to 55,000. It has not been revealed how many of these are local natives, or whether some merely joined for the sake of earning a better livelihood. These figures are not sensational, as normal population is about three millions, which includes the minorities.

Despite the unrelenting campaign against religion & nationalism, the teachers, students and librarians are often scolded for their lack of enthusiasm in absorbing and dispensing communist doctrine. The communist press and radio constantly harangues against the "twin dangers of bourgeois and nationalism" which must be eradicated.

Though Lithuania had no vast estates, Moscow decreed that the larger farms be liquidated "to destroy the centers of 'bourgeois and Western influence' which are hatcheries of 'kulaks and nationalist bandits'." The Soviet system of kolchozes (collectively managed

Some of the people who were present at the dedication of the church in Klaipėda, Lithuania, June 30, 1957.

Žmonių dalis Klaipėdos bažnyčios pamatų šventinimo iškilmėse 1957 m. birželio 30 d.

farms) and sovkhozes (state farms) were instituted. This has caused the decline of farmers from 75% to 60% of the population. The former land of plenty now even experiences occasional food shortages. The Reds have leveled farms and forests in order to build new industrial complexes, setting up labor camps. The factories are dependent upon Latvian electricity and Ukrainian natural gas — woven into the Soviet pattern. Most of the production goes to the “big brother” exploiter in Russia.

This same internationalizing policy is pursued as students, vacationers, laborers and draftees are sent to distant Soviet cities in an exchange program. The only loyalty the new system demands is to Moscow, which owns, exploits and controls everything.

Nationalization of property has deprived the church of its diocese, parish premises and monasteries. On the remaining churches, while the Russian Orthodox religion is tolerated, exorbitant taxes are placed on all services and functions. It is the communist hope to tax religion out of existence. As a result, one by one, churches are being closed down. The famous cathedral of Vilnius has been converted into a museum, leaving only eleven out of forty-six available for worship in that city. Elsewhere, churches have been converted into warehouse, theatre, libraries and communist clubrooms. One monastery was used as Red army barracks.

The Most Reverend Vincent Brizgys, auxiliary bishop of Kaunas, now living in exile in Chicago, analyzed the situation: “They use the most vicious means to tear the love of God and fatherland out of Lithuanian Youth.” And they “crave for the Catholic church to wallow in destitution and misery.”

What was the fate of the eleven bishops of Lithuania? Six were deported, four are under house arrest, and only one, Bishop Petras Maželis, Apostolic administrator of Telšiai, is unmolested. The administrator of Vilnius Archdiocese, Bishop Julius Stepanavičius, was forced out of his office and was replaced by a communist-appointed priest.

Lithuania was 85% Roman Catholic with the Evangelical Lutheran and Jewish comprising the balance. The latter religion was greatly reduced by the Nazis.

Early this year the communist newspaper Pravda, had announced that Catholic priests went on trial in Vilnius for “criminal operations and speculation with money.” The Rev. Liudas Pavilionis got the governments’ permission to build a new church in the seaport town of Klaipėda. Having received gift parcels and money from abroad, he succeeded in erecting one. Then the surprised Reds charged him with collaborating with an “anti-Soviet committee which was set up in the United States by active Nazi collaborators.” The Rev. Pavilionis was sentenced to five years in prison. His “accomplices” received one to five year terms. The new church was liquidated by the Red regime.

Earlier the Rev. Pavilionis was harassed by court summons to explain his “bourgeois activities” — to explain the ownership of a car and two radios. And to answer the charge of “misappropriation of church funds.”

Vatican sources referred to Lithuania as the “only island” in the entire Soviet Union where Catholicism still survives as a community and that this trial was probably a renewed, intensification of the persecution of the church. Radio Vilnius denounced the people who refuse to abandon their faith. It even denounced some of the local communists for their “shameful acts” of tolerating priests and their “superstition.”

The Lithuanians stubbornly cling to their religion, but is nationalism wiped out completely? The last Berlin crises created by Khrushchev gave some indications that it is not. As there was a wave of spending of Russian ruble; in case of another war the Balts desired to shed themselves of the despised Red currency. This was embarrassing to the local communists.

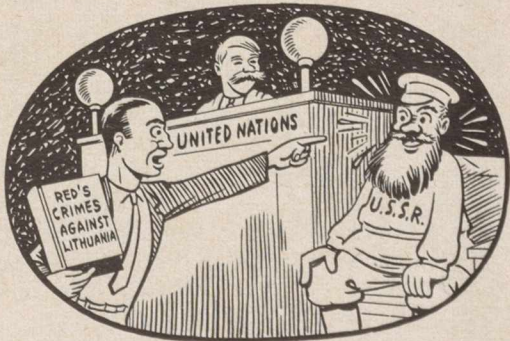
Another “bone in the throat” to Khrushchev is the annual Captive Nations Week observed annually in the U.S. Radio Vilnius denounced it last year as “splinters of bourgeois nationalists who hope to restore the capitalist order in the peoples democracies.”

When one American visited Lithuania he asked a native, “How do you feel about the Red Russian occupation?” The person replied philosophically, “We were under Russian domination once before.” In past history the Lithuanians fell under Tsarist oppressive rule for 120 years. During that era there were five uprisings. Lithuania regained her independence in 1918.

Baltic refugees in the United States and elsewhere live with the hope that some day the principles of self-determination will be applied also to the captive, colonial nations of the Sov. Union. They desire that the Baltic states question would some day be brought before the United Nations. They would demand the withdrawal of all Soviet armed forces and agents, the repatriation of all deportees, for the U. N. to conduct free elections.

Dr. P. Daužvardis, consul general of Lithuania in Chicago asserted, “The Balts are working and praying for independence.” He expressed the opinion that “the anti-colonial policy in the world — in Africa and Asia — would also be good for the Europeans.”

Will the nationalistic Lithuanian majority survive in their struggle against the ruling Red minority? The Lithuanians have survived the brutal genocidal efforts of the Russian Tsars in the past. Today, the better educated Lithuanians are probably better prepared to withstand the oppression of the Red dictators. It is for that reason they will win their battle for national survival — as long as a single Lithuanian is alive.

From the Lithuanian Poetry

SILVESTRAS VALIŪNAS

BIRUTE

*Down by the seashore lies Palanga City
Where live and labor brethren Simagitii,
There is a High hill, the Hill of Birutė,
Covered with pine trees of majestic beauty.*

*Sturdy Lithuanians withstood all aggressions
And were the masters of Russians and Prussians.
Like a rue dainty and like a rose pretty,
Lived in Palanga the Duchess Birutė.*

*She was not born to royalty or peerage,
But a plain maiden of the seashore Village;
She became the Duchess when she met Kęstutis,
And favored the needy in her royal duties.*

Translated from the Lithuanian
by NADAS RASTENIS

ROMOJ ELKIS KAIP ROMĖNAS..

Amerikoje Tu dirbi Doleriui, ar doleris dirba Tau?
Aukštą prekybos mokslą baigę ekonomistai ir advokatai, susibūrę tiesioginių ir rūpestingai parenkamų investicijų bendrovėn, siūlo kiekvienam ne 4%, ne 4 1/2%, bet

g a r a n t u o t u s

12%

Jei norite sužinoti, kaip sunkiai uždirbtas doleris, veik be jokios rizikos, gali būti pajungtas uždirbti Tau tris (3) kartus daugiau nei paskolintas bankininkui, kviečiame rašyti arba skambinti

FRANKLIN

Inc.

INVESTORS

1517 Bedford Ave.
Brooklyn 16, N. Y.
PResident 2-3040

WHAT IS VLIK? (SUPREME COMMITTEE FOR LIBERATION OF LITHUANIA)

By J. KAIRYS

Because of Lithuania's geographic location and the hostility of its various neighbors, the Lithuanian nation has suffered much over the years.

The struggle for Lithuania's independence from occupation has been and still is an individual as well as organized effort. A principal agent in this struggle is the Supreme Committee for Liberation of Lithuania (Vyriausiasis Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas — VLIK), established in 1943.

Moscow, breaking the agreement it had made with Lithuania, according to which it recognized Lithuania's independence and promised to honor the sovereignty and territorial rights of this nation, occupied the country on June 15, 1940.

On August 3 of the same year Russia incorporated Lithuania into Soviet Russia by force and deceit.

After occupying Lithuania, the Kremlin began to arrest the political, community and cultural leaders, the clergy, clerical employees, farmers, laborers and all those whom they distrusted, they tortured, and jailed them, murdered and deported them. The Kremlin destroyed Lithuania's independence, and sovereignty and restricted the rights of the people in all activities. In fact, Soviet Russia made Lithuania one of its colonies.

In the very beginning of the Soviet occupation, the Activist Front was organized by Eng. St. Kairys, the Rt. Rev. M. Krupavičius and others. They decided to

oppose Lithuania's occupation and for that reason a political unit was organized which represented the whole nation. This political unit was called the Activist Front. It worked underground. This was the beginning of the resistance movement against the oppressor.

When the war between Nazi Germany and Soviet Russia began on June 22nd, 1942, the whole Lithuanian nation spontaneously rebelled against the Red occupant. Even youngsters and students with all their strength pursued the occupant from Lithuania. Upon arrival in Lithuania, the Nazi army found the country cleared of all Soviet occupational forces. The Activist Front had declared Lithuania independent and immediately set up a temporary government. But this government was not in accordance with Hitler's Germany, whose purpose was to occupy all Europe, even Soviet Russia. For that reason the occupational forces suspended Lithuania's temporary regime, dispersed its members and enforced its own civilian administration. The enforcement of this administration meant the formal occupation of Lithuania.

After enforcing the civilian administration, the Nazi occupation forces restricted Lithuanian political activities, private and public life. Persons, undesirable to the Nazi regime, were arrested, jailed, deported to concentration camps, and otherwise persecuted. Thus the occupant had changed, but the fate of Lithuania remained the same. Lithuanian politicians and other community leaders began plans to organize a representative group, which, like the Activist Front, would express the national will and would lead Lithuanians in the struggle against the new occupant of their country. For this purpose the Executive Lithuanian Committee and the Lithuanian Council were organized.

The Committee was made up of representatives from various political groups, and the Council had membership on an individual basis.

Both these groups worked separately. Their work was not very successful, although the Lithuanian people were sufficiently informed about the situation, what was to be done, how to stand up against occupation, etc.

The Establishment of VLIK

When Hitler's Germany continued to suppress Lithuania and persecute its inhabitants, it became necessary to organize an active central committee, which would incorporate the whole nation in the leadership toward regaining independence. It was decided to set up this central committee from representatives of political parties and those groups which originated during the resistance movement. Since it was not possible to judge the strength of each party in a democratic way, all were considered equally. And it was also agreed upon that the Supreme Committee for Liberation of Lithuania be represented by four members and the Lithuanian Council by five, and that this would be the sole group of representation to speak in the name of all the people in and out of the country, that it would defend the rights of the nation and would

concern itself with the reestablishment of Lithuania's independence. And thus the Supreme Committee for Liberation of Lithuania (VLIK) was organized from the Executive Lithuanian Committee and Lithuanian Council in 1943.

The nature and purpose of VLIK can be judged from that which was said before, but it is explained more accurately in the declaration of February 16th. The introduction is as follows: "The Lithuanian nation, seeking to free Lithuania from occupation and reestablish the sovereign authority of the nation's government, which has been temporarily suspended, is in need of united political leadership. Having this in mind, Lithuanian political groups, being the expressors and executors of the nation's will, decided to include all national forces for a united operation and has established the Supreme Committee for Liberation of Lithuania."

Further it is stated in the declaration that Lithuania's freedom and independence are necessarily conditions for the nation's existence and welfare; that Lithuania has not lost its existence because of occupation; that the national uprising of June 23rd, 1941, has authorized the temporary government to enact the sovereign functions of the nation; that the democratic regime of Lithuania will have to be coordinated with the interests of the whole nation and will have to correspond with post-war conditions; that the rules for electing the president of the republic and the parliament will have to be changed according to democratic principles; that VLIK will retain close contact with Lithuanian legations and consulates, will work together with Lithuanians in other lands, especially the United States, as well as all nations who recognize the rights and independence of Lithuania; that in order to ease cultural and economic progress of the nation and return it to normal living conditions, VLIK will collect and organize the material necessary for administration, economy, social life, law, and education of the liberated Lithuanian nation; that VLIK, proclaiming the above to the Lithuanians, urges all of good will, disregarding their political affiliations, to express a united and cooperative spirit in this unequal fight to liberate Lithuania.

From what has been said, and from this declaration, we see that VLIK is the supreme political leadership of the Lithuanian nation, whose goal is to liberate Lithuania and to reconstruct it as an independent democratic republic. Thus has it been recognized and accepted by the Lithuanian people and nations of the free world.

To be continued.

● **Steponas Simonavičius-Simms** has been appointed director of a U.S. Bureau of Labor Standards. He supervises harbours from Stanford, Conn. to Boston, Mass. Simas was born in So. Boston, later moved to Stoughton where he completed his education. He served in the U.S. Navy. For the past 20 years he and Mrs. Simms and their two sons have lived in Rhode Island.

1. French Emperor Napoleon I Bonaparte (1769—1821) denouncing his legionaries. — Prancūzų imperatorius Napoleonas Bonapartė apdovanoja savo legionierius. 2. Prince Joseph Poniatowski (1763—1813), brother of King Stanislas August Poniatowski, who actively fought in Napoleon's army at Smolensk, Borodino and Leipzig. — Kunigaikštis Juozas Ponia-tovskis su savo kariais kovėsis Napoleono pusėje. 3. Longwood House at St. Helen Island, where the French Emperor Napoleon lived and died. — Longwood namas šv. Elenos saloje, pietiniame Atlante, kur savo pas-kutines dienas gyveno ir mirė imperatorius Napoleonas.

LITHUANIAN HISTORY IN STAMPS

ANT. BERNOTAS, Waterbury, Conn.

Part XLVIII

Despite the signed peace treaties, Napoleon was preparing to make war against Russia. He concentrated his army, consisting not only of Frenchmen but of many conquered nations, alongside the Russian borders. He himself arrived from France on June 21, 1812, at the Lithuanian city of Vilnius, located in the province of Užnemunė, which was then incorporated into the newly created dukedom of Warsaw. From this place he started his famous march into Russia.

The Russians offered no resistance and retreated, allowing Napoleon with his main force to reach Kaunas on June 24 and to cross the Nemunas river. A hill still exists near Kaunas, called "Napoleon's Hill", from the top of which, it is said, Napoleon watched his army crossing the river.

On June 28 Napoleon entered Vilnius but was not very enthusiastically greeted by the population. Even the famous General Kosciuszko kept himself apart the Lithuanian officials installed by the Russians, including Senator Michael K. Oginskis, fled together with the Russians.

On July 1 Napoleon installed a new provisional Lithuanian government under Count Soltanas. The chief task of this government was to organize the Lithuanian armed forces and to secure for Napoleon's army. It was planned to organize 4 regiments of infantry and 5 regiments of cavalry. They set to work at this immediately.

Napoleon, pursuing the fleeing Russians, defeated them twice, at Smolensk and at Borodino; and on September 14 he entered Moscow, which was in flames. But shortly thereafter his luck ran out. That year's winter was early and severe. His army was short on food and provision; disease spread in the army. The Cossacks attacked the Frenchmen and Napoleon gave orders to retreat.

On October 26-28, at Berezina, the Russians defeated Napoleon's army and thousands of dead Frenchmen lay on the endless Russian fields. At the Basilian monastery in Vilnius alone 7,500 dead soldiers were left behind. Napoleon himself left his army under the command of Marshal Murat, returning to France via Vilnius-Kaunas-Marijampolė and Warsaw. The rest of the French army retreated through Kaunas to Prussia. A treaty of neutrality was signed at Tauragė on December 30 between the Prussian General York and the Russian General Dibich.

On December 9 the provisional

Lithuanian government (except for Prof. Sniadecki of the University of Vilnius) retreated to Warsaw.

The as yet unmobilized Lithuanian army withdrew with the Frenchmen as far as the Rhine. Some returned home earlier, others only in 1814, when Napoleon's might was crushed.

It is said that Napoleon's army, in the two crossings of Lithuania is 20 million dollars worth of damage was done to the country. Even some of the art objects were carted away. Napoleon Bonaparte himself "borrowed" some beautiful statues from the famous monastery of Pažaislis near Kaunas. He was so enchanted by the beauty of St. Ann's Church in Vilnius that he said he would like to take it in his palm to Paris.

After the downfall of Napoleon's empire, the future of Europe was determined by the Vienna Congress of 1815. According to the decisions of this congress, the Dukedom of Warsaw was now changed to a Polish Kingdom under the rule of the Russian Czars.

The Lithuanian province of Užnemunė was also included in this kingdom. Lithuania itself did not receive any kind of self-government and remained attached to Russia as before.

(To be continued)

B O O K S

Vincas Kudirka, **Memoirs of a Lithuanian Bridge**. Edited by Stepas Zobarskas. Manylands Books, New York. 1961. 42 pages. \$2. Jacket design by P. Osmolskis.

Contents: Poem "The Bell", translated by A. Landsbergis and Clark Mills. Stories: Rožinukė and Martynukas, translated by Nijolė-Nola Zobarskas. The Paper Officer, translated by Stepas Zobarskas. Memoirs of a Lithuanian Bridge, translated by Stp. Zobarskas.

Lithuanian Quartet. Stories by Aloyzas Baronas, Marius Katiliškis, Algirdas Landsbergis, and Ignas Šeinius. Edited by Stepas Zobarskas. Introduction by Charles Angoff. 212 pages. \$4.95. Jacket design by P. Osmolskis. Manyland Books: P. O. Box 266. Wall Street Station, New York 5, N. Y.

Contents: Three stories by A. Baronas; On Whose Side is God? by M. Katiliškis; Words, Beautiful Words, by A. Landsbergis; The Bishop and the Devil, by Ignas Šeinius.

Translations are made by Milton Stark, Clark Mills, Pranas Jančius, Danutė Brazytė, Raphael Sealey.

These books are obtainable at LITHUANIAN DAYS, 4364 Sunset Blvd., Hollywood 29, California.

MRS. JULIA RUTELIONIS, table tennis player

● Mrs. Julia Rutelionis, ranking table tennis player from the Washington, DC. area, received national recognition at the recent 32nd U. S. Open National Table Tennis Championships, held April 27-29 in New York City. Mrs. Rutelionis was awarded the George Ferris Memorial Trophy at the National Table Tennis Championships, by the United States Table Tennis Association. The Ferris Memorial is awarded annually to the player selected by the U. S. T. T. A. as having shown the greatest amount of devotion, sportsmanship, and enthusiasm for the sport during the past season. Mrs. Rutelionis becomes the first Washington area player to receive this honor.

"Julia", as her D. C. friends know her, left Lithuania before Communist occupation, five years spent in West Germany, came to the US eleven years ago, and immediately established herself as one of America's top lady table tennis players. For seven years she was champion of the District of Columbia, and today is ranked #8 in the United States. "With both her attractive smile and steady forehand drive, it is expected that Mrs. Rutelionis, who now lives in Wheaton, Md., will continue to annex table tennis awards and to make a great contribution to the sport for many years to come," writes Norman L. Kilpatrick, President of the United States Table Tennis Association.

● A meeting of the Baltic diplomatic representatives to the U.S. was held in New York in May. International issues and common problems were discussed.

● In May a farewell dinner was held at the University of California Faculty Center, Los Angeles, in honor of Prof. Malbone W. Graham, a good friend of Lithuania, who has retired from the teaching staff.

Prof. Graham has visited Lithuania and written several books on matters concerning the Baltic nations. He has also been a speaker at February 16th Independence Day commemorations. Honorary Lithuanian Consul Dr. Bielskis and Mrs. Bielskis were present on the occasion. Lithuanian Charge d'Affair J. Kajeckas sent appropriate greetings from Washington, DC.

● Mineralogist Dr. J. Rimšaitė was one of the delegates from Canada at the International Mineralogists' Convention in Washington, D.C., on April 17-20. Miss Rimšaitė, along with delegates from the U.S., Australia, Denmark, W. Germany and other nations, gave an illustrated lecture on a mineralogical topic. The convention was sponsored by the National Science Foundation and was held at the Smithsonian Institute. Its purpose was to strengthen international understanding and scientific collaboration in this field.

● A Lithuanian Center is under construction at Medellin, Colombia. It will contain a chapel, decorated in Lithuanian motif, a social hall, three apartments, and a coffee shop and patio. Rev. M. Tamošiūnas, Lith. Silesian Father, is president of the building fund committee. Architectural plans were made by eng. J. Pitčilingis and E. Vismantas. According to agreement with the diocese, this building will

«LITHUANIANS MAKE NEWS»

become the property of the Lithuanian Silesian Fathers when Lithuania regains its independence.

● In April Prof. Fab. Gudas participated in the "Conference on College Composition and Communications" as a representative of Louisiana University. Various publishers had books on display. Prof. F. Gudas was informed by Charles Scribner's Sons Publishers that out of the 15,000 publications of his book "Extrasensory Perception", 8,000 have already been sold. A second edition is planned for fall. Prof. F. Gudas is also a collaborator of the "Encyclopedia of Poetry and Poetics", to be published by Princeton University Press at the end of this year. Mr. Gudas is also putting the finishing touches to a new book, "Scientific Writing", which will be published by Charles Scribner's Son.

● P. Zundė, Falls Church, Va., is a correspondent for the German magazine "Osteuropa". Another German publication "Baltisches Forschungsinstitut" has published his work on education in occupied Lithuania, and the Herder Institute in Marburg is publishing his work on agriculture in occupied Lithuania. Mr. Zundė is an engineer by profession.

● A new quintet for wind instruments by J. Kačinskis was performed with great success in Falmouth, Mass., last January. The musicians were members of the Melrose Symphony Orchestra, which is under the musical direction of the composer. The Falmouth press received his composition with praise. The Symphony Orchestra of Melrose and Kačinskis had several other successful engagements this spring. Besides following a career of symphony orchestra conductor, Kačinskis is a dedicated composer. He recently completed an improvisation for the organ and is writing other music.

● Attorney John J. Grigalus of Boston, Mass. was re-appointed as a member of the Board of Appeal of the City of Boston for a term of five years beginning with May 1, 1962 by John F. Collins, Mayor of Boston.

Mr Grigalus has been serving as a member of the Board of Appeal for the past eight years and presently is Chairman of this five member board. Its duties principally are hearings on appeals for zo-

ATTORNEY J. J. GRIGALUS & J. F. COLLINS, MAYOR OF BOSTON

ning variances of all sorts within the City of Boston, as well as hearings on appeals of persons who are in violation of building laws of the city.

● Miss Rožė Šomkaitė has completed her pharmaceutical studies with a Ph. D. degree in pharmacy at Rutgers State University in New Jersey. Miss R. Šomkaitė is active in Lithuanian community.

● Mrs. Teresė Gečienė, of Philadelphia, Pa., appeared in April on the NBC TV program Mome, Farm, and Garden. Dressed in Lithuanian costume, she presided over a discussion about Lithuanian folk art and food.

● The Information Committee of the Lithuanian Community in the U. S. is collecting information about errors, inaccuracies, and negative tendencies about Lithuania in the American press. E. Gerulis, a member of this committee, has been the first to supply excerpts from three books which contain various errors in fact regarding Lithuania. All Lithuanians are urged to help the committee.

● After graduation from the School of Dentistry in Sydney, Miss Laima Zarembaitė has signed a contract with the Australian Health Department as a traveling dentist throughout N. S. Wales, working in schools. Zarembaitė is also an active member of the Lithuanian community.

● A group of Lithuanians of W. Germany, organized by Rev. A. Bernatoniš, are planning a pilgrimage to Rome in August. A similar group of Lithuanians is leaving from the U.S., headed by Rev. S. Raila.

● Miss Regina Krutulytė is the only Lithuanian student at Hobart University in Tasmania. She is studying philosophy.

● Sister Incarnata (Karbauskaitė), of Jesus Crucified Order, received her M. A. degree from the famed New England Conservatory of Music in June. She studied piano and music education and graduated with highest honors. Sister Incarnata grew up in Philadelphia, entered the convent in Scranton, Pa. After graduation from Marywood College, for 10 years she was organist at St. Peter's parish. Later she taught in several schools. Since last year, she is the Sister Superior of St. Peter's Parish school and convent in So. Boston, Mass.

VASARVIETĖ OSTERVILLE MANOR — CAPE COD

Savininkai **JUOZAS ir MARIJA KAPOČIAI**

Iš visų Amerikos vietų vasarotojai traukia į garsųjį Cape Cod'ą, Atlanto pakrantėje, kurio vandenys šildo šiltoji srovė. Gausūs miškeliai vasarotojams teikia švarų sveiką orą ir ramų pavėsį.

Osterville Manor Kapočių vasarvietė randasi 9 mylios nuo Hyannis prie gražaus paplūdimio, Osterville

lės miestely; netoli yra krautuvės, kino teatras, katalikų bei protestantų bažnyčios.

Kelias: iš Bostono Route 6 į W. Barnstable, sukti į dešinę ir stebėti rodykles į Osterville.

Kapočių vasarvietė susideda iš

vienų didelių namų, kur yra atskiri kambariai, valgykla-salė, baras, pavėsingos verandos, ir atskirų namelių šeimoms.

Vasarvietė per keletą metų jau turi susidariusi gražių tradicijų, kurių paminėtina garsusis "vėžių (lobsterių) vakaras, sutraukias vasarotojų iš apylinkės...

Užsukite pro šalį važiuodami. Jūs visuomet mielai laukiami, maloniai būsite sutikti, skaniai pavalgydinti, susitiksime pažįstamų iš artimųjų ir tolimųjų vietų.

KAINOS:

a) American plan" — \$50-70 vienam asmeniui per savaitę su pilnu pensionu (maistu), kambariu ir patarnavimu;

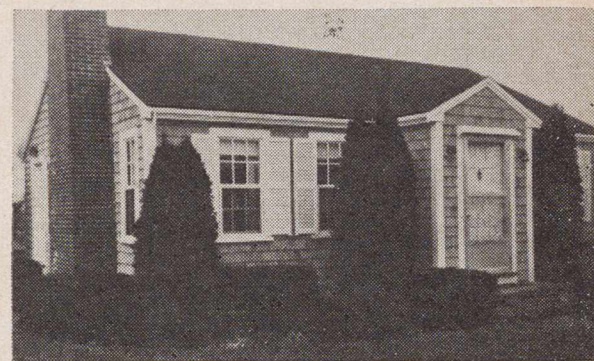
b) "European plan" — \$35-45 vienam asmeniui per savaitę be maisto — tik kambarys su patarnavimu.

Atskiri namukai šeimoms: vieno miegamo su dviguba lova, gyven. kambarys, dušas, — \$100 per savaitę (be maisto);

dviejų miegamųjų, dvigubos lovos, gyv. kambarys, virtuvė, vonia — \$160 per savaitę (be maisto).

Dėl rezervacijų rašykite: Osterville Manor, Osterville, Mass. Tel.: GAarden 8-6991

Kartu su rezervacija prašome siųsti 25% kainos kaip depozitą.

Privatus dviejų miegamųjų namas.

Lankydami Kalifornijoje, sustokite pas lietuvius.

CLOVER MOTEL

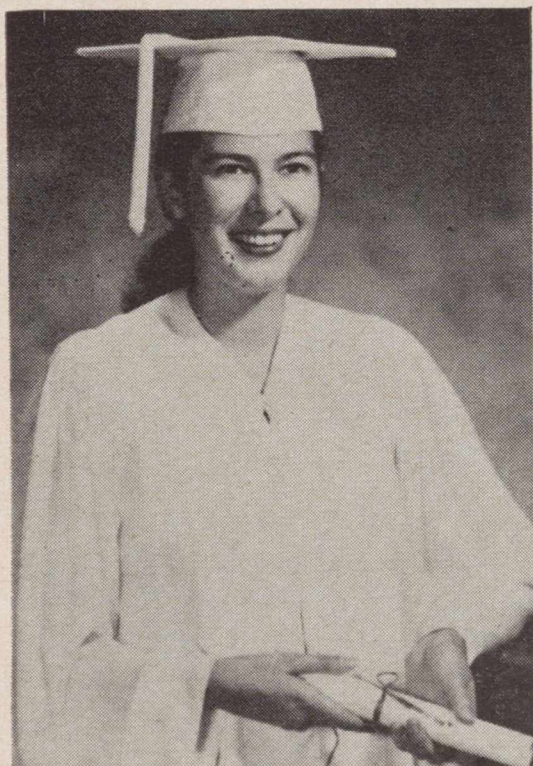
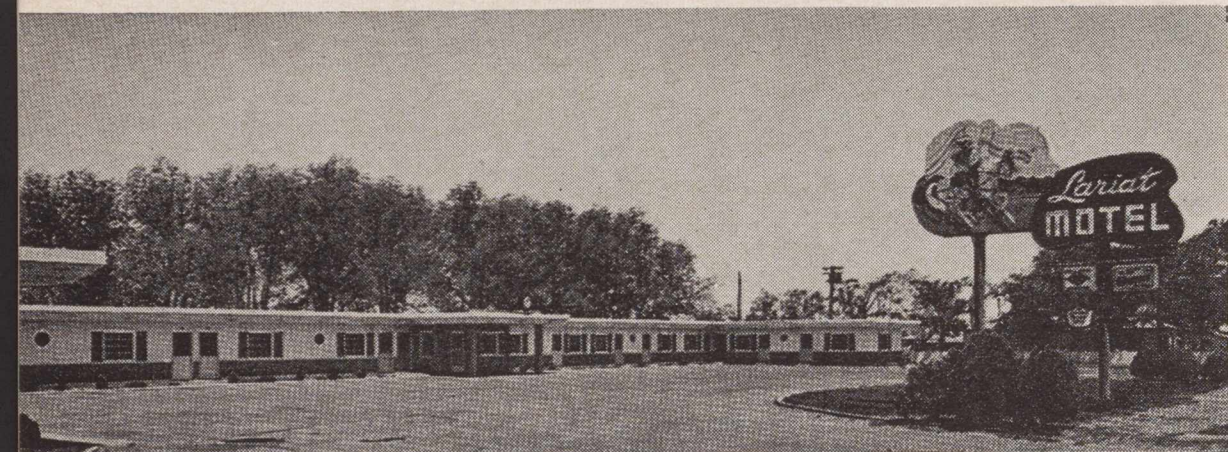
12429 Long Beach — LYNWOOD, California

Tel.: NEWmark 2-3036

SAVININKAI: CHAS & AGNES WARANIUS.

LARIAT MOTEL — Fallon, Nevada

Adresas: Box 649 FALLON, Nevada

Savininkai Albertas ir Julija Musteikiai, jiems padeda sūnus Kęstutis ir duktė Birutė, šiemet baigusi High School.

LARIAT motelis yra 60 mylių nuo Reno, Nevada, turi 18 gražių įrengtų kambarių Visuose kambariuose oro vėsintuvai, šildymas, telefonas, TV ir kt. Kieme gražus maudymosi baseinas.

Reno plačiai žinomas kurortas, kur daug lankosi turistų, tarp jų nemažai ir lietuvių. Atvykstantieji ar pravažiuojantieji tautiečiai kviečiami pasinaudoti savo tautiečių laikomu moteliu.

Birutė Julia Musteikytė, g. 1944 Paj. 1947 atvyko į JAV. Mokėsi Bostone, Kalifornijoje ir Fallon, Nev.. Gimnaziją baigė su pagyrimu ir gavo Soroptimists scholarship; rudenį vyks studijuoti į San Francisco sve-timas kalbas State College.

AUDRONĖ

87 East Bay Road — Osterville, Cape Cod, Mass.

Savininkai: Dr. EDUARDAS ir MARIJA JANSONAI.

Praleiskite atostogas "Audronės" viloje, kuri savo aplinkuma ir gamtos grožiu primena mūsų Palangą.

Puiki atviros jūros maudymosi pakrantė — 5 minutės kelio pėsčiam — geras lietuviškas maistas, patogūs ir erdvūs kambariai, malonus patarnavimas.

Vila turi 20 erdvių kambarių, 5 vonias ir dušus su patogumais, didelį salioną, valgomąjį ir dvi dides dengtą verandas.

Vaikams iki 10 metų — nuolaida. Jaunimui gyvenančiam visą sezoną, iš anksto susitarus, speciali nuolaida.

Oficialiai sezonas prasideda birželio 10 d. ir baigiasi rugsėjo 15 d.

Dėl Golfštromo šiltos srovės vanduo maloniai šiltas iki spalio pabaigos, todėl susitarus ir pigesnėmis kainomis vila galima naudotis suvažiavimams, konferencijoms, išvykoms bei stovykloms.

Dėl platesnių informacijų, prospektų ir kt. rašykite:

Dr. E. J. Jansonas, 89 Mt. Ida Rd. Boston 22, Mass. Tel. AV 8-599

arba (sezono metu)

Vila "Audronė" Jansonas
87 E. Bay Road, Osterville,
Cape Cod, Mass. Tel. GA8-8425

LIETUVIŲ RADIO PROGRAMOS,

kurios bendradarbiauja su "Lietuvių Dienomis".

Los Angeles, Calif.

LITHUANIAN MELODY HOUR

Transliuojamo šeštadieniais 9 val. ryto

iš KBLA — 1490 kc stoties.

Direktorius Bruno Gediminas, 4023 W. 60 St., Los Angeles 43, Calif. AX 5-2260
Reikalų vedėjas — George Rudelis, 5027 Zelzah St., Encino, Calif.

Amsterdam, N. Y.

Lietuviška programa

WCSS — 1490 klc.

Sekmadieniais 7-8 val. vakaro.

Programos vedėjas - Juozas Olšauskas.

Reikalų vedėjas ir pranešėjas:

Leonardas Hartvigas

17 Eagle St., Amsterdam, N. Y.

Baltimore, Md.

"RADIO PROGRAMA LIETUVIAMS"

Girdima Marylande ir Washington, D.C.

Sekmadienių popietėmis 12:30—1:00

WBMD 750 kilocycles

Programos vedėjai: Albertas Juškus,

4515 Wilmslow Rd., Baltimore 10, Md.,

Phone: Tuxedo 9-8693;

Kęstutis Laskauskas, 1312 Birch Ave.,

Baltimore 27, Md. Phone: Circle 2-1779

So. Boston, Mass.

LAISVĖS VARPAS

Naujosios Anglijos Lietuvių kultūrinė

Radijo Programa

Sekmadieniais — 8-9 val. rytą.

AM bangomis 1190 kilociklų; FM bango-

mis 105.7 megaciklų iš

WKOX, Framingham, Mass.

P. Viščinis, programos vedėjas,

47 Banks St., Brockton 18, Mass.

Tel. JUniper 6-7209.

LIETUVIŲ RADIO KORP. PROGRAMA

Seniausia liet. Radijo programa Naujojoje

Anglijoje, veikianti nuo 1934 m. bal. m.

vedama Stepono ir Valentino Minkų, gir-

dima nauju laiku (viena valanda anksčiau):

Sekmadieniais nuo 1:00 iki 1:30.

Boston, Mass. — WLYN - 1360

Programoje: pasaul. žinių santrauka, mu-

zika, dainos ir Magdutės pasaka.

502 E. Broadway, So. Boston 27, Mass.

Tel.: AN 8-0489

Lietuvių Radijo valanda

Sekmadieniais nuo 11:00 iki 12:00 val.

WHIL — 1430 banga, Medford 55, Mass.

Jonas J. Romanas, vedėjas

170 H Street, South Boston 27, Mass.

Tel. ANDrew 8-7635

Chicago, Illinois

SOPHIE BARCUS

RADIO ŠEIMOS PROGRAMOS

Kas rytą nuo pirmadienio iki penktadienio

10:00 — 11:00.

Šeštadienį is sekmadienį 8:00—9:30.

"Vakaruškos" pirmadienio vak. 7:00-8:00.

Visos programos iš

WOPA Stoties 1490 klc. A. M. 102-7 F.M.

7159 S. Maplewood Ave., Chicago 29, Ill.

Tel.: HEmlack 4-2413.

Cleveland, Ohio

Lietuvių Radijo programa

TĖVYNĖS GARSAI

penktadieniais 8—9 val. vakaro

per WXEN-FM stotį 106,5 mc

Vedėjas — Juozas Stempužis.

4249 Lambert Rd., Cleveland 21, Ohio

Tel. 382-9268

Detroit, Mich.

"BALTIC MELODIES"

Detroit WJLB, 1400 kilocycles.

Saturdays 8:30 - 9:15 P.M.

Director: Helen Rauby.

16926 Pinehurst, Detroit 21, Mich.

Telephone: UNiversity 1-1072.

LITHUANIAN MELODIES Radijo valandėlė

girdima kiekvieną šeštadienį 5 val. p. p.

iš Detroito stoties WJLB — 1400 kil.

Direktorius Ralph Valatka,

15756 Lesure Ave., Detroit 27, Mich.

Telephone: BRoadway 3-2224

"LITHUANIAN VOICE"

WQRS stotis, FM banga 105,1.

Sekmadienio rytą nuo 8:30 iki 9 val.

Programos vedėjas J. Kriščiūnas,

803 N. Crawford, Detroit, Mich.

Tel.: VI 1-5724

Hartford, Conn.

"TĖVYNĖS GARSAI"

Connecticut valstybės kultūrinė valandėlė

Hartford — WPOP — 1410 klc.

Kiekvieną sekmadienį 11:00 iki 12:00.

Programos vedėjas A. Dragūnevičius,

273 Victoria Rd., Hartford, Tel. CH 9-4502

Madrid, Espana

VYKĖDOMOSIOS VLIKO TARYBOS

RADIO BIURAS MADRIDE

TAUTINIS ISPANIJOS RADIJAS

laiduoja lietuviškai 21:30 — 21: 45

Lietuvos laiku (arba 19:30—19:45 Vid.

Europos laiku) 25 ir 42 metrų bangomis.

(Kartojama kitos dienos rytą 8:45 Lietuvos

laiku [6:30—6:45 Vid. Eur. laiku] 25 ir 42

metrų banga) ir (nuo pernai lapkr. 6 d.)

nuo 17:45 iki 18 val. 32,02 metrų banga

(9.370 kilociklų).

New York - New Jersey

"LIETUVOS ATSIMINIMŲ"

Radijo valanda girdima

kiekvieną šeštadienį 5:00—6:00 val. p. p.

iš New Yorko stoties WEVD - 1330 kilv.

ir 97.9 meg. (FM).

Direktorius Jokubas J. Stukas,

1264 White ts., Hillside, N. J.

Tel.: WAverly 6-3325

Philadelphia, Pa.

Lietuvių Bendruomenės Radijo Programa

BENDRUOMENĖS BALSAS

Stotis WTEL — 860 kilocycl.

Šeštadieniais nuo 4:30 iki 5:00 p.p.

Kultūrinės, politinės apžvalgos, žinios,

vietos kronika, muzika ir skelbimai.

Valandėlės vedėjas Adolfas Gaigalas.

Programas tvarko ir praveda redakcinis

kolektyvas.

Rašyti: "Bendruomenės Balsas", 335 Titan

St., Philadlphia 47, Pa., Tel. HO 7-4176

Pittsburgh, Pa.

The First Lithuanian Radio Program in

Pittsburgh, Penn.

Pittsburgh, Penn. - WPIT - 730 kilocycles.

Sekmadieniais 12:30—1:00 p. p.

Programos vedėjai:

Povilas ir Gertruda Dargiai.

Visais reikalais kreiptis:

2040 Spring Hill Road, Pittsburgh 16, Pa.

Rochester, N. Y.

Lietuvių Radijo Klubas

Rochester, N. Y. — WHEC — 1460 klc.

Programos kiekvieną sekmadienį

9:30 — 10:00 rytą.

Klubo valdyba:

Pr. Saladžius, garbės pirm., 309 Alphonse

St. (21); Pr. Puidokas, pirm. 38 St. Jacob

St. (21); A. Cieminis, vicepirm. 226 Lux St.

(21); Vyt. Žmuidzinas, išd. 235 Furlong

St. (21); R. Kiršteinis, sekr. 213 Berlin St.

(21); Br. Krokys, narys 10 Dudley St. (5).

Programas praveda valdybos nariai ir šie

vedėjai: R. Gaidytė, St. Ilgūnas, D. Šiurilic-

nė, H. Žemelis.

Roma, Italia

ROMOS RADIJAS

Transliuojama kasdien nuo 20 val. 50 min.

iki 21 val. 10 min. Vidurio Europos laiku,

41,15 ir 50,34 metrų bangomis.

Vedėjas Dr. J. Gailius.

Circonvallazione NOMENTANA 162

Sao Paulo, Brasil

"TĖVYNĖS GARSAI"

Lietuviška muzikos valanda

Radio Cometa — Z. Y. R. 217, vidutinė-

mis bangomis 1.130 kcls.; mikrobangomis

(frekvencia modulada) 1071 mg.

Sekmadieniais

13:00 - 14:25 Rio de Janeiro laiku.

Vadovauja "Tėvynės Garsų" kolektyvas.

Caixa Postal 403, Sao Paulo, Brazil, S. A.

Adresas:

Ši valandėlė girdima visose Amerikose.

Toronto, Ont, Canada

TĖVYNĖS PRISIMINIMAI

Kiekvieną sekmadienį nuo 1 iki 2 pp.

WHLD stotis, Niagara Falls, N. Y. Banga

1270. Programos ved. J. R. Simanavičius,

145 Rusholm Rd., Toronto 4, Ont. Canada

Telef.: LE 4-1274

Vatikanas, Italia

Programa transliuojama 8 kartus savaitėje

Sekmad. rytais 10:30 - 11:00 Lietuvos laiku

kiekviena vakarą 20:15 - 20:30 Liet. laiku.

Bangos: 31, 25, 19 ir 196 metrų.

Vedėjas Kun. Dr. V. Kaziūnas.

Adresas:

Sezione Lituana, Stazione Radio

CITTA DEL VATICANO.

WASHINGTON D.C.

Voice of America - Amerikos Balsas

Voice of America, Washington 25, D. C.

Pusės valandos programa duodama kas-

dien Lietuvos laiku 19 val. 30 min. —

11, 13, 16, 19, 25 ir 31 metro bangomis;

jos kartojamos 21 val. 30 min. — vidutine

251 m. banga ir 6 val. ryto 25, 31, 41 ir

49 m. bangomis.

Pastaba: vasaros laiku, kai Lietuvoj 19:30,

— Washingtone 12 val. 30 min. dieną,

Chicagoje — 11 val. 30 min. ryto

ir Los Angeles — 9 val. 30 min. ryto,

o Europoj Grinvičo laiku 16 val. 30 vak.

Waterbury, Conn.

LIETUVIŲ RADIO PARTIJA

WATR, Waterbury, 1320 kilocycles.

Kiekvieną šeštadienio vakarą

6.40 iki 7:30 p. m.

Programos vedėjas ir direktorius,

John D. Adams-Adomaitis

27 Congress Avenue, Waterbury, Con.

Telefonai: PLaza 3-2787 ir PL 3-8898

žurnalo ir knygu

PLATINTOJAI

JUNGT. AMERIKOS VALST.:

Baltimore, Md. — A. Česonis, K. Bradūnas.

Brooklyn, N. Y. — J. Pašukonis, L.A.P. Klu-

bo Spaudos Kioskas, J. Ginkus.

So. Boston, Mass. — D. Giedraitis, S. M

kus, kun. J. Klimas.

Chicago, Ill. — K. Babickas, Balys Braz-

džionis, V. Grebliūnas; J. Karvelis; S.

Metric, Marginiai, P. Švelnys, Terra,

B. Urbonas, V. Būtėnas.

Cicero, Ill. — J. Memėnas, E. Stangen-

bergas.

Cleveland, Ohio — Dirva, V. Rociūnas.

Detroit, Mich. — Gaiva, Neringa, St. An-

thony's Parish Library.

Elizabeth, N. J. — P. Kudulis, A. Rudzi-

tas.

E. St. Louis, Ill. — A. Vaitkus.

Grand Rapids, Mich. — J. Belinis.

Hartford, Conn. — Vl. Plečkaitis.

Los Angeles, Calif. — V. Prižgintas.

Newark, N. J. — K. Trečiokas.

Omaha, Nebr. — E. Ribokienė, kun. L

Musteikis.

Philadelphia, Pa. — J. Karaška, B. Raugas,

V. Karalius.

Pittsburgh, Pa. — F. Žilionis.

Rochester, N. Y. — A. Sabalis.

Waterbury, Conn. — J. Gaidys, Spauda.

Waukegan, Ill. — V. Petrauskas.

Wilkes-Barre, Pa. — V. Ramanauskas.

Worcester, Mass. — P. Pauliukonis.

ITALIJOJE:

Rome — Kun. V. Mincevičius.

ISPANIJOJE:

Madrid — Kun. K. Patalavičius.

NAUJ. ZELANDIJOJE:

Auckland — G. Procuta.

VENECUELOJE:

Rev. A. Perkumas, Z. Domeika

ANGLIJOJE:

London — D. Daunoraitė.

KANADOJE:

Toronto, Ont. — A. Kuolas J. Smolskis

Time Cigar Store, V. Aušrotas.

Hamilton, Ont. — Z. Orvidas, J. Pleinys,

S. Bakšys.

St. Catherines, Ont. — K. Kudukis.

Montreal, Que. — P. Rudinskas (Parish Lib-

Winnipeg, Man. — S. Bujokas. / rary)

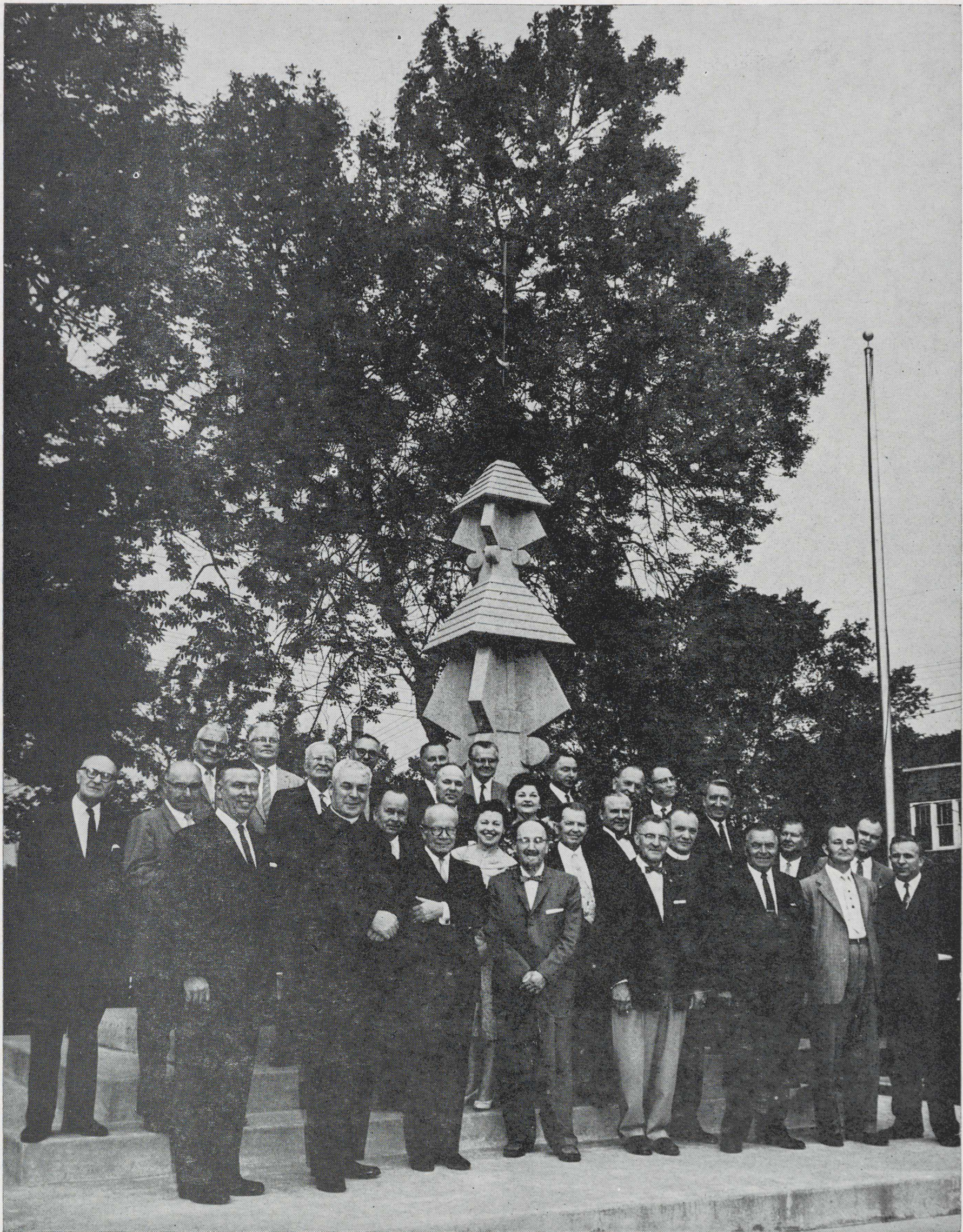
W. Lorne, Ont. — A. Kojelaitis.

Welland, Ont. — K. Žukauskas.

AUSTRALIJOJE:

Melbourne — A. Vingis, B. Zumeris.

Canberra — V. Balsys.

L I E T U V I Ų
DIENOS
LITHUANIAN DAYS

MUZIKAI IR SVEČIAI VARGONININKŲ SĄJUNGOS JUBILIEJINIAM SUVAŽIAVIME.